

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΗΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙ
1939

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΗΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΥΝΙ
ΤΕΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

18455

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΕΚ ΤΗΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1939

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Ξενοφῶντος.

Ο Ξενοφῶν, υἱὸς τοῦ Γρύλλου καὶ τῆς Διοδώρας, ἐγεννήθη ἐν Αθήναις τὸ 434 π. Χ. Κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς καὶ εὐπόδου οἰκογενείας. Ὅτε δὲ νέος, ὑπῆρξε πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους, ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ δόποιον πλεῖστον ὠφελήθη.

Τὸ 401 π. Χ. ἀφῆκε τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς τὰς Σάρδεις τῆς Λυδίας πρὸς τὸν νεώτερον Κῦρον, διε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου, βασιλέως τότε τοῦ περσικοῦ κράτους. Τὴν ἐκστρατείαν ταῦτην ἡκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἴδιώτης. Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ Κύρου ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ καὶ τὴν δολοφονίαν τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν ἐξελέχθη στρατηγὸς καὶ κατώρθωσε μὲ μεγίστους κόπους καὶ κινδύνους νὰ ὁδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μιρίων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάθους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Θράκην. Ἐν Θράκῃ ἐβοήθησε τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς Σεύθην καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες τὸν ἔπεισαν νὰ προσέλθῃ μὲ τὸν στρατὸν του εἰς τὸν σπαρτιατικὸν στρατόν, διόποιος τότε ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Θίβρωνος ἐπολέμει ἐν Μ. Ἀσίᾳ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὅτε δὲ τὸ 396 π.Χ. ἥλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν ἄλλος στρατηγός, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγησίλαος, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν, ὁ Ξενοφῶν ἐτάχθη εἰς τὸ ἐπιτελεῖον του καὶ ἔγινε στενὸς τοῦ Ἀγησιλάου φίλος.

Ἀφοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ

(394 π.Χ.) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἱ δῆποιοι τότε ἦσαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

⁷Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ξενοφῶν συνεμάχησε μὲ τοὺς Σπαρτιάτας, τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος του, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τὸν ἔξωρισαν, οἱ δὲ Σπαρτιᾶται τοῦ ἔδωκαν ὡς δῶρον ἐν κτῆμα παρὰ τὸν Σκιλλοῦντα τῆς Ἡλίδος πλησίον τῆς Ὁλυμπίας. Ἐκεῖ ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη μὲ τὴν σύζυγόν του Φιλησίαν καὶ τοὺς δύο γιούς του, τὸν Γρύλλον καὶ τὸν Διόδωρον, ἀσχολούμενος εἰς τὸ κυνήγιον, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφήν.

⁸Αλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, πατὰ τὴν δῆποιαν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἔξεδιώχθη ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370 π. Χ.) καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Κορίνθον. ⁹Οτε διέμενεν ἐν Κορίνθῳ, οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἀνεκάλεσαν ἐκ τῆς ἔξορίας· ἀλλ᾽ ὁ Ξενοφῶν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. ¹⁰Απέθανε δὲ ἐν Κορίνθῳ τὸ 355 π. Χ. εἰς ἥλικιαν 80 περίπου ἔτῶν.

2. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις.

¹¹Ο Ξενοφῶν συνέγραψε πολλὰ συγγράμματα· ἐν ἐκ τούτων εἶναι **ἡ Κύρου Ἀνάβασις** διηγημένη εἰς 7 βιβλία. ¹²Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ἐξιστορεῖται ἡ ἐκστρατεία τοῦ Κύρου πατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του **Ἀρταξέρξου** καὶ κυρίως **ἡ κάθοδος** (ἡ ἐπιστροφὴ) **τῶν Μυρίων.**

Κύρου Ηραθούσ
Κύρου Σταύρεια
Εργασίαι
Σημείωσις
(κωνίας Σωτερίου)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΑΡΔΕΙΣ ΕΩΣ ΤΑ ΚΟΥΝΑΞΑ
(ΜΑΡΤΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401 π.Χ.)

μέση τῇ ἔαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν ὅσον οὐδὲν εἰ παρέχοι ὑμῖν δύναισθε ἢν ἀποκτεῖναι».

Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· «Ὥ Φαλίνε, § 12-14 νῦν, ώς σὺ ὁρᾶς, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετὴ. Ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα ἢν καὶ τῇ ἀρετῇ χρήσθαι, παραδόντες δ' ἢν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν οἷον τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὅντα ὑμῖν παραδώσειν, ἄλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα». Ἀκούσας δὲ ταῦτα δ Φαλίνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· «Ἄλλα φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, διὸ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριτα· ἵσθι μέντοι ἀνόρτος ὅν, εἰ οἵει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι ἢν τῆς βασιλέως δυνάμεως».

Ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἦκε καὶ ἥρωτησεν, εἰ ἥδη ἀποκεκριμένοι εἰεν. Φαλίνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· «Οὗτοι μέν, διὸ Κλέαρχε, ἄλλοις ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἶπε, τί λέγεις». Ο δ' εἶπεν· «Ἐγώ σε, διὸ Φαλίνε, ἀσμενὸς ἔόρακα, καὶ οἱ ἄλλοι δέ, οἴμαι, πάντες· σύ τε γάρ Ελληνες εἰ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὅντες, δσους σὺ δρᾶς· ἐν τοιούτοις δὲ ὅντες πράγματι συμβουλευόμεθά σοι, τί χρὴ ποιεῖν περὶ δόν λέγεις. Σὺ οὖν πρὸς θεῶν συμβούλευσον ἡμῖν, διτι σοι δοκεῖ καλλιστὸν καὶ ἀριστὸν εἶναι, καὶ οἱ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀεὶ λεγόμενον, διτι Φαλίνος ποτε πεμψθεὶς παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς Ελληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευομένοις συγεδούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἰσθα δέ, διτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ελλάδι, διὸ ἢν συμβουλεύσῃς». Ο δὲ Κλέαρχος ταῦτα διηγεῖτο βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμβουλεῦσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, διποιεύεις μᾶλλον εἶεν οἱ Ελληνες.

Φαλίνος δὲ ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν· § 19 «Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἔστι σωθῆναι

πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδίδοναι τὰ ὅπλα· εἰ δὲ ὅμως μηδεμία σωτηρίας ἔστιν ἐλπὶς ἀκοντος βασιλέως, συμ-
βουλεύω σύζεσθαι ὑμῖν, ὅπῃ δυνατόν».

§ 20-23

Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· «'Αλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἱόμεθα, εἰ μὲν δέοις βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἀλλῷ, εἰ δὲ δέοις πολεμεῖν, ἀμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἀλλῷ παραδόντες». Ὁ δὲ Φαλίνος εἶπε· «Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἴπειν ἐκέλευσε βασιλεύς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαί εἰεν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἴπατε δέν καὶ περὶ τούτου, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν, ἢ ὡς πόλεμός ἔστι παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ». Κλέαρχος δὲ ἔλεξεν· «'Απάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτὰ δοκεῖ, ἀπερ καὶ βασιλεῖ». «Τί δέν ταῦτά ἔστιν;» ἔφη δὲ Φαλίνος. Ἀπεκρίνατο Κλέαρχος· «"Η μὲν μένωμεν, σπονδαί εἰσιν, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος". Ὁ δὲ πάλιν ἥρωτησε· «Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ;» Κλέαρχος δὲ ταῦτα πάλιν ἀπεκρίνατο· «Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος». Ὁ τι δὲ ποιήσοι, οὐ διεσή-
μηνε.

[Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Φαλίρου ἐπιστρέψαντες οἱ ἀποστα-
λέντες εἰς τὸν Ἀριαῖον Προσκῆν καὶ Χειρίσοφος λέγουν εἰς τοὺς
Ἐλληνας, ὅτι δὲ Ἀριαῖος τὴν μὲν βασιλείαν δὲν δέχεται, περιμένει
ὅμως αὐτοὺς νὰ ἔλθουν ταύτην τὴν ρύτα, ἀν δέλουν ν' ἀναχωρή-
σουν. Ὁ Κλέαρχος δριστικὸν οὐδὲν ἀπαντᾷ· ἀλλὰ μετὰ κοινὴν ἀπό-
φασιν τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν μετὰ τὸ δεῖπνον προσέρχονται
πρὸς τὸν Ἀριαῖον, καὶ ἐδῶ περὶ τὸ μεσονύκτιον συνάπτουν μὲ αὐτὸν
φιλίαν καὶ συμμαχίαν καὶ δρκίζονται ἀμοιβαίως νὰ μὴ προδώσουν
ἀλλήλους· οἱ δὲ βάρβαροι ἐπὶ πλέον δρκίζονται νὰ τοὺς διηγοῦν
χωρὶς δόλον.

Μετὰ τὸν δρόκον κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀριαίου ἀποφασίζουν νὰ μὴ ἐπιστρέψουν διὰ τῆς αὐτῆς δόδοῦ, κατὰ τὴν δποίαν θὰ ἔλειπον αἱ τροφαὶ, ἀλλὰ νὰ προτιμήσουν ἄλλην ὅδὸν μακροτέραν μέν, ἀλλ' ἔχουσαν ἀφθονα τρόφιμα, τὴν πρὸς βιορρᾶν διὰ τῆς Βαβυλωνίας πεδιάδος.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν κατὰ τὴν πορείαν φαίνονται μὲν σημεῖα, δτι οἱ πολέμιοι δὲν ἀπεῖχον πολὺ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἑσπέραν, χωρὶς νὰ γίνῃ συμπλοκή, κατασκηνοῦν μὲ πολὺν θόρυβον εἰς κώμας, ἀπὸ τὰς δποίας δ βασιλικὸς στρατὸς ἔχει διαρράσει καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἔντα τῶν οἰκιῶν. Ἀπὸ τὴν θορυβώδη δ' αὐτὴν κατασκήνωσιν τῶν Ἑλλήνων φοβηθέντες οἱ πλησιέστατα αὐτῶν κατασκηνοῦντες πολέμιοι ἀφήνουν τὰς σκηνάς των καὶ φεύγουν· ἐτρόμαξε δέ, καθὼς φαίνεται, καὶ αὐτὸς δ βασιλεὺς μὲ τὴν προσέλευσιν αὐτὴν τοῦ στρατεύματος.]

B'. Σπενδαὶ μεταξὺ βασιλέως καὶ Ἑλλήνων.

(3, 1-14, 17-29)

"Ο δὲ δὴ ἔγραψα, δτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῷδε § 1-2 δῆλον ἦν. Τῇ μὲν γάρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὅπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἀμα ἥλιψ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἐπεμψε περὶ σπονδῶν. Οἱ δέ, ἐπεὶ ἥλθον πρὸς τὸν προφύλακας, ἐζήτουν τὸν ἀρχοντας. Ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγελον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος, τυχῶν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν, εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τὸν κήρυκας περιμένειν, ἀχρι ἀν σχολάσῃ.

"Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα, ὥστε ὁρᾶσθαι πάντη § 3-5 φάλαγγα πυκνήν, τῶν ἀσπλων δὲ μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τὸν ἀγγέλοντος, καὶ αὐτός τε προσῆλθε τὸν τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτα ἔφρασεν. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα, τί βούλοιντο. Οἱ δὲ ἔλεγον, δτι περὶ σπονδῶν ἥκοιεν ἄνδρες, οἵτινες ἵκανοι ἔσονται τά τε παρὰ βασιλέως τοῖς "Ἑλλη-

σιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῷν Ἑλλήνων βασιλεῖ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἀπαγγέλλετε τοῖνυν αὐτῷ, ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδὲ δ τολμήσων περὶ σπουδῶν λέγειν τοῖς Ἑλλησι μὴ πορίσας ἄριστον».

§ 6-7 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπῆλαυνον, καὶ ἦκον ταχύ· φησιν δὲ ὅτι δῆλον ἦν, ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις, φησιν ἐπετέτακτο ταῦτα πράτειν· ἔλεγον δέ, ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἦκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἵ αὐτούς, ἐὰν σπουδᾶι γένωνται, ἀξουσιν, ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια.

§ 8-9 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μεταστησάμενος αὐτοὺς δὲ Κλέαρχος ἔδουλεύετο σὺν τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς τὰς σπουδᾶς ποιεῖσθαι ταχὺ καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· «Δοκεῖ μὲν κάμοι ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω, ἔως ἂν δοκήσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ ἀποδέξῃ ἡμῖν τὰς σπουδᾶς ποιήσασθαι· οἷμαί γε μέντοι», ἔφη, «καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι». Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν, ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὔθυς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τὰ πιτήδεια.

§ 10-14 Καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαρχος δὲ εἶπετο ἔχων τὸ στράτευμα ἐν τάξει. Καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἀνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιεῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων, οὓς ηὕρισκον ἐκπεπτωκότας, ἐνίους δὲ καὶ ἔξεκοπτον. Πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας, δῆθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνγῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ δέξιος ἐψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν.

§ 17-20 Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἦκε Τισσαφέρνης καὶ δ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἶποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπήγνησαν αὐτοῖς οἱ τῷν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος Τισσα-

φέρνης δι' ἔρμηγέως τοιάδε· «Ἐγώ, δὲ ἀνδρες Ἐλληνες, γείτων οἰκῳ τῇ Ἐλάδῃ, καὶ ἐπει ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας, εὔρημα ἐποιησάμην, εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀποσφῆναι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἐλλάδα. Οἵμαι γάρ οὐκ ἀν ἀχαριστίαν μοι εἶναι οὕτε πρὸς ὑμῶν οὕτε πρὸς τῆς πάσης Ἐλλάδος. Ταῦτα δὲ γνοὺς ἥτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἀν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρον τε ἐπιστρατεύοντα πρώτος ἡγγειλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἄμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην, καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἐλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλαστα καὶ συνέμειξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύεσθαι· ἔρεσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα, τίνος ἔνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὑπρατέροιν ἦ, ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι».

Μετὰ ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἐλληνες ἔδουλεύοντο· καὶ § 21-23 ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· «Ημεῖς οὕτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὕτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος ηὔρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἰσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκεύουσι λάθοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀγάγοι. Ἐπεὶ μέντοι ἥδη αὐτὸν ἔωρῶμεν ἐν δεινῷ ὅντα, ἥσχυνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες αὐτῷ ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθηκεν, οὕτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς οὗτ' ἔστιν, ὅτου ἔνεκα βουλούμεθα ἀν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀν ἐθέλοιμεν, πορευούμεθα δ' ἀν οἰκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη· ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἐάν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἥττησόμεθα εὖ ποιοῦντες».

«Ο μὲν οὕτως εἴπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης, «Ταῦτα», § 24-27

ἔφη, «έγώ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἔγώ ήκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν». Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ηκέν· ὥσθ' οἱ "Ελληνες ἐφρόντιζον· τῷ δὲ τρίτῃ ηκων ἔλεγεν, δτι διαπεπραγμένος ηκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σύζειν τοὺς "Ελληνας, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οὐκ ἀξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἔαυτὸν στρατευσαμένους. Τέλος δὲ εἶπε· «Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν ἡ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν "Ελλάδα ἀγορὰν παρέχοντας· διπού δ' ἂν μὴ ἔξῃ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. Τμῆς δὲ αὖ ἡμῖν δεήσει διμόσαι ἡ μὴν πορεύεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σίτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, διόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν· ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγοράν, ὧνουμένους ἔξειν τὰ ἐπιτήδεια».

§ 28-29

Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὥμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν "Ελλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαθον παρὰ τῶν "Ελλήνων. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε· «Νῦν μὲν δὴ ἀπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὸν δὲ διαπράξωμαι, ἡ δέομαι, ηξω ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν "Ελλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιών ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀρχήν».

[Οἱ "Ελληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος περιμένουν τὸν Τισσαφέρνην ἐστρατοπεδευμένου πλησίον ἀλλήλων ἐπὶ 20 καὶ πλέον ἡμέρας· κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸς ἔχονται εἰς τὸν Ἀριαῖον οἱ ἀδελφοί τους καὶ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ φέρονται εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἄλλους διαβεβαίωσιν ἐκ μέσους τοῦ βασιλέως, δτι οὗτος δὲν θὰ φανῇ μηδείκακος πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐκστρατείαν των μετὰ τοῦ Κύρου.]

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀριαῖος καὶ οἱ ἄνθρωποι του φέρονται ψυχρῶς πρὸς τοὺς "Ελληνας· ἔνεκα τούτου καὶ οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν "Ελλήνων ησαν μαζί των δυσηρεστημένοι καὶ προσερχόμενοι εἰς τὸν Κλέαρχον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς ἔλεγον, δτι εὐθὺς πρέπει

ν ἀνακωρήσουν, διότι εἶραι βέβαιοι, ὅτι ὁ βασιλεὺς μὲ κάθε τρόπον
θὰ προσπαθήσῃ νὰ τὸν καταστρέψῃ. Ὁ Κλέαρχος εἰς αὐτούς, ποὺ
ἔλεγον αὐτά, ἀποκρίνεται, ὅτι δὲν εἶραι συμφέρον τῶν νὰ διαλύσουν
τὴν συνθήκην.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται ὁ Τισσαφέρης καὶ ὁ Ὁρόντας, ὁ γαμ-
βεδὸς τοῦ βασιλέως, μαζὶ μὲ τὸν στρατούς των καὶ ἐπαναλαμβάνε-
ται ἡ πορεία. Ὁ Ἀριαῖος ἐπορεύετο μὲ τὸ βαρβαρικὸν στράτευμα
τοῦ Κύρου μαζὶ μὲ τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Ὁρόνταν καὶ ἐστρα-
τοπέδευε μαζὶ μὲ ἑκείνους· οἱ Ἑλληνες δύως, ἐπειδὴ ὑπώπτευον
αὐτούς, ἐπορεύοντο μόνοι τῶν καὶ ἐστρατοπέδευον μακράν των.
Ἄφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ τεῖχος τῆς Μηδίας καὶ διῆλθον αὐτὸν καὶ
δύο διώρυγας, ἔρχονται εἰς τὴν Σιττάκην, πόλιν μεγάλην πλησίον
τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, παρὰ τὴν δύοιαν καὶ ἐστρατοπέδευσαν, ἐνῷ
οἱ βάρβαροι προηγηθέντες ἔλχον διαβῆ τὸν ποταμόν. Ἄφοῦ δὲ διέβη-
σαν ἐπειτα τοῦτον καὶ οἱ Ἑλληνες, φθάρουν εἰς τὴν πόλιν Ὡπιν.

Ἀπὸ τὴν Ὡπιν πορεύονται εἰς τὰς πλούσιας κώμιας τῆς Πα-
ροσάτιδος, τὰς δύοις ἐπέτρεψεν ὁ Τισσαφέρης νὰ διαρράσσονται οἱ
Ἑλληνες. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται εἰς τὰς Καιράς, πόλιν πλούσιαν
καὶ μεγάλην παρὰ τὸν Τίγρητα.]

Γ'-α'. Συνέντευξις Κλεάρχου καὶ Τισσαφέροντος.

(5, 1-21, 24-26)

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, τὸ εὗ- § 1-2
ρος τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ
ταύταις ὑποψίᾳ μὲν ἦσαν, φανερὰ δὲ οὐδεμίᾳ ἐφαίνετο ἐπιθουλή. § 2-6
Ἐδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέροντι, εἴ πως
δύνατο παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι·
καὶ ἐπειμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει. Ὁ δὲ
ἐτοίμως ἐκέλευεν ἥκειν.

Ἐπειδὴ δὲ συνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε· «Ἐγώ, ὃ § 3-6

Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν δρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀλλήλους φυλαττόμενον δὲ σέ τε δρῶ ὡς πολεμίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς δρῶντες ταῦτα ἀντιψυλαττόμεθα. Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὕτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγὼ τε σαφῶς οἶδα, ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ ἐπινοοῦμεν τοιούτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, δπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. Καὶ γάρ οἶδα ἥδη ἀνθρώπους, οἱ φοβηθέντες ἀλλήλους οἱ μὲν ἐκ διαβολῆς, οἱ δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, φθάσαι βουλόμενοι πρὸν παθεῖν ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὕτε μέλλοντας οὕτ' ἀν βουλομένους τοιούτον οὐδέν. Τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἀν παύεσθαι γίνω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ δρθῶς ἀπιστεῖς.

§ 7 »Πρῶτον μὲν γάρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς δρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· δστις δὲ τούτων σύνοιδεν αὗτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὕποτ' ἀν εὐδαιμονίσαιμι· τὸν γάρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὕτ' ἀπὸ ποίου ἀν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοις οὕτ' εἰς ποῖον ἀν σκότος ἀποδραίη οὕθ' δπως ἀν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίη· πάντη γάρ πάντα τοῖς θεοῖς ὑποχείρια καὶ πανταχῷ πάντων ἵσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι.

§ 8-11 »Περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν δρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ' οὓς ἡμεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. Σὺν μὲν γάρ σοι πᾶσα μὲν δόδος εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἀνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ή δόδος· οὐδὲν γάρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστῇ γάρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατατείναιμεν, ἀρ' οὐκ ἄν, τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες, πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνίζομεθα; "Οσων δὲ δὴ καὶ

οῖων ἀν ἐλπίδων ἐμκυτὸν στερήσαιμι, εἰ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. Ἐγὼ γὰρ Κύρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν, ὃν βούλοιτο· σὲ δὲ νῦν ὅρῳ τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ σφίζοντα, τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ἢ Κύρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταῦτην σύμμαχον οὔσαν. Τούτων δὲ τοιούτων δηντῶν, τίς οὕτω μαίνεται, ὥστε μὴ βούλεσθαι σοὶ φίλος εἶναι;

» Ἀλλὰ μὴν ἕρῳ καὶ ταῦτα, ἔξ διν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βου- § 12-14 λήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. Οἶδα μὲν γὰρ διμὲν Μυσοὺς λυπηροὺς δηντας, οὓς νομίζω ἀν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς διμὲν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἂν οἴμαι ἀν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ διμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἰγυπτίους δέ, οὓς μάλιστα διμᾶς νῦν οἶδα τεθυμωμένους, οὐδὲν δέρω, ποίᾳ δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἀν κολάσαισθε ἢ τῇ νῦν σὺν ἐμοὶ οὕσῃ. Ἀλλὰ μὴν ἐν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σύ, εἰ μὲν βούλοισ τῷ φίλος εἶναι, μέγιστος ἀν εἴης, εἰ δὲ τίς σε λυποίη, ὡς δεσπότης ἀν ἀναστρέφοισ, ἔχων ἡμᾶς διπηρέτας, οἵ σοι οὐκ ἀν τοῦ μισθοῦ ἔνεκα μόνον διπηρετοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος, ἣν σωθέντες διπό σοῦ σοὶ ἀν ἔχοιμεν δικαίως.

» Εμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυ- § 15 μαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἥδιστ’ ἀν ἀκούσαιμι, τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥστε σε πεῖσαι λέγων, ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιθουλεύομεν.

Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ὥδε ἀπε- § 16-19 κρίνατο· «Ἀλλ’ ἥδιμαι μέν, ς Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γιγνώσκων, εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἀμα ἀν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. Ἰνα δὲ μάθης, δτι οὐδὲ ἀν δικαίως οὕτε βασιλεῖ οὕτ’ ἐμοὶ ἀπιστοῖτε, ἀντάκουσον. Εἰ γὰρ διμᾶς ἔδουλόμεθα ἀπολέσαι, ἀρα δοκοῦμέν σοι ἵππεων

πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὁπλίσεως, ἐν οἷς ὑμᾶς μὲν βλάπτειν
ἴκανοι εἶμεν ἄν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; Ἀλλὰ χωρίων
ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἀν σοι δοκοῦμεν; Οὐ το-
σαῦτα μὲν πεδία, ἢ ὑμεῖς φύλια ὅντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπο-
ρεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὅρη ὅρατε, ἢ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν
ἀπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί, ἐφ' ὧν ἔξεστιν
ἡμῖν ταμιεύεσθαι, δόπσοις ἀν ὑμῶν βουλώμεθα μάχεσθαι;
Ἐνίους δ' αὐτῶν οὐδ' ἀν παντάπασι διαβαῖτε, εἰ μὴ ἡμεῖς
ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. Εἰ δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό
γέ τοι πῦρ· κρείττον τοῦ καρποῦ ἔστιν· ὃν ἡμεῖς δυναίμεθα ἀν
κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, φ' ὑμεῖς οὐδ' εἰ πάνυ ἀγα-
θοὶ εἴτε μάχεσθαι ἀν δύναισθε.

~~ΤΕΛΟΣ. ΦΩΤΗ.~~

§ 20-21 »Πῶς ἀν οὖν ἔχοντες τοσοῦτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πο-
λεμεῖν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐν τούτων
πάντων τοῦτον ἀν τὸν τρόπον ἔξελοίμεθα, δις μόνος μὲν πρὸς
θεῶν ἀσεβῆς, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; Παντάπασι δὲ
ἀπόρων ἔστι καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἔχομένων, καὶ τού-
των πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας τε πρὸς θεοὺς καὶ
ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. Οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὡς
Κλεάρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἥλιθοι ἔσμεν».

§ 24-26 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν·
«Οὐκοῦν οἵτινες, τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων, πει-
ρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς, ἀξιοί εἰσι τὰ
ἔσχατα παθεῖν;» «Καὶ ἐγὼ μέν γε»,, ἐφη δὲ Τισσαφέρνης, «εἰ
βούλεσθε μοι οἱ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν, ἐν τῷ ἐμφα-
νεῖ λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ώς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ
τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ». «Ἐγὼ δέ»,, ἐφη δὲ Κλέαρχος, «ἄξω
πάντας, καὶ σοὶ αὖ δηγώσω, δθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω». Ἐκ
τούτων δὴ τῶν λόγων δὲ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν
μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο.

Γ'-β'. Προσέλευσις εἰς τὴν σημνὴν τοῦ Τισσαφέρνους πέντε στρατηγῶν καὶ εἴκοσι λοχαγῶν.—Σύλληψις καὶ φανάτωσις αὐτῶν.

(5, 27-42)

Τῇ δὲ οὔστεραιά δὲ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον § 27-30 δῆλος τὸν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι αὐτῷ Τισσαφέρνην, καὶ, ὃ ἔλεγεν ἐκεῖνος, ἀπήγγελεν, ἕφη τε χρῆναι λέναι πάρα Τισσαφέρνην, οὓς ἐκέλευε, καὶ, οἵ τον ἔλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας τούτους καὶ κακόνους τοῖς Ἑλλησιν δοντας τιμωρηθῆναι. Υπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ λάθρᾳ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιθουλεύοντα, διπολές τὸ στράτευμα ἄπαν πρὸς αὐτὸν λαβῶν φίλος ἢ Τισσαφέρνει. Ἐδούλετο δὲ καὶ δὲ Κλέαρχος ἄπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδῶν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ λέναι πάντας τοὺς λοχαγούς καὶ στρατηγούς μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. Οἱ δὲ Κλέαρχος λιχυρῶς κατέτεινεν, ἔως διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγούς λέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἵ μὲν § 31-34 στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἰσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. Οὐ πολλῷ δὲ οὔστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἵ τον ἔνδον συνελαμβάνοντο καὶ οἵ ἔξω κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἵππεων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ὥτινι ἐντυγχάνοιεν Ἑλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἔλευθέρῳ, πάντας ἔκτεινον. Οἱ δὲ Ἑλληνες τὴν τε ἵππασίαν ἐθαύμα-

ζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου δρῶντες καὶ, διὰ τὸ ἐποίουν, ἡμφεγνόουν, πρὶν Νίκαρχος Ἀρκάς ἦκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. Ἐκ τούτου δὴ οἱ Ἑλλήνες ἔθεσον ἐπὶ τὰ δπλα πάντες, ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

§ 35-37

Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἤλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάοζος καὶ Μιθραδάτης, οἱ δὲ Κύρωφ πιστότατοι δὲ τῶν Ἑλλήνων ἔρμηνες ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς δρᾶν καὶ γιγνώσκειν· συνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. Οὗτοι, ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον, εἰς τις εἶη τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, δπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος δὲ ἐτύγχανεν ἀπών ἐν κώμῃ τινὶ σὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος.

§ 38

Ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε· «Κλέαρχος μέν, ω ἄνδρες Ἑλλήνες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκε, Πρόδξενος δὲ καὶ Μένων, δτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. Ὅμας δὲ βασιλεὺς τὰ δπλα ἀπαιτεῖ· ἐσαυτοῦ γὰρ εἶναι φησιν, ἐπείπερ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου».

§ 39-42

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἑλλήνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ δο Ὀρχομένιος· «Ω κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι, δσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες δμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἔχθρούς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ, τούς τε ἄνδρας αὐτούς, οἵτις ὅμνυτε, ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες σὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε;» Ο δὲ Ἀριαῖος εἶπε· «Κλέαρχος πρόσθεν ἐπιβουλεύων

φανερὸς ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὁρόντα καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις ». Μετὰ ταῦτα Θενοφῶν τάδε εἶπε· « Κλέαρχος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τοὺς δρκους ἔλυε τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γάρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορκοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον γάρ, ὅτι φίλοι γε ὅντες ἀμφοτέροις πειράσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεῦσαι». Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

[Χαρακτηρισμὸς τῶν δολοφονηθέντων στρατηγῶν]

Ο Κλέαρχος ὑπῆρξεν ἐμπειροπόλεμος καὶ φιλοπόλεμος. Ἐπεζήτει τὸν πολέμον, καὶ ὅτε ἀκόμη ἦτο δυνατὸν καὶ ὕφειλε νὰ ζῇ ἐν εἰρήνῃ· ὅχι μόνον δὲν ἀπέφευγε τὸν κινδύνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάρρους ἐρρίπτετο εἰς αὐτούς. Ἡτο τραχὺς καὶ αὐστηρὸς εἰς τὸν στρατιώτας του. Ἐλεγεν, ὅτι δ στρατιώτης πρέπει νὰ φοβῇται περισσότερον τὸν ἀρχηγόν του παρὰ τὸν ἐχθρόν. Δι’ αὐτὸν καὶ δίλιγον τὸν ἥγάπων οἱ στρατιώται εἰς τὰς δυσκόλους δυμας περιστάσεις πάντες ἀπέβλεπον πρὸς αὐτόν. Ἡτο περίπον πεντήκοντα ἐτῶν, ὅτε ἀπέθανεν.

Ο Πρόξενος δ Βοιώτιος ἦτο πεπαιδευμέρος καὶ φιλόδοξος. Δὲν ἤθελε τὸ κάθε τι ν’ ἀποκτήσῃ ἀδίκως, ἀλλ’ ἐνόμιζεν, ὅτι ἐπρεπε νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο μὲ δικαιοσύνην καὶ τιμότητα. Νὰ ἄρχῃ χρηστῶν καὶ τιμών ἀνθρώπων είχε τὴν δύναμιν δὲν ἦτο δυμας ἴκανὸς οὔτε σεβασμὸν οὔτε φόβον νὰ ἐμπνεύσῃ. Ἀπεναντίας ἐντρέπετο περισσότερον αὐτὸς τὸν στρατιώτας του παρὰ οἱ στρατιώται του αὐτόν. Οἱ χρηστοὶ καὶ τίμοι τὸν ἥγάπων, ἀλλ’ οἱ κακοὶ τὸν ἐξεμεταλλεύοντο. Ἡτο περίπον τριάκοντα ἐτῶν, ὅτε ἀπέθανεν.

Ο Μένων δ Θεσσαλὸς ἦτο φίλαρχος καὶ φιλόδοξος. Ἐπεζήτει τὴν ὑπεροχὴν διὰ τοῦ ψεύδους, τῆς ἐπιορκίας, τῆς ἀπάτης καὶ τῆς διαβολῆς. Συνεκράτει τὸν στρατιώτας του ἐπιτρέπων εἰς αὐτοὺς νὰ διαπράττουν κάθε ἀδικίαν. Δὲν ἐθαρατώθη ὅπως οἱ ἄλλοι στρατη-

γοὶ δι᾽ ἀποκεφαλισμοῦ, δὸποῖς θεωρεῖται τάχιστος θάνατος, ἀλλ᾽
ὅς κακὸς ἄνθρωπος ἐβασανίσθη δλόκληρον ἔτος καὶ ἔτσι εἶδε τὸ
τέλος τῆς ζωῆς του.

‘Ο Ἀγίας ὁ Ἄρχας καὶ ὁ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς ὑπῆρξαν καλοὶ στρατηγοὶ καὶ καλοὶ φίλοι. Ἡσαν καὶ οἱ δύο περίπου 35 ἐτῶν, ὅτε ἀπέθανον.]

BIBLION TRITON

ΑΠΟ ΤΟΝ ΖΑΠΑΤΑΝ ΠΟΤΑΜΟΝ ΕΩΣ ΤΑ ΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΟΥΧΩΝ
(ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401 π.χ.)

A' - a'. Ἀθυμία τῶν Ἑλλήνων. — Ἐνθάρρυνσις τῶν λοχαγῶν τοῦ Προξένου ὑπὸ τοῦ Εενοφῶντος.

(1, 2 -25)

Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχα- § 2 γῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπισπόμενοι ἀπωλώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἑλληνες ἐννοούμενοι, δτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν, ἀγοράν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μείον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμῶν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἰκαδε δόδοι, προυδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλελειμμένοι ἦσαν οὐδὲ ἵππεα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥστε εὔδηλον ἦν, δτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἄν κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἄν λειψθείη.

Ταῦτ' ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες δλίγοι μὲν αὐτῶν § 3 εἰς τὴν ἑσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, δλίγοι δὲ πῦρ ἀγέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὅπλα πολλοὶ οὐκ ἤλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δέ, δποι ἐτύγχανεν ἐκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παιδῶν, οὓς οὕποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὅψεσθαι. Οὕτω μὲν δὴ διαικείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

Ὕπερ τοις ἐν τῇ στρατιᾷ Εενοφῶν Ἀθηναῖος, δς οὔτε στρα- § 4-5 τηγός οὔτε λοχαγός οὔτε στρατιώτης ὣν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἰκοθεν ξένος ὣν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν, δν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἔαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. Ο μέντοι Εενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναῖῳ

περὶ τῆς πορείας. Καὶ δὲ Σωκράτης ὑποπτεύσας, μή τι πρὸς τῆς πόλεως ὑπαίτιον εἴη τὸ Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἔδόκει δὲ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολειμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

§ 6-7 'Ἐλθὼν δὲ δὲ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλωνα, τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδόν, ἦν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πρᾶξας σωθείη. Καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ δὲ Ἀπόλλωνα θεούς, οἷς ἔδει θύειν. 'Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἥλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. 'Ο δὲ ἀκούσας ἥτιατο αὐτόν, ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον ἥρώτα, πότερον λῷον εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἵτεον εἶναι τοῦτο ἐπυνθάνετο, δῆπος ἂν κάλλιστα πορευθείη. «Ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἥρου, ταῦτα», ἔφη, «χρὴ ποιεῖν, διαδέξας ἔκέλευσεν».

§ 8-10 'Ο μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος, οἷς ἀνεῖλεν δὲ θεός, ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κύρον μέλλοντας ἥδη δρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ συνεστάθη Κύρῳ. Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου μεῖναι αὐτὸν καὶ δὲ Κῦρος συμπροσθυμεῖτο, εἶπε δέ, ὅτι, ἐπειδὴν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. 'Ελέγετο δὲ δὲ στόλος εἶναι εἰς Πιεσίδας. 'Εστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἔξαπατηθείς—οὐχ ὑπὸ Προξένου· οὐ γάρ ἥδει τὴν ἐπὶ βασιλέως δρμὴν οὐδὲ ἀλλοιούσις τῶν Ἐλλήνων πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἥλθον, σαφὲς πᾶσιν ἥδη ἔδόκει εἶναι, ὅτι δὲ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἀκοντες δύμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὃν εἰς καὶ Ξενοφῶν ἤν.

§ 11-12 'Ἐπεὶ δὲ ἀπορίᾳ ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἀλλοιούσι καὶ οὐκ ἔδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δὲ ὑπνου λαχῶν εἰδεν ὄναρ. 'Ἐδοξεν αὐτῷ, βροντῆς γενομένης, σκηνπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρῷαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσα. Περίφοβος δὲ εὐθὺς ἀνη-

γέρθη, καὶ τὸ ὄναρ τῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, δτὶ ἐν πόνοις ὧν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ δὲ καὶ ἐφοθεῖτο, δτὶ ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ’ εἰργοιτο πάντοθεν ὑπό τινων ἀποριῶν.

Οποῖόν τι μὲν δὴ ἐστι τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν, ἔξεστι σκο- § 13-14 πεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. Γίγνεται γάρ τάδε. Εὗθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· «τί κατά- κειμαι; ἢ νῦν προθαίνει· ἂμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἥξειν. Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας μὴ οὐχὶ ὑδρίζομένους ἀποθανεῖν; » Οπως δ’ ἀμυνούμεθα, οὐδεὶς πα- ρασκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα, ὥσπερ ἔξδυ- ἡσυχίαν ἀγειν. Ἔγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσ- δοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ’ ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω; Οὐ γάρ ἔγωγъ ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, ἐὰν τήμερον προδῶ ἐμαυ- τὸν τοῖς πολεμίοις».

Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον § 15-18 λοχαγούς. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· «Ἐγώ, ὦ ἀνδρες λοχα- γοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ, οἷμαι, οὐδὲ ὑμεῖς, οὔτε κα- τακεῖσθαι ἔτι, δρῶν ἐν οἷοις πράγμασίν ἐσμεν. Οἱ μὲν γάρ πο- λέμιοι δῆλον δτὶ οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν, πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρασκευάσασθαι, ἡμῶν δὲ οὐ- δεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται, δπως δές καλλιστα ἀγωνισύμεθα. Καὶ μὴν εἰ ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πε- σεσθαι; δες καὶ τοῦ δμομητρίου ἀδελφοῦ, καὶ τεθνηκότος ἥδη, ἀποτεμῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χειρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμεῖς δέ, οἱ κηδεμόνα μὲν οὐδένα ἔχομεν, ἐστρατεύσαμεν δὲ ἐπ’ αὐτὸν δέουλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυ- ναίμεθα, τί ἀν οἰόμεθα παθεῖν; Ἄρο’ οὐκ ἀν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς

ἥμας τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαι ποτε ἐπ' αὐτὸν; Ἐλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον.

§ 19-20 »Ἐγὼ μὲν οὖν, ἔως μὲν αἱ σπονδαὶ ἡσαν, οὕποτε ἐπαυόμην ἥμας μὲν οἰκτίων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν, ὅσην μὲν χώραν καὶ οἶαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἀφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, ὅσουν δὲ χρυσόν, ὅσην δὲ ἐσθῆτα· τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν δπότε ἐνθυμούμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς μετέχοιμεν, εἰ μὴ πριαίμεθα, χρήματα δέ, ὡν ὠνησόμεθα, ἥδειν ἔτι δλίγους ἔχοντας, ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους δρκους ἥδειν κωλύοντας ἥμας· ταῦτ' οὖν λογιζόμενος τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον.

§ 21-23 »Ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδάς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ὕδρις καὶ ἡ ἥμετέρα ἀσάφεια. Ἐν μέσῳ γάρ ἥδη κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἀθλα, δπότεροι ἀν ἥμῶν ἀνδρες ἀμείνονες ὡσιν, ἀγωνισθέται δ' οἱ θεοὶ εἰσιν, οἱ σὺν ἥμῖν, ὡς εἰκός, ἔσονται. Οὗτοι μὲν γάρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν· ἥμεις δὲ πολλὰ δρῶντες ἀγαθὰ στερρῶνται αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν δρκους· ὡστε ἐξεῖναι μοι δοκεῖ λέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μεῖζονι ἢ τούτοις. Ἐτι δ' ἔχομεν σώματα ἵκανώτερα τούτων καὶ φύχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἀνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θυητοὶ μᾶλλον ἥμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ὡσπερ τὸ πρόσθεν νέκην ἥμῖν διδόσαιν.

§ 24-25 »Ἀλλ' ἵσως γάρ καὶ ἄλλοι ταῦτα ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἥμας ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἥμεις ἀρξωμεν τοῦ ἔξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετὴν φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀριστοὶ καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. Κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέ-

λετε εἴξορμαν ἐπὶ ταῦτα, ἔπεισθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δὲ ὑμεῖς τάτ-
τετέ με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀ-
κμάζειν ἡγοῦμαι ἀποτρέπειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακά».

Α' - β'. Συνέλευσις τῶν διασωθέντων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν τῶν Ἑλλήνων.—Δόγος τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἐκλογὴ νέων στρατηγῶν.

(1, 32-47)

“Ο μὲν ταῦτ’ ἔλεξεν, οἵ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ἡγεῖσθαι § 32
ἐκέλευον πάντες. Παρὰ δὲ τὰς τάξεις ιόντες, ὅπου μὲν στρατηγὸς
σῶος εἴη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, διότιν δὲ οὔχοιτο, τὸν ὑπο-
στράτηγον, ὅπου δὲ αὖ λοχαγὸς σῶος εἴη, τὸν λοχαγόν.

Ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν δπλων ἐκάθέ- § 33-34
ζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ¹
τοὺς ἐκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν μέσαι ἤσαν νύκτες. Ἐν-
ταῦθα Ἱερώνυμος Ἡλεῖος πρεσβύτατος ὥν τῶν Προξένου λοχαγῶν
ἡρχετο λέγειν ὅδε· «Ἡμῖν, ὃ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί,
ὅρωσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ διμᾶς παρακα-
λέσαι, δπως βουλευσάμεθα, εἰ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Δέξον δέ»,
ἔφη, «καὶ σύ, ὃ Ξενοφῶν, ἀπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς».

Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· «Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάν- § 35-36
τες ἐπιστάμεθα, δτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης, οὓς μὲν ἐδυνήθη-
σαν συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δὲ ἀλλοις δῆλον δτι ἐπιθουλεύουσιν,
ὧς, ἦν δύνωνται, ἀπολέσωσιν. Ἡμῖν δέ γε, οἶμαι, πάντα ποιητέα,
ὧς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκεῖνοι
ἐφ' ἡμῖν. Εὕ τοίνυν ἐπίστασθε, δτι διμεῖς τοσοῦτοι ὄντες, δσοι νῦν
συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε καιρόν. Οἱ γάρ στρατιῶται οὗτοι

πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι, καὶ μὲν ὑμᾶς δρῶσιν ἀθυμοῦντας, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἦν δὲ ὑμεῖς αὐτοὶ τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλήτε, εὖ λέστε, ὅτι ἔψονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι.

§ 37-38 »"Ισως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. Υμεῖς γάρ ἔστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ δέ τε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ αὐτοὺς ὑμᾶς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προδουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἦν που δέῃ. Καὶ νῦν πρώτον μὲν οἵοιμαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὀφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε, δπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοί καὶ λοχαγοί ἀντικατασταθῶσιν." Ανευ γάρ ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὕτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. "Η μὲν γάρ εὐταξία σφέσειν δοκεῖ, ἢ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἥδη ἀπολώλεκεν.

§ 39-42 »"Επειδὴν δὲ καταστήσοσθε τοὺς ἄρχοντας, δσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύνητε, οἵμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. Νῦν γάρ ίσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθαι, ὡς ἀθύμως μὲν ἥλθον ἐπὶ τὰ σπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ' ἔχόντων τῶν στρατιωτῶν οὐκ οἴδα, δ, τι ἂν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι εἴτε καὶ ἡμέρας." Ήν δέ τις τρέψῃ αὐτῶν τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. "Επίστασθε γάρ δή, δτι οὕτε πλῆθός ἐστιν οὕτε ισχὺς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὅπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται.

§ 43-44 »"Ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ς ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι, δπόσοι μὲν πειρῶνται ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολέμοις, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, δπόσοι δὲ

τὸν μὲν θάνατον ἐγγώνασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους δρῶ μᾶλλον πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ὡς ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας.⁶ Α καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τοιούτῳ γάρ καιρῷ ἐσμεν, αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρκαλεῖν». Ο μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσσοφος: «'Αλλὰ πρόσθεν μέν, ς § 45-47 Εενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, δσον ἥκουον Ἀθηναῖον εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπανῶ σε, ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βουλούμην ἂν δτι πλείστους εἶναι τοιούτους· κοινὸν γάρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. Καὶ νῦν», ἔφη, «μὴ μέλλωμεν, ς ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἥδη αἱρεῖσθε οἵ δεόμενοι ἀρχοντας, καὶ ἐλόμενοι ἥκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἱρεθέντας ἀγετε· ἐπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. Παρέστω δ' ἡμῖν», ἔφη, «καὶ Τολμίδης δ κῆρυξ». Καὶ σμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ως μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα. Ἐκ τούτου ἥρέθησαν ἀρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ Ἀρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Εενοφῶν Ἀθηναῖος.

B'. Γενικὴ συνέλευσις τοῦ στρατεύματος. — Λόγοι ἐν αὐτῇ καὶ ἀποφάσεις.

(2, 1 - 39)

α'. Λόγοι Χειρισόφου καὶ Κλεάνοδος.

(2, 1 - 6)

§ 1-3 'Επεὶ δὲ οὐρηγντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου ἦκον οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφύλακας καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατιώται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος δὲ Δακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὥδε· «"Ανδρες στρατιώται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, δύποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δὲ ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαίον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὅντες προδεδώκασιν ἡμᾶς· δύμως δὲ δεῖ ἐν τῷ παρόντι ἀνδρας ἀγαθοὺς γιγνεσθαι καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι, σπως, ἢν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σφζώμεθα· εἰ δὲ μή, καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, δυοχείριοι δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. Οὕτοιαι γάρ ἀν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἔχθρούς οἱ θεοὶ ποιήσειαν».

§ 4-6 Μετὰ τοῦτον Κλεάνωρ δὲ Ὁρχομένιος ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὥδε· «"Αλλ' ὁράτε μέν, ὃ ἀνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιορκίαν καὶ ἀσέβειαν, ὁράτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, ὅστις λέγων, ὃς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου ἀν ποιήσαιτο σφσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς διμόσας ἡμῖν καὶ αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἔξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγοὺς καὶ οὐδὲ Δία ἔνιον ἥδεσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ διμοτράπεζος γενόμενος, αὐτοῖς τούτοις ἔξαπατήσας τοὺς ἀνδρας ἀπολώλεκεν." Αριαίος δέ, δην ἡμεῖς ἡθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάθομεν πιστὰ μὴ προ-

δώσειν ἀλλήλους, καὶ οὗτος οὕτε τοὺς θεοὺς δεῖσας οὕτε Κύρου τεθνηκότα αἰδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶντος, νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἔχθιστους ἀποστάτας, ἡμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειράται. Ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτελούσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα δρῶντας μήποτε ἔξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους, ὡς ἂν δυνάμεθα κράτιστα, τοῦτο, διπλάνη τοῖς θεοῖς, πάσχειν».

β'. Δόγος Εενοφῶντος.

(2, 7-32)

Ἐκ τούτου Εενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον, ὃς § 7 ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾶν πρέπειν, εἴτε τελευτῶν δέοι, δρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἀξιώσαντα, ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ ἥρχετο ὅδε·

«Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει μὲν § 8 Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ νμεῖς, οἶμαι. Εἰ μὲν οὖν βουλόμεθα πάλιν αὐτοῖς φιλικῶς χρῆσθαι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν ἀθυμίαν ἔχειν δρῶντας καὶ τοὺς στρατηγούς, οἱ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἔαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μέντοι διανοούμεθα σὺν τοῖς δηπλοῖς ὅν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν ἐκ παντὸς τρόπου πολεμεῖν αὐτοῖς, σὺν τοῖς θεοῖς πολλαὶ ἡμῖν καὶ καλαὶ ἐπίδεις εἰσὶ σωτηρίας».

Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτάρνυται τις ἀκούσαντες δ' οἱ § 9 στρατιῶται πάντες μιὰ δρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν, καὶ διανοφῶν εἶπε: «Δοκεῖ μοι, ὡς ἀνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη, εὔξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα, συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. Καὶ

ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ'», ἔφη, «ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». Καὶ ἀνέτειναν
ἀπαντες. Ἐκ τούτου ηὔξαντο καὶ ἐπαιάνισαν.

§ 10 Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν, ἥρχετο πάλιν ὡδε· «Ἐ-
τύγχανον λέγων, ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν εἰν σωτη-
ρίας. Πρῶτον μὲν γάρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους,
οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὄρκους
λελύκασιν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις
ἐναντίους εἶναι τοὺς θεούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἵκανοι εἰσι
καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικρούς, καν
ἐν δεινοῖς ὅσι, σφῆσιν εὐπετῶς, δταν βούλωνται.

§ 11 - 13 »"Ἐπειτα δὲ ἀναμνήσω ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν
ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε, ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει
εἶναι σώζονται τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί.
Ἐλθόντων μὲν γάρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ
ὧς ἀφανιούντων τὰς Ἀθήνας, ἀντιστῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμή-
σαντες, ἐνίκησαν αὐτούς. Καὶ εὑξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι, δόποσους κα-
τακάνοιεν τῶν πολεμίων, τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ,
ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἵκανὰς εὐρεῖν, ἐψηφίσαντο κατ' ἐνιαυτὸν πεντακο-
σίας θύειν καὶ ἔτι νῦν ἀποθύουσιν. "Ἐπειτα, δτε Ξέρξης ὕστερον
ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἤλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ
τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ
κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὡν ἔστι μὲν τεκμήρια ὅραι τὰ
τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον γί ἐλευθερία τῶν πόλεων, ἐν αἷς
ἡμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε. οὐδένα γάρ ἄνθρωπον δεσπότην,
ἄλλα τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοιούτων μέν ἔστε προγόνων.

§ 14 - 16 »Οὐκ ἔρω δ' ὅμως τοῦτο, ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς·
ἄλλος οὕπω πολλαὶ ἡμέραι, ἀφ' οὐ ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκεί-
νων ἐκγόνοις πολλαπλασίους ὑμῶν ἐνικάτε σὺν τοῖς θεοῖς. Καὶ
τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας μαχόμενοι ἄνθρες ἦτε ἀγα-
θοί· νῦν δ', ὁπότε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας δ ἀγών ἔστι, πολὺ

δήπους ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμοτέρους εἶναι.
Ἄλλὰ μὴν καὶ θαρραλεωτέρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. Τότε μὲν γάρ ἄπειροι ὅντες αὐτῶν, τό τε πλῆθος ἄμετρον δρῶντες, διμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρίῳ φρονήματι ιέναι ἐπ' αὐτούς: νῦν δέ, ὅπότε καὶ πεῖραν ἡδη ἔχετε αὐτῶν, ὅτι οὐ θέλουσι καίπερ πολλαπλάσιοι ὅντες δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τούτους φοβεῖσθαι;

» Μηδὲ μέντοι τοῦτο μείον δόξητε ἔχειν, ὅτι οἱ Ἀριαίου § 17 πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταττόμενοι νῦν ἀφεστήκασιν." Ετι γάρ οὗτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ' ἡμῶν ἡττημένων· ἔψυχον γοῦν πρὸς ἐκείνους καταλιπόντες ἡμᾶς. Τοὺς δὲ θέλοντας φυγῆς ἄρχειν πολὺ κρείττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει δρᾶν.

» Εἰ δέ τις ὑμῶν ἀθυμεῖ, ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἵππεῖς, § 18-19 τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε, ὅτι οἱ μύριοι ἵππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοί εἰσιν ἀνθρώποι· διπὸς μὲν γάρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς οὔτε λακτισθεὶς ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες, ὅτι ἀν ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται. Οὐκοῦν τῶν ἵππων πολὺ ἡμεῖς ἐπ' ἀσφαλεστέρου διχήματός ἐσμεν· οἱ μὲν γάρ ἐφ' ἵππων κρέμανται φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ γῆς βεβηκότες πολὺ μὲν ἰσχυρότερον παίσομεν, ἦν τις προσίη, πολὺ δὲ μᾶλλον, ὅτου ἀν βουλώμεθα, τευξόμεθα. Ἐνὶ δὲ μόνῳ προέχουσιν οἱ ἵππεῖς· φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ἡμῖν.

» Εἰ δὲ τὰς μὲν μάχας θαρρεῖτε, τοῦτο δὲ ἀχθεσθε, ὅτι οὐκέτι § 20-21 ἡμῖν Τισσαφέρνης ἡγγήσεται οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, σκέψασθε, πότερον κρείττον Τισσαφέρνην ἥγειμόνα ἔχειν, δις ἐπιβουλεύων ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ οὓς ἀν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡγείσθαι κελεύωμεν, οἱ εἰσονται, ὅτι, ἦν τι περὶ ἡμᾶς ἀμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἀμαρτήσονται. Τὰ δὲ ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρείττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἦς οὗτοι παρεῖχον,

μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου, μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς λαμβάνειν, οὐπερ κρατῶμεν, μέτρῳ χρωμένους, διόσῳ ἀν ἔκαστος βούληται;

§ 22

» Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γιγνώσκετε, ὅτι κρείττονα, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἥγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα τοῦτό ἔστι τὸ μωρότατον, ὃν πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. Πάντες γάρ ποταμοί, ἣν καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες.

§ 23 - 24

» Εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν ἥγεμών τε μηδεὶς ἡμῖν φανεῖται, οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ ἡμῖν γε ἀθυμητέον. Ἐπιστάμεθα μὲν γάρ Μυσούς, οὓς οὐκ ἀν ἡμῶν φαῖμεν βελτίους εἶναι, ὅτι ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις οἰκοῦσιν, ἐπιστάμεθα δὲ Πισίδας ὡσαύτως, Δυνάσονται δὲ καὶ αὐτοὶ εἴδομεν, ὅτι ἐν τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν βασιλέως χώραν καρποῦνται· καὶ ἡμᾶς δ' ἀν ἔφην ἔγωγε χρῆναι μήπω φανεροὺς εἶναι οἰκαδε δριμημένους, ἀλλὰ κατασκευάζεσθαι ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας. Οίδα γάρ, ὅτι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μὲν ἥγεμόνας ἀν δοւῃ, πολλοὺς δὲ διμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν, καὶ δδοποιήσειέ γ' ἀν αὐτοῖς, καὶ εἰ σὸν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. Καὶ ἡμῖν γε οἴδα, ὅτι τρισάσμενος ταῦτ' ἀν ἐποίει, εἰ ἔωρα ἡμᾶς μένειν κατασκευάζομένους.

§ 25 - 26

» Ἀλλὰ γάρ δέδοικα, μή, ἀν δπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, ἐπιλαθώμεθα τῆς οἰκαδε δόδοι. Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἑλλησιν, ὅτι ἔκόντες πένονται, ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν σκληρῶς ἐκεῖ βιοτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους πλουσίους δρᾶν.

27 - 28

» Ἀλλὰ γάρ, ὃ ἀνδρες, πάντα ταῦτα τάγαθὰ δῆλον, ὅτι τῶν κρατούντων ἐστί· τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν, δπως ἀν πορευούμεθά τε

ώς ἀσφαλέστατα καί, εἰ μάχεσθαι δέοι, ώς οράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτον μὲν τοίνυν», ἔφη, «δοκεῖ μοι κατακαύσαι τὰς ἄμαξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἥμῶν στρατηγῷ, ἀλλὰ πορευώμεθα, δπῃ ἀν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ· ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαύσαι. Αὗται γάρ αὖ ὅχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δὸν οὐδὲν οὕτε εἰς τὸ μάχεσθαι οὕτε εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἔνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵνα ώς πλεῖστοι μὲν ἥμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὕστιν, ώς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφόρωσι. Κρατουμένων μὲν γάρ ἐπίστασθε, δτι πάντα ἀλλότρια· ἦν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν.

» Δοιπόν μοι εἰπεῖν, δπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. Ὁράτε § 29-31 καὶ τοὺς πολεμίους, δτι οὐ πρόσθεν ἔξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἥμᾶς πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἥμῶν συνέλαθον, νομίζοντες, ὅντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἥμῶν πειθομένων, ἵκανοὺς εἶναι ἥμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ, ληφθέντων δὲ τῶν ἀρχόντων, ἀναρχίᾳ ἀν καὶ ἀταξίᾳ ἥμᾶς ἀπολέσθαι. Δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἀρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἀρχούσι νῦν ἢ πρόσθεν· ἦν δέ τις ἀπειθῆ, φηφίσασθαι τὸν δεῖ διῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἀρχοντὶ κολάζειν· οὕτως οἱ πολέμιοι πλεῖστοι ἐψευσμένοι ἔσονται· τῇδε γάρ τῇ ἥμέρᾳ μυρίους ὅψονται ἀνθένεις Κλεάρχους τοὺς οὐδενὶ ἐπιτρέψοντας κακῷ εἶναι.

» Αλλὰ γάρ καὶ περαίνειν ἥδη ὥρα· Ἰσως γάρ οἱ πολέμιοι § 32 αὐτίκα παρέσονται. Ὅτῳ οὖν ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ώς τάχιστα, ἵνα ἔργῳ περαίνηται· εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον δοκεῖ ἢ τοῦτο, τολμάτω καὶ δὲιώτης διδάσκειν· πάντες γάρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα.».

γ'. Προτάσεις Χειρίσοφου καὶ Ξενοφῶντος.—¹Αποφάσεις τῆς γενικῆς συνελεύσεως τοῦ στρατοῦ.—Τελευταῖαι συστάσεις τοῦ Ξενοφῶντος πρὸς τὸ στράτευμα.

(2, 33-39)

§ 33 Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· « Εἰ μέν τινος ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοις, οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἔξεσται σκοπεῖν· ἀλλὰ νῦν εἴρηκε, δοκεῖ μοι ἀριστὸν εἶναι ώς τάχιστα φηφίσασθαι· καὶ διφ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα ». ²Ανέτειναν πάντες.

§ 34-36 ³Αναστὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· « ⁴Ω ἄνδρες, ἀκούσατε ὃν προσδεῖν δοκεῖ μοι. Δῆλον, ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ, ὅπου ἔξομεν τὰ ἐπιτήδεια· ἀκούων δὲ κώμας εἶναι καλάς οὐ πλέον εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας· οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμεν, εἰ οἱ πολέμιοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώκουσι τε καὶ δάκνουσιν, ἢν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιουσιν ἐπακολουθοῦσιν. ⁵Ισως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον ποιησαμένους τῶν δύλιτῶν, ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὅχλος ἐν ἀσφαλεστέρῳ εἴη. Εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθείη, τίνας χρὴ ἡγείσθαι τοῦ πλαισίου καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν καὶ τίνας ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων εἶναι, τίνας δὲ δύπισθιοφυλακεῖν, οὐκ ἂν, διπότε οἱ πολέμιοι ἔλθοιεν, βουλεύεσθαι ἡμᾶς δέοι, ἀλλὰ χρώμεθα ἂν εὐθὺς τοῖς στρατιώταις τεταγμένοις.

§ 37-38 » Εἰ μὲν οὖν ἄλλο τις βέλτιον δρᾶ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος μὲν ἡγείσθω, ἐπειδὴ καὶ Δακεδαιμόνιός ἐστι· τῶν δὲ πλευρῶν ἑκατέρων δύο τῶν πρεσβυτάτων στρατηγῶν ἐπιμελεῖσθων· δύπισθιοφυλακῶμεν δέ τις οἱ νεώτατοι, ἐγὼ καὶ Τιμασίων, τὸ νῦν εἶναι. Τὸ δὲ λοιπὸν πειρώμενοι ταῦτης τῆς τάξεως βουλευόμεθα, διτι ἂν δεῖ κράτιστον δοκῆ εἶναι. Εἰ δέ τις ἄλλος δρᾶ βέλτιον, λεξάτω ». ⁶Ἐπεὶ δέ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶπεν· « ⁷Οτιφ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα ». ⁸Εδοξε ταῦτα.

« Νῦν τοίνυν », ἔφη, « ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα. § 39
 Καὶ ὅστις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ
 ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γάρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε ζῆν
 ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γάρ νικώντων τὸ κατακαίνειν,
 τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἔστι· καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων
 ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γάρ νικώντων ἔστι καὶ τὰ ἔκυ-
 τῶν σύζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν ».

| Οἱ Ἑλληνες ἥρχισαν νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἀποφασισθέντα εἰς τὸ
 προηγούμενον κεφάλαιον, δτε προσέρχεται ὁ Πέρσης Μιθραδάτης,
 δ ὅποῖς προσποιεῖται φιλίαν πρὸς τὸν Ἑλληναν καὶ ζητεῖ νὰ
 μάθῃ τὸν σκοπούς των. Οἱ Ἑλληνες ὅμως ἐννοήσαντες, ὅτι οὗτος
 εἶχεν ἀποσταλῆ ἀπὸ τὸν Πέρσαν, δπως κατασκοπεύσῃ αὐτούς, ἀπο-
 φασίζουν νὰ ἔχουν πόλεμον, χωρὶς νὰ δέχωνται διαπραγματεύσεις.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ διέβησαν τὸν Ζαπάταν, ἐμφανίζεται πάλιν ὁ
 Μιθραδάτης μὲ ίππεῖς, τοξότας καὶ σφενδονήτας, οἱ δοποῖοι ἐπιτί-
 θενται κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τραυματίζουν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Οἱ
 Ἑλληνες στενοχωροῦνται διὰ τοῦτο καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ Ξενο-
 φῶντος καταρτίζουν καὶ αὐτοὶ σφενδονήτας καὶ ίππεῖς.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ἀφοῦ διέβησαν ἐπικίνδυνον χαράδραν,
 προσβάλλονται πάλιν ὑπὸ τοῦ Μιθραδάτου, ἀλλὰ ἀποκρούονταν τὴν
 προσβολὴν μὲ τὸν σφενδονήτας καὶ ίππεῖς, τὸν δοποίους εἶχον παρα-
 σκενάσει τὴν προηγούμενην ἡμέραν. Ἄνενόχλητοι φθάνουν εἰς τὴν
 παρὰ τὸν Τίγρητα μεγάλην πόλιν Λάρισαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἐπομέ-
 νην εἰς τὴν πόλιν Μέσπιλα.

Τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐνῷ ἐπορεύοντο, ἐμφανίζεται ὁ Τισσαφέρνης
 μὲ πολυάριθμον στρατόν ἐπειδὴ δὲ παρηνωπλοῦντο ὑπὸ αὐτοῦ, μετα-
 βάλλον τὴν παράταξιν τοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ γίνεται ἡ πορεία των
 ἀσφαλεστέρα· οὕτω πορεύονται τέσσαρας ἡμέρας.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν πορεύομενοι διὰ μέσου ὑψηλῶν λόφων στε-
 νοχωροῦνται ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ μὲ δυσκολίαν φθάνουν εἰς κώ-
 μας, ὅπου μένουν τρεῖς ἡμέρας· τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν, ἐπειδὴ πά-
 λιν ἐνεφανίσθη ὁ Τισσαφέρνης εἰς τὴν πεδιάδα, καταφεύγουν εἰς κώ-

μην καὶ ἀναμένουν ἐκεῖ τὸν πολεμίους· οὗτοι δὲ ἀποκρουσθέντες στρατοπεδεύουν εἰς πολὺ μακράν ἀπόστασιν, διὰ τὸ ἀποφύγοντα τὴν συμπλοκὴν κατὰ τὴν νύκτα. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὅφου ἐβεβαιώθησαν περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν βαρβάρων, ἀναχωροῦν καὶ αὐτοὶ καὶ πορεύονται τόσον μακράν, ὥστε τὰς δύο ἐπομένας ἡμέρας δὲν φαίνονται οἱ πολέμιοι.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν οἱ βάρβαροι καταλαμβάνουν θέσιν τινὰ ὑψηλοτέραν τοῦ μέρους, ἀπὸ τὸ δύοτον ἐσκόπευον τὰ διαβοῦν οἱ Ἕλληνες, δηλ. προεξοχήν τινα δροῦς, ὑπὸ τὴν δοιάν τοῦτο ἡ ἄγουστα πρὸς τὴν πεδιάδα ὁδός. Ὁ Χειρίσσοφος παρετήρησε τοῦτο καὶ δὲν ἤξενος τί τὰ πράξη. Οἱ Ξενοφῶν οἵμως ἀνακαλύπτει κορυφήν τινα τοῦ δροῦς ὑψηλοτέραν τῆς προεξοχῆς καὶ ἀναβαίνει μὲν πελταστάς, διὰ τὰ καταλάβῃ αὐτήν τοῦτο δτε εἰδον οἱ ἐπὶ τῆς προεξοχῆς πολέμιοι, δροῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν κορυφήν ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἀμιλλώμενοι προκαταλαμβάνουν αὐτήν.]

Γ'. Διαμονὴ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πεδιάδι, τῇ μεταξὺ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὁρέων.—Ἀπόφασις αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας.

(5, 1-18)

§ 1-3 "Ἐνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον, ἢ ἔκαστος ἐδύνατο, οἱ δὲ Ἕλληνες κατεῖχον τὸ ἄκρον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσαφέρνην καὶ Ἀριαῖον ἀποτραπόμενοι ἀλλην ὁδὸν φύοντο. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσσοφον καταβάντες εἰς τὸ πεδίον ἐστρατοπεδεύοντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἐπιτηδείων. Ἡσαν δὲ καὶ ἀλλαι κῶμαι πολλαὶ πλήρεις πολλῶν ἐπιτηδείων ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν. Ἡνίκα δ' ἦν δεῖλη, ἔξαίφνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαίνονται ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοφάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ εἰς ἀρπαγήν· καὶ γάρ νομαι πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατελήφθησαν. Ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καίειν ἐπεχείρη-

σαν τὰς κώμας. Καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἡθύμησάν τινες φοβούμενοι, μὴ οὐκ ἔχοιεν, διπόθεν λαμβάνοιεν τὰ ἐπιτήδεια, εἰ οἱ πολέμιοι καίσιεν.

Ο δὲ Εενοφῶν ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ἄκρου κατέβη, παρελαύνων τὰς § 4-6 τάξεις ἔλεγεν· « Ὁρᾶτε, ὁ ἄνδρες Ἑλληνες, τοὺς πολεμίους ἐῶντας τὴν χώραν ἥδη ἡμετέραν εἶναι; » Α γάρ, ὅτε ἐσπένθοντο, διεπράττοντο, μὴ καίσιν ἡμᾶς τὴν βασιλέως χώραν, ταῦτα νῦν αὐτοὶ ποιοῦσι καίοντες ὡς ἀλλοτρίαν. Ἐλλ' ἐάν που καταλείπουσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὅψονται καὶ ἡμᾶς αὐτόσε πορευομένους. Ἐλλ', ὁ Χειρίσοφε», ἔφη, « δοκεῖ μοι ἐπιέναι ἐπὶ τοὺς καίοντας ». Ο δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· « Οὐκουν ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμῖς », ἔφη, « καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύσονται ».

Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ § 7 ἐπιτήδεια ἤσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆσαν. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. Ἐνθεν μὲν γάρ ὅρη ἦν ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος, ὥστε μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν, πειρωμένοις τοῦ βάθους.

Απορούμένοις δ' αὐτοῖς προσελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν· § 8-11 « Ἔγὼ θέλω, ὁ ἄνδρες, διαβιβάσαι ὑμᾶς ἀνὰ τετρακισχιλίους ὁπλίτας, ἐάν ἔμοι, ὃν δέομαι, παράσχητε καὶ τάλαντον μισθὸν πορίσητε ». Ἐρωτώμενος δέ, ὅτου δέοιτο· « Ἄσκῶν », ἔφη, « δισχιλίων δεήσομαι· πολλὰ δ' ὅρῳ πρόβατα καὶ αἴγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ἀλλὰ ποδαρέντα καὶ φυσηθέντα ῥαδίως ἀν παρέχοι τὴν διάβασιν. Δεήσομαι δὲ καὶ τῶν δεσμῶν, οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια· τούτοις ζεύξας τοὺς ἀσκοὺς πρὸς ἀλλήλους, δρμίσας ἔκαστον ἀσκὸν λίθους ἀρτήσας καὶ ἀφεὶς ὕσπειρ ἀγκύρας εἰς τὸ ὅδωρ, διαγαγὼν καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας ἐπιβαλὼ ὅλην καὶ γῆν ἐπιφρήσω· ὅτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε, αὐτίκα μάλα εἰσεσθε· πᾶς γάρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας ἔξει τοῦ μὴ καταδῦναι· ὥστε δὲ μὴ διλισθάνειν, ἡ ὅλη καὶ ἡ γῆ σχήσει ».

§ 12 Ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθύμημα χαρίεν ἔδόκει εἶναι, τὸ δὲ ἕργον ἀδύνατον· ἡσαν γάρ οἱ κωλύσοντες πέραν τοῦ ποταμοῦ πολλοὶ ἵππεῖς, οἵ εὐθὺς τοῖς πρώτοις οὐδὲν ἀν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν.

§ 13-14 Ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς τοῦμπαλιν εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας κατακαύσαντες ἔνθεν ἐξῆσαν· ὥστε οἱ πολέμιοι οὐ προσήλαυνον, ἀλλ᾽ ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι ἡσαν θαυμάζουσιν, ὅποι ποτὲ τρέψονται οἱ Ἑλληνες καὶ τί ἐν νῷ ἔχοιεν. Ἐνταῦθα οἱ μὲν ἀλλοι στρατιῶται ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἡσαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ πάλιν συνηλθον, καὶ συναγαγόντες τοὺς ἔαλωκότας ἥλεγχον τὴν κύκλῳ πᾶσαν χώραν, τίς ἐκάστη εἴη.

§ 15-16 Οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἡ μὲν πρὸς μεσημβρίαν ἐπὶ Βαθυλῶνα καὶ Μηδίαν φέροι, ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα, ἔνθα θερίζειν λέγεται βασιλεύς, ἡ δὲ πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν, ἡ δὲ διὰ τῶν δρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη εἰς Καρδούχους. Τούτους δὲ ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὅρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι καὶ βασιλεῖ οὐ πειθαρχεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν δώδεκα μυριάδας· τούτων δὲ οὐδένα ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν δυσχωρίαν.

§ 17-18 Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς φάσκοντας εἰδέναι τὴν ἐκασταχόσες ὅδὸν οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες, ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν δρέων εἰς Καρδούχους ἐμβάλλειν· τούτους γάρ διελθόντας ἔφασαν γῆσειν εἰς Ἀρμενίαν, χώραν μεγάλην καὶ εὐδαιμονα, ἡς Ὁρόντας ἥρχεν. Ἐντεῦθεν δὲ εὔπορον ἔφασαν εἶναι, ὅποι τις ἐθέλοι, πορεύεσθαι. Ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ἵνα, δπηνίκα δοκοίη, τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γάρ ὑπερβολὴν τῶν δρέων ἐδεδοίκεσαν, μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν, συσκευασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἐπεσθαι, ἥντις ἀν τις παραγγέλλῃ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΟΥΧΩΝ, ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΛΑΩΝ ΕΩΣ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

(ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 401-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ ΤΟΥ 400 π.Χ.)

*A'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων
διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων.*

(1, 5 - 28)

‘Ηνίκα δ’ ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς § 5-7 νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἀμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὅρος. Ἐνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἥγειτο τοῦ στρατεύματος λα-
βῶν τὸ ἀμφ’ αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνῆτας πάντας, Ήνοφῶν δὲ σὺν τοῖς δπισθοφύλαξιν δπλίταις εἶπετο οὐδένα ἔχων γυμνῆτα· οὐδεὶς γάρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μή τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ δπισθεν ἐπίσποιτο. Καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινας αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ’ ὑφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ ᾧ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὁρέων.

Ἐνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες § 8-9 καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὅρη. Τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἔξην λαμβάνειν, ἥσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κα-
τεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ὃν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἑλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦ-
χοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπείπερ βασιλεῖ πο-
λέμιοι ἥσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅπου τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβα-
νον· ἀνάγκη γάρ ἦν. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὕτε καλούντων ὑπήκουον οὕτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.

Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς § 10-11 κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἥδη σκοταῖοι — διὰ γάρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν δόδον ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις —, τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταῖοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέ-

τρωσαν δὲ λίγοις ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκήτου γάρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἀν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. Καὶ ταῦτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ηὔλισθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλῳ ἐπὶ τῶν δρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους.

§ 12-14 "Αμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἐλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τᾶλλα, καὶ, ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφεῖναι. Σχολαίαν γάρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζυγία καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα ἔδοξεν, ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντές τινας ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφροῦντο, οἱ δὲ στρατιῶται ἐπείθοντο. Καὶ ταῦτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.

§ 15-18 Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμῶν πολύς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γάρ ἦν ἵκανα τάπιτήδεια. Καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, εἴπετο δὲ σὺν τοῖς δπισθοφύλαξι Ξενοφῶν. Καὶ οἱ πολέμιοι ἴσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγύς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἡγαγάκουντο οἱ Ἐλληνες, ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναγάκουντες, σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελν δ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἴσχυρῶς ἐπιτιθεῖντο. Ἐνταῦθα δ Χειρίσοφος ἀλλοτε μέν, ὅτε παρεγγυῆτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἐπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πρᾶγμά τι εἴη· σχολὴ δ' οὐκ ἦν τῷ Ξενοφῶντι παρελθεῖν καὶ ἰδεῖν τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία δμοία φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς δπισθοφύλαξι. Καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνήρ ἀγαθὸς Δακωνικὸς Κλεώνυμος τοξευ-

θεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκᾶς διαμπερὲς εἰς τὴν κεφαλήν.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς, ὥσπερ εἶχεν, ὁ Εε- § 19-22 νοιφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσσοφον ἥπιατο αὐτόν, ὅτι οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ᾽ ἡγαγκάζοντο φεύγοντες ἄμια μάχεσθαι. «Καὶ νῦν δύο καλώ τε καὶ ἀγαθώ ἀνδρες τέθνατον καὶ οὗτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα». Ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσσοφος· «Βλέψον», ἔφη, «πρὸς τὰ ὅρη καὶ ἵδε, ὡς ἀθατα πάντα ἐστί· μία δ' ὁδός ἐστιν αὕτη, ἣν ὁρᾶς, ὁρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὁρᾶν ἔξεστι σοι σχλον τοσοῦτον, οἵ κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. Διὰ ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτο σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι, πρὶν κατειληφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἡγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὖ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν». Ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· «Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἀνδρας. Ἐπεὶ γάρ οἱ Καρδοῦχοι ἡμῖν πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προσθυμήθημεν λαθεῖν αὐτοῦ τούτου ἔνεκα, δπως ἡγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρησαίμεθα».

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους, ἥλεγχον διαλαβόντες, § 23-25 εἴ τινα εἰδεῖσθαι ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. Ὁ μὲν οὖν ἔτερος οὐκ ἔφη, μάλα πολλῶν φόβῳ προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἔτερου, κατεσφάγη. Ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. Ἐρωτώμενος δ', εἰ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, δε εἰ μή τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν.

Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς τῶν ὅπλι- § 26-28 τῶν καὶ τοὺς ταξιάρχους τῶν πελταστῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἀν γενέσθαι καὶ ὑποστάς ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. Ὅφεσταται τῶν μὲν

δπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὴν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· «ἐγὼ γάρ», ἔφη, «οἶδα, ὅτι ἔψονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου». Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξίαρχος ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. Ψφίσταται Ἀριστέας Χῖος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἀξιοῦ τῇ στρατιῇ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

B'. Περικύκλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων κατεχομένης διόδου καὶ ἄλωσις αὐτῆς.—Ἀγῶνες τῶν ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα δπισθοφυλάκων.

(2, 1-23)

§ 1-2 Καὶ ἦν μὲν δεῖλη, Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος ἐκέλευον τοὺς ἐθελοντὰς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι. Καὶ τὸν ἡγεμόνα δῆσαντες παραδιδόσιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάθωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἀμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἀνω ὅντας λέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανερὰν ἐκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβογήθήσειν ἀναβαίνοντες, ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. Ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πληθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὅδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς δπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν ἐκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν τούτους οἱ περιιόντες.

§ 3-4 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρῳ οἱ δπισθοφύλακες, ἦν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὅρθιον ἀναβαίνειν, τηγικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ βάρη· βαροὶ ὀλοιτρόχους ἀμαξιάσους, οἱ φερόμενοι, πρὸς τὰς πέτρας πταίοντες, διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἶον τὸ

ἢν τῇ εἰσόδῳ. "Ἐνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιντο, ἀλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν, μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ φόντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὅντες. Οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἔξην τῷ φύσῳ.

Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περιιόντες καταλαμβά- § 5-6 νουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον οἰόμενοι τὸ ἄκρον κατέχειν. Οὐ μέντοι κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἢν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἢν ἡ στενὴ αὔτη ὁδός, ἐφ' ἥι ἐκάθηντο οἱ φύλακες. "Εφοδος δ' ὅμως αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἢν, οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέ- § 7-8 φαινεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίγλῃ ἐγένετο, ὥστ' ἐλαθον ἐγγὺς προσελθόντες. Ἐπεὶ δὲ εἰδον ἀλλήλους, ἥ τε σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἀλαλάξαντες ἵεντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες· δλίγοι δὲ ἀπέθνησκον· εὗζωνοι γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν φανερὰν ὁδόν· ἀλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἥ τευχον ἔκαστοι ὅντες, καὶ ἀναβάντες, ὡς ἐδύναντο, ἀνειλικον ἀλλήλους τοῖς δόρασι. Καὶ οὗτοι πρώτοι συνέμειξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὴν ἔκβασιν.

Ἐνεοφῶν δὲ ἔχων τῶν δπισθιοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπορεύετο § 9-12 ταύτη τῇ ὁδῷ, ἥπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὑοδωτάτη γὰρ ἢν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὅπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. Πορευόμενοι δὲ τηνυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἥ ἀποκόψαι ἢν ἀνάγκη ἥ διεζεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἀλλων Ἐλλήνων. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἀν ἐπορεύθησαν, ἥπερ οἱ ἀλλοι,

τὰ δὲ ὑποζύγια οὐχ οἶόν τ' ἦν ἀλληλὴ ταύτη ἀναβῆναι. "Ενθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις προσθάλλουσι πρὸς τὸν λόφον δρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. Καὶ ἔως μὲν αὐτοὶ ἀνέβαινον, ὅπῃ ἐδύνατο ἔκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ λίθοις ἔβαλλον, ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο, οὐ δέχονται αὐτούς, ἀλλὰ φυγῇ λείπουσι τὸν λόφον. Καὶ τοῦτον τε παρεληλύθεσαν οἱ "Ελληνες καὶ ἔτερον δρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ τοῦτον αὕθις ἐδόκει πορεύεσθαι.

§ 13 Φοβηθεὶς δὲ ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἕρημον καταλίποι τὸν ἑαλωκότα λόφον, πάλιν λαθόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθεῖντο τοῖς ὑποζύγιοις παριοῦσιν — ἐπὶ πολὺ δὲ ἦν τὰ ὑποζύγια ἀτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα —, καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἴροῦσιν.

§ 14-16 "Ετι δὲ αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ δρθιώτατος δὲ πὲρ τῆς φυλακῆς, ἢ κατελήφθη τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῷ πυρὶ ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ "Ελληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον δείσαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῦντο, ἀπολιπεῖν. Οἱ δὲ ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὅπισθεν γιγνόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς δπισθοφύλακας ἔχώρουν. Καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὥπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμείξειαν, καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ δμαλῷ θέσθαι τὰ ὅπλα.

§ 17-18 Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἤλθεν Ἀρχαγόρας δὲ Ἀργεῖος πεφευγὼς καὶ λέγει, ὡς ἀπεδιώχθησκεν ἀπὸ τοῦ λόφου καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ οἱ ἄλλοι, δοσοὶ μὴ ἀλά-

μενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς δημιουρύλακας ἀφίκοντο. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρδαροι ἦκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον ἔτῳ μαστῷ· καὶ ὁ Εενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἐρμηνέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπήγει. Οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς οἰκίας. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Εενοφῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρήσει, οἱ δὲ ταῦτα διελέ- § 19-21 γοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου πολέμιοι συνερρύγησαν ἐνταῦθα. Καὶ ἐπεὶ ἥρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Εενοφῶν κατέβαινεν, ἐκυλίνδουν πέτρους· καὶ ἐνδεξαμένοις, Εενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ὁ ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν· ὁ διπλίτης δὲ Εύρυλοχος ὁ Λουσιεὺς προσέδραμεν αὐτῷ καὶ πρὸς ἀμφοῖν προσεβλημένος τὴν ἀσπίδα ἀπεχώρει· καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς ἐν τῷ ὅμαλῷ συντεταγμένους ἀπῆλθον.

Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὅμοιον ἐγένετο τὸ Ἐλληνικὸν καὶ ἐσκήγη- § 22-23 σαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαιφιλέσι· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Εενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβεῖν τοὺς νεκροὺς ἀποδόντες τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν, ὥσπερ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.

Γ'. Διάβασις τοῦ Κεντρίτου ποταμοῦ.

(3, 1-23)

Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ηὔλισθησαν ἐν ταῖς κώμαις ταῖς § 1-2 ὅπερ πεδίου παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν, δις δρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν. Καὶ οἱ Ἐλληνες ἐνταῦθα

ἀνέπνευσαν ἀσμενοι ἵδόντες πεδίον ἀπεῖχε δὲ τῶν ὅρέων τῶν Καρδούχων ὁ ποταμὸς ἔξη ἢ ἐπτὰ στάδια. Τότε μὲν οὖν γὺλισθησαν μάλα ἡδέως καὶ τάπιτήδεια ἔχοντες πολλὰ καὶ τῶν παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες ἐπτὰ γάρ ἡμέρας, δσασπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν καὶ ἔπαθον κακά, δσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέροντος. Ὡς οὖν ἀπηγλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.

§ 3-5 Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὅρῶσιν ἴππεας που πέραν τοῦ ποταμοῦ ἔξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δὲ ἐπὶ ταῖς ὅχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἴππεων ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν. Ἡσαν δὲ οὗτοι Ὁρόντα καὶ Ἀρτούχα Ἀρμένιοι καὶ Μάρδοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροι τε καὶ ἀλκιμοι εἶναι· ὅπλα δὲ εἶχον γέρρα μακρὰ καὶ λόγχας. Αἱ δὲ ὅχθαι αὗται, ἐφ' ὃν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν, τρία ἢ τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον· δόδος δὲ μία ἡ δρωμένη ἦν ἀγουσα ἄνω ὕσπερ χειροποίητος· ταύτη ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἑλληνες.

§ 6-7 Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὅδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο ταὶ τραχὺς ἦν ὁ ποταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ δλισθηροῖς καὶ οὕτ' ἐν τῷ ὅδατι τὰ ὅπλα ἔξῆν ἔχειν — εἰ δὲ μή, ἥρπαζεν ὁ ποταμός· ἐπὶ τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τἄλλα βέλη —, ἀνεχώρησαν καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν. Ἐνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν ἐπὶ τοῦ ὅρους, ἔώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἑλλησιν, δρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυσπορίαν, δρῶσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, δρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὅπισθεν.

§ 8-9 Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὅντες. Ξενοφῶν δὲ ὅναρ εἶδεν· ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέσθαι,

αὗται δὲ αὐτῷ αὐτόμαται περιρρυῆναι, ὥστε λυθῆναι καὶ διαβαίνειν, δπόσον ἔθισύ λετο. Ἐπεὶ δὲ ὅρθρος ἦν, ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει, δτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσεσθαι, καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ σναρ. Ὁ δὲ ἤδετό τε καὶ, ὡς τάχιστα ἔως ὑπέφαινεν, ἔθύσοντο πάντες παρόντες οἱ στρατηγοί· καὶ τὰ ἵερὰ καλὰ ἦν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. Καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ παρήγγελλον τὴν στρατιὰν ἀριστοποιεῖσθαι.

Καὶ ἀριστῶντι τῷ Εενοφῶντι προσέτρεχον δύο νεανίσκοις § 10-12 ἥδεσαν γὰρ πάντες, δτι ἔξείη προσελθεῖν αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι καὶ, εἰ καθεύδοι, ἐπεγείραντα εἰπεῖν, εἰ τίς τι ἔχοι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ τότε ἔλεγον, δτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ πῦρ, κἀπειτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν πέτραις καθηγούσαις ἐπ’ αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε καὶ γυναικαὶ παιδίσκας ὥσπερ μαρσίπους ἴματίων κατατιθεμένους ἐν πέτρᾳ ἀντρώδει. Ἰδούσι δὲ σφίσι δόξαι ἀσφαλὲς εἶναι διαβῆναι· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἵππεύσι προσθατὸν εἶναι κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δ’ ἔφασαν ἔχοντες τὰ ἐγχειρίδια γυμνοὶ ὡς νευσόμενοι διαβαίνειν· πορευόμενοι δὲ πρόσθεν διαβῆναι, πρὶν βρέξαι τὴν κοιλίαν· καὶ διαβάντες λαβόντες τὰ ἴματια πάλιν ἤκειν. ¶ *Ων*

Εὐθὺς οὖν δὲ Εενοφῶν αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις § 13-15 ἐγγεῖν ἐκέλευε καὶ εὔχεσθαι τοῖς φῆνασι θεοῖς τά τε δνείρατα καὶ τὸν πόρον ἐπιτελέσαι καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθά. Σπείσας δὲ εὐθὺς ἦγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον καὶ διηγοῦνται ταῦτα. Ἀκούσας δὲ καὶ δὲ Χειρίσοφος σπονδᾶς ἐποίει· σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἔθουλεύοντο, ὅπως ἀν κάλλιστα διαβαίνειν καὶ τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὅπισθεν μηδὲν πάσχοιεν κακόν. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μὲν ἥγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Εενοφῶντι, τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὅχλον ἐν

μέσω τούτων διαβαίνειν.

§ 16-19 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα καλῶς εἶχεν, ἐπορεύοντο — ἡγοῦντο δ' οἱ νεανίσκοι — ἐν ἀριστερῷ ἔχοντες τὸν ποταμόν. Ὁδὸς δ' ἦν ἐπὶ τὴν διάβασιν ώς τέτταρες στάδιοι. Πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρῆσαν αἱ τάξεις τῶν ἵππεων. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν κατὰ τὴν διάβασιν, ἔθεντο τὰ δπλα, καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανώσαμενος καὶ ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ δπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε, καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἀγειν τοὺς λόχους δρθίους, τοὺς μὲν ἐν ἀριστερῷ, τοὺς δ' ἐν δεξιᾷ ἑαυτοῦ. Καὶ οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ἀλλ' οὕπω ἐξικνοῦντο· ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον.

§ 20-22 Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέθαινεν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· δὲ δὲ Ξενοφῶν τῶν δπισθοφυλάκων λαβὼν τοὺς εὑζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν δδὸν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὅρη, προσποιούμενος ταύτην διαβάς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἵππεας. Οἱ δὲ πολέμιοι δρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὅδωρ περῶντας, δρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοῦμπαλιν, δεισαντες μὴ ἀποκλεισθείσαν, φεύγουσιν ἀνὰ κράτος πρὸς τὴν ἄνω τοῦ ποταμοῦ δδόν. Ἐπεὶ δὲ εἰς αὐτὴν ἀφίκοντο, ἔτεινον ἄνω πρὸς τὸ ὅρος. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἵππεων καὶ Αἰσχίνης ὁ τὴν τάξιν τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐπεὶ ἐώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἴποντο· οἱ δὲ στρατιῶται ἐθόων μὴ ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ συναναβαίνειν ἐπὶ τὸ ὅρος.

§ 23 Χειρίσοφος δ' αὖ ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἵππεας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθὺς δὲ ἀναβαίνων κατὰ τὰς καθηγούσας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὅχθας ἐπήγει ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. Οἱ δὲ ἄνω, δρῶντες μὲν τοὺς ἑαυτῶν ἵππεας φεύγοντας, δρῶντες δὲ δπλίτας ἑαυτοῖς ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπέρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

[Ο Ξενοφῶν, ἀφοῦ εἶδεν, δτι τὰ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξειλίσσοντο καλῶς, τρέχει πρὸς τὸ εὐκολοδιάβατον πέρασμα. Οἱ Καρδοῦχοι βλέποντες, δτι οἱ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα δισθοφύλακες εἶχον μείνει ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ δτι ἡσαν δλίγοι, δροῦν κατ' αὐτῶν ἀλλ ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει αὐτὸνς καὶ διαβάνει καὶ αὐτὸς τὸν Κεντρίτην μὲ πληγωμένους δλίγοντα.]

Δ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας.

X **Εἰρηνικὴ καὶ ἔχθρικὴ συνάντησις αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἀρμενίας Τιριθάζου.**

(4, 1 - 22)

Ἐπεὶ δὲ διέδησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύ- § 1-3
θησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἀπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ
μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γάρ ἡσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ
κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. Ἡ δὲ
κώμη, εἰς ἣν ἀφίκοντο, μεγάλη τε ἣν καὶ βασίλειον εἶχε τῷ σα-
τράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτίθεια
δ' ἣν δαψιλῆ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγ-
γας δέκα, μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ.
Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκα-
δεκα ἐπὶ τὸν Τγλεβόν ποταμόν. Οὗτος δ' ἡν καλὸς μέν, μέγας
δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἡσαν.

Ο δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἑσπέραν. § 4-6
Ὑπαρχος δ' ἡν αὐτῆς Τιρίθαζος, δ καὶ βασιλεῖ φίλος ὅν, καὶ
δόπτε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν.
Οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἐρμηνέα εἶπεν,
δτι βούλοιτο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδο-

ξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον γράτων, τί θέλει. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι βούλοιτο, ἐφῷ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἑλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τάπιτῆδεια, ὅσων δέοιντο. Ἐδοξεῖ ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

§ 7-9 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίθαζος παρηκολούθει σὺν τῇ ἔσυτοῦ δυνάμει ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. Στρατοπεδεύομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλῇ· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γάρ ἔώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἔδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. Ἐνταῦθα εἶχον, ὅσα ἔστιν ἀγαθά, ἴερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὅσπρια παντοδαπά. Τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.

§ 10-14 Ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γάρ ἔδόκει διαιθριάζειν. Νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιῶν· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένοις γάρ αὐτοῖς ἀλεεινὸν ἦν ἡ χιῶν ἐπιπεπτωκύα, εἰ μὴ παραρρυείη. Ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ἔνδια, τάχ' ἀναστὰς καὶ ἀλλος τις, ἐκείνου ἀφελόμενος τὴν ἀξίνην, ἔσχιζεν. Ἐκ δὲ τούτου καὶ ἀλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἔχριόντο· πολὺ γάρ ἐνταῦθα ηὔρισκετο χρῆμα, φῷ ἔχρωντο ἀντ' ἐλάίου, σύειον καὶ σησάμιον καὶ ἀμυγδάλιον καὶ τερμίνθιον. Ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον ηὔρισκετο. Μετὰ ταῦτα ἔδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς οἰκίας. Ἐνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἥδονῃ

ἥσαν ἐπὶ τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες.

Ἐντεῦθεν ἔπειμψαν νυκτὸς Δημοκράτην Τημνίτην ἄνδρας § 15-18 δόντες ἐπὶ τὰ ὅρη, ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδανύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γάρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἥδη ἀληθεῦσαι τοι- αῦτα. Πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἵδεῖν, ἄνδρα δὲ συλ- λαλιῶν ἦκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σά- γαριν, οἶλανπερ καὶ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. Ἐρωτώμενος δὲ ποδα- πὸς εἴη, Πέρσης μὲν ἔφη εἰναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου, δπως ἐπιτήδεια λάθοι. Οἱ δὲ ἡρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα διπόσον τε εἴη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. Οἱ δὲ εἰπεν, δι τι Τιριβάζος εἴη ἔχων τὴν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταύχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπιθη- σόμενον τοῖς Ἐλλησιν ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὅρους ἐν τοῖς στενοῖς, ἥπερ μοναχῇ εἴη πορεία.

Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συνα- § 19-22 γαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας ἐν τῷ στρατοπέδῳ καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο ἔχοντες ἥγεμόνα τὸν ἀλόντα ἀνθρωπον. Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλ- λον τὰ ὅρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπε- δον τῶν πολεμίων οὐκ ἔμειναν τοὺς δπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυ- βον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· δμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι ἑάλιωσαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιριβάζου ἑάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλίναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ φά- σκοντες εἶναι ἀρτοκόποι καὶ οἰνοχόοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν δπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλειπμέ- νοις. Καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῆσαν καὶ ἀφί- κοντο αὐθημερὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Ε' - α'. Κακουχίαι τῶν Ἑλλήνων
κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν διὰ τῆς Ἀρμενίας.

(5, 1 - 22)

§ 1-2 Τῇ δὲ οἰστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι, ὅπη δύναιντο τάχιστα, πρὶν συλλεγῆναι τὸ στράτευμα τῶν πολεμίων πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασμένοι δὲ εὗθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ὧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίβαζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαΐδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν διμφαλόν. Ἐλέγοντο δὲ οὐδὲ αἱ πηγαὶ πρόσω πεντεκαΐδεκα.

§ 3-6 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Οἱ δὲ τρίτος σταθμὸς ἐγένετο χαλεπός, καὶ ἀνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἐπνει παντάπασιν ἀποκαίων πάντα καὶ πηγὴν τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνθα δὴ τῶν μάντεων τις εἶπε σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. Ἡν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος δρυγιά· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. Διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δὲ ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ δψὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. Οἱ δὲ πάλαι ἥκοντες καὶ πῦρ καίοντες οὐ προσέσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς δψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἀλλο εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. Ἐνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, ὃν εἶχον ἔκαστοι. Ἐνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομένης τῆς χιόνος, βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔως ἐπὶ τὸ δάπεδον· καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐξῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιό- § 7-8 νος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἔθουλιμίασαν. Εενοφῶν δ' ὅπισθο- φυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἡ- γνόει, ὅτι τὸ πάθος εἴη. Ἐπειδὴ δὲ εἰπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπει- ρων, δτι σαφῶς βουλιμιῶσι, καν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, πε- ριών περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι δρῶη βρωτόν, διεδίδου τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.

Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην § 9-11 ἀφικνεῖται καὶ πρὸς τῇ κρήνῃ ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος καταλαμ- βάνει γυναῖκας καὶ κόρας τῆς κώμης ὑδροφορούσας. Αὗται ἡρώ- των αὐτούς, τίνες εἰεν. Ὁ δὲ ἐρμηνεὺς εἶπε περσιστί, δτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. Αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, δτι οὐκ ἔνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. Οἱ δέ, ἐπεὶ δψὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὴν κώμην σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ δσοι ἔδυνήθησαν τοῦ στρα- τεύματος ἔνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δὲ ἀλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν δδὸν ἐνυκτέρευσαν ἀστοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἔνταῦθα τίνες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.

Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τίνες καὶ τὰ μὴ § 12-14 δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων πορεύεσθαι ἥρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμά- χοντο περὶ αὐτῶν. Ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διεφθαρ- μένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες. Ἡν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τοῖς δὲ ποσίν, εἴ τις κινοῦτο καὶ μηδέποτε ἡσυχίαν ἔχοι καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο· δσοι δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶν- το, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας οἱ ἴμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιε- πήγγυντο· καὶ γάρ ἡσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτιναι πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βιῶν.

Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τίνες τῶν στρα- § 15-16

τιωτῶν· καὶ ἴδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθι τὴν χιόνα εἴκαζον τετηκέναι· καὶ ἐτετήκει διὰ κρήνην τινά, ἥ πλησίον ἥτμιζεν ἐν νάπῃ. Ἐνταῦθ' ἐκτραπόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων τοὺς δπισθοφύλακας ὡς ἥσθετο, ἐδεῖτο αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ὑπολείπεσθαι λέγων, ὅτι ἔπονται πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἔχαλέπαινεν. Οἱ δὲ σφάττειν ἔαυτοὺς ἐκέλευον· οὐ γάρ ἀν δύνασθαι πορευθῆναι.

§ 17-18 Ἐνταῦθα ἐδοξεῖ κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους φοβῆσαι, εἰ τις δύναιτο, ἵνα μὴ ἐπίσιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἥδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῷ θορύβῳ περὶ ὃν ἥρπασαν διαφερόμενοι. Ἐνθα δὴ οἱ δπισθοφύλακες, ἀτε ὑγιαίνοντες, ἔξαναστάντες ἔδραμον ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες ἀνακραγόντες, ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ἤκαν ἔαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγξατο.

§ 19-20 Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἥξουσί τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ δόρῳ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακῇ οὐδεμίᾳ καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἐμπροσθεν οὐ προστοιεν. Ὁ δὲ παριών καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ισχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλύον. Οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. Ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα γύλισθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἀδειπνοι, φυλακὰς οἵας ἐδύναντο καταστησάμενοι.

§ 21-22 Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, δὲ μὲν Ξενοφῶν, πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκάζειν προτέναι. Ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεψομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἀσμενοὶ ἴδον-

τες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτὸι δὲ ἐπορεύοντο, καὶ, πρὶν εἴκοσι στάδια διεληγλυθέναι, ἥσαν πρὸς τὴν κώμη, ἔνθα Χειρίσοφος ηὔλιζετο.

E' - β'. Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς κώμας τῆς Ἀρμενίας.

(5, 23 - 36)

"Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφα- § 23 - 24 λὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. Καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες, ἀς ἑώρων κώμας, ἐπορεύοντο ἔκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. "Ἐνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην, ἦν εἰλήχει Θεοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμῆτας καὶ τὸν κωμάρχην καὶ πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἐπτακαίδεκα καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν ἐκδεδομένην· δὸς ἀνὴρ αὐτῆς λαγώς φέρετο θηράσων καὶ οὐχ ἁέλω ἐν τῇ κώμῃ.

Αἱ δὲ οἰκίαι ἥσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὕσπερ φρέατος, § 25 - 27 κάτω δὲ εὑρεῖαι· αἱ δὲ εἰσοδοι τοῖς μὲν μποζυγίοις δρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἥσαν αἰγες, οἰες, βόες, ὅρνιθες καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο. Ἡσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ δσπρια καὶ οἰνος κρίθινος ἐν κρατήρσιν. Ἐνησαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ισοχειλεῖς καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους, οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει, ὅπότε τις διψώῃ, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. Καὶ πάνυ ἀκρατος ἦν ὁ κρίθινος οἶνος, εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ πάνυ ἥδη τῷ συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

§ 28-29 Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἀρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὕτε τῶν τέκνων στερήσοιτο τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίστους, ἢν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγγησάμενος φαινηταί, ἔως ἂν ἐν ἀλλῷ ἔθνει γένωνται. Ὁ δὲ ταῦτα διεσχείτο καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες κατὰ τὰς κώμας οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ δῆμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

§ 30-32 Τῇ δὲ ἐπιστήῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κωμάρχην πρὸς Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίσι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχουμένους καὶ εὐθυμουμένους καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἀριστον· πανταχοῦ δὲ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἑρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, δρνίθεια, σὺν πολλοῖς ἀρτοῖς τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις. Ὄπέτε δέ τις φιλοφρονούμενός τῷ βούλοιτο προπιεῖν, εἶλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥιφοῦντα πίνειν ὕσπερ βοῦς. Καὶ τῷ κωμάρχῃ ἔδιδοσαν λαμβάνειν, ὅτι βούλοιτο. Ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔδέχετο, ὅπου δέ τινα τῶν συγγενῶν ἔδοι, πρὸς ἔαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

§ 33-34 Ἐπεὶ δὲ ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κάκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ἔγροῦ χιλοῦ στεφάνοις καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παιδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἔδεικνυσαν ὕσπερ ἐνεστῖς, ὅτι δέοι ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Ξειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περοῦζοντος ἔρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. Ὁ δὲ ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. Καὶ πάλιν ἡρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τρέφονται. Ὁ δὲ ἔλεγεν, ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι τὴν τῶν Χαλύδων καὶ τὴν δδὸν ἔφραζεν, ἢ εἴη.

Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὅχετο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ § 35 - 36 οἰκέτας καὶ ἵππον, δγ εἰκῆφαι, παλαίτερον δέδωσι τῷ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, δτι ἡκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνη: ἐκεκάκωτο γάρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πώλον. Ἡσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολύ. Ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιτιθέναι, δταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἀνευ γάρ τῶν σακίων κατέδύοντο μέχρι τῆς γαστρός.

Xipn

Γ' Ἄφοῦ διέμειναν οἱ Ἑλληνες ἐπτὰ ἡμέρας εἰς τὰς κώμας τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας, ἐξακολουθοῦν τὴν πορείαν των διὰ μέσου δρεινῆς χιονοσκεποῦς χώρας ἔχοντες δόηγὸν τὸν κωμάρχην καὶ διευθυνόμενοι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πρὸς τὰ BA· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν δὲ Χειρίσοφος ἐξοργισθεὶς κατὰ τοῦ κωμάρχου, διότι δὲν τὸν δόηγησεν εἰς κώμας, τὸν κακοποιεῖ διὰ τοῦτο οὗτος δραπετεύει τὴν νύκτα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἑλληνες ἀνευ δόηγοῦ βαδίζοντες ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας φθάνονταν εἰς τὸν Φᾶσιν ποταμόν· τοῦτον ἀφοῦ διέβησαν, μετὰ πορείαν δύο ἡμέρῶν ενδρίσκονται ἐνώπιον δρονος καὶ βλέπονταν, δτι Χάλυβες καὶ Τάοκοι καὶ Φασιανοὶ κατεῖχον τὴν διάβασιν αὐτοῦ. Οἱ Ἑλληνες μετὰ τολμηρὰς καὶ ἐπιμόνους ἐπιμέσεις τρέπονταν αὐτοὺς εἰς φυγὴν καὶ ἀφοῦ ὑπερέβησαν τὸ δρός καταβαίνοντες κώμας γεμάτας ἀπὸ πολλὰ τρόφιμα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἑλληνες εἰσέρχονται εἰς τὴν χώραν τῶν Ταόχων. Πορευόμενοι δὲ ἐπὶ πέντε ἡμέρας κατηγάλωσαν τὰ τρόφιμα καὶ δὲν ἥδυναντο νὰ πορισθοῦν ἄλλα· διότι οἱ Τάοκοι συσσωρεύσαντες αὐτὰ εἰς χωρία δχναὶ οὐδὲν παρεῖχον. Διὰ τοῦτο οἱ Ἑλληνες ἀγαγάζονται νὰ ἐπιτεθοῦν κατά τυρούς τοιούτους χωρίους· κατορθοῦν δὲ μετὰ ἐπίμονον ἀγῶνα νὰ κυριεύσουν αὐτό.

Μετὰ ταῦτα διέρχονται ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας τὴν χώραν τῶν Χαλύβων, λαοῦ γενναιοτάτου, καὶ φθάνονταν εἰς τὸν ποταμὸν Ἀρπασον· τοῦτον ἀφοῦ διέβησαν, πορεύονται διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Σκυθηνῶν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ φθάνονταν εἰς κώμας, ἀπὸ τὰς δύοίας

ἐπρομηθεύθσαν τροφάς· μετὰ πορείαν ἄλλων τεσσάρων ἡμερῶν φθάνουν εἰς τὴν πόλιν Γυμνιάδα.]

Στ'. *"Αφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ὅρος Θήχην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θέα τῆς θαλάσσης.*

(7, 19 - 27)

§ 19 - 20 'Ο δὲ ταύτης ἄρχων τοῖς Ἑλλησιν ἥγειμόνα πέμπει, δπως διὰ τῆς ἔαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. 'Ελθόν δ' ἐκεῖνος λέγει, δτι ἀξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς ὅρος, δθεν ὅφονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. Καὶ ἥγούμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πολεμίαν, παρεκελεύετο καίειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· φ καὶ δῆλον ἐγένετο, δτι τούτου ἔνεκεν ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εύνοιας.

§ 21 - 24 Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὅρος τῇ πέμπτῃ ἥμέρᾳ· δνομα δὲ τῷ ὅρει ἦν Θήχης. 'Επεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὅρους, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. 'Ακούσαντες δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ δπισθοφύλακες φήθησαν ἔμπροσθεν ἀλλούς ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἰποντο γάρ δπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας καὶ αὐτῶν οἱ δπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἑζώγρησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι καὶ γέρρα ἔλαθον ωμοθέεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. 'Επειδὴ δ' ἡ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, δσφ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μείζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβάς ἐφ' ἵππον καὶ Δύκιον καὶ τοὺς ἵππεας ἀναλαβὼν παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶνταν τῶν στρατιωτῶν «Θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυώντων. "Ενθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ δπισθοφύλακες καὶ τὰ διποζύγια ἥλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

Θάλαττα ! Θάλαττα !

[Οι στρατιώται τού Ξενοφώντος βλέποντες τὸν Πόντον.]

§ 25 - 27

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύοντες. Καὶ ἐξαίφνης, παρεγγυήσαντός τινος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. Ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὡμοδοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ δῆγεμῶν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἑλληνες ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαθε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὖ σκηνήσουσι, καὶ τὴν δόδον, ἦν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑπέρα ἐγένετο, φέρετο ἀπιών.

[Ἄφοῦ κατέβησαν οἱ Ἑλληνες ἀπὸ τὸ δόρος Θύκην, πορεύονται διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Μακρώνων· ἐδῶ ἀπαντοῦντο χωρίον δυσκολοδιάβατον καὶ ποταμὸν μὲ τὰς δύναμις τοῦ καταφύτους ἀπὸ δένδρα· τοῦτον ἐπικειοῦντες διαβοῦν· ἀλλὰ δὲν τὸ κατορθώνουν· διότι οἱ Μάκρωνες παρατεταγμένοι εἰς τὴν ἀπέραντη δύναμιν ἐμποδίζουν τὴν διάβασιν μὲ λίθους, τοὺς δποῖους ἔρριπτον κατ’ αὐτῶν.

Εἰς τὴν δύσκολον αὐτὴν περίστασιν προσέρχεται εἰς τὸν Ξενοφῶντα κάποιος στρατιώτης πελταστής, δοποῖος ἄλλοτε, καθὼς ἔλεγεν, ὑπηρέτει ὡς δοῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ δοποῖος ἐβεβαίωνεν, δτι ἐγνώριζε τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων τούτων. Διὰ τῆς μεσιτείας αὐτοῦ οἱ Ἑλληνες συνάπτουν συνθήκας μὲ τοὺς Μάκρωνας.

Μετὰ ταῦτα οἱ Μάκρωνες διευκολύνουν τὴν διάβασιν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τοὺς συνοδεύοντες, ἔως δτον τοὺς φέρουν εἰς τὰ δρια τῶν Κόλχων· ἐδῶ εὑδίσκουν μέγα δόρος καὶ τοὺς Κόλχους παρατεταγμένους ἐπ’ αὐτοῦ. Μετὰ τολμηρὰν ἐπίθεσιν τρέπουν καὶ αὐτοὺς εἰς φυγήν· ἀφοῦ δὲ ἀνέβησαν εἰς τὸ δόρος, κατασκηνοῦντες κώμας, αἱ δοποῖαι εἶχον ἄφθονα τὰ τρόφιμα.]

Z'. Ἀφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Τραπεζοῦντα.

(8, 22-28)

Ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἐπτὰ § 22-24 καὶ ἥλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα οἰκουμένην παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον, Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ Κόλχῳ χώρᾳ. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἅμφι τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· καντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐλήζοντο τὴν Κολχίδα. Ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζοῦντιοι καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἑλληνας καὶ ξένια ἔδοσαν βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. Συνδιεπράττοντο δὲ καὶ διπέρ τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκουντων καὶ ξένια καὶ παρ' ἑκείνων ἥλθον βόες.

Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἦν ηὕξαντο, παρεσκευάζοντο* § 25-26 ἥλθον δ' αὐτοῖς ἵκανοι βόες ἀποθῆσαι τῷ Διὶ σωτήριᾳ καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἀ ηὕξαντο. Ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὅρει, ἔνθαπερ ἐσκήνουν. Εἴλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. Ἐπειδὴ δὲ ή θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Δρακοντίῳ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκὼς εἴη. «Ο δὲ δείξας, οὖπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον, «Οδτος δ λόφος», ἔφη, «κάλλιστος τρέχειν, ὅπου ἂν τις βούληται». «Πῶς οὖν», ἔφασαν, «δυνήσονται παλαίειν ἐν οὕτῳ σκληρῷ καὶ δασεῖ;» «Ο δ' εἶπε· «Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται δ καταπεσών».

*Ηγωνίζοντο δὲ στάδιον μὲν παῖδες τῶν αἰχμαλώτων οἱ § 27-28 πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἢ ἔξηκοντα, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἔτεροι· καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γάρ κατέθησαν καὶ, ἀτε θεωμένων τῶν ἐταίρων, πολλὴ φιλονι-

κία ἐγίγνετο. "Εθεον δὲ καὶ ἵπποι· καὶ ἔδει τοὺς ἵππεας κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας καὶ παρὰ τὴν θάλατταν ὑποστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἀγειν τοὺς ἵππους. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλιγδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἴσχυρῶς ὅρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἐνθα πολλὴ ιραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ ΕΩΣ ΤΑ ΚΟΤΥΩΡΑ
(ΜΑΡΤΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ ΤΟΥ 400 π.Χ.)

[Μετὰ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας οἱ Ἑλληνες συνελθόντες συσκέπτονται περὶ τῆς λοιπῆς πορείας τοῦ στρατεύματος· κατὰ τὴν σύσκεψιν αὐτὴν ἀποφασίζεται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ θαλάσσης καὶ ἀποστέλλεται δὲ Χειρίσοφος πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναύαρχον τῶν Λακεδαιμονίων Ἀραξίβιον, διὰ νὰ προμηθεύσῃ μεταγωγικὰ πλοῖα. Ἀλλὰ μέχρις δτον ταῦτα ἔλθουν, συμβουλεύεται δὲ Ξενοφῶν νὰ λάβονταν μέτρα, πῶς νὰ προμηθεύωνται τρόφιμα ἐκ τῆς πολεμίας χώρας καὶ πῶς νὰ γίνωνται ἀσφαλῶς αἱ τοιαῦται ἐκδρομαί, προσέτι δὲ πῶς νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ στρατόπεδον ἀπὸ ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως τῶν πολεμίων. Ἀν δὲ τυχὸν δὲ Χειρίσοφος ἔλθῃ χωρὶς πλοῖα, συμβουλεύεται νὰ παρασκευάσουν ἀπὸ ἑδῶ ἀρκετὰ πλοῖα μεταγωγικά. Ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ τούτον προτείνεται νὰ παραγγείλονταν εἰς τὰς παραλιὰ καὶ πόλεις νὰ ἐπιδιορθώσουν τὰς ἐν τῷ μεταξὺ δυσκολοδιαβάτους ὁδοὺς πρὸς εὑκολωτέραν ὄδοιπορίαν τοῦ στρατεύματος.

Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ψηφίζονται· τὸ δὲ περὶ δόδοιπορίας δὲν δέχονται οἱ στρατιῶται, διότι ἀπεστρέφοντο τὴν δόδοιπορίαν κρυφίως ὅμως δὲ Ξενοφῶν καταπείθει τὰς παραλιακὰς πόλεις νὰ ἐπισκενάσουν τὰς δόδούς. Μετὰ ταῦτα καταπλέουν πλοῖα τιὰ εἰς τὴν Τραπεζοῦντα.

Ἐπειδὴ τὰ τρόφιμα ἥρχισαν νὰ ἐξαντλοῦνται, εἰσβάλλονταν οἱ Ἑλληνες εἰς τὴν πλησίον δρεινὴν χώραν τῶν Δριλῶν. Οἱ Δρίλαι, ἀφοῦ ἔκανον ὅλα τὰ εὐκολοκυρίεντα χωρία των, συρρέονταν ὅλοι μὲ τὰ ὑπάρχοντά των εἰς χωρίον τι δρυνόν, τὸ δόποντον ἥτο ἡ πρωτεύονσά των. Ταύτην οἱ Ἑλληνες μετὰ μακρὰν μάχην κυριεύουν καὶ πυρπολοῦν τὴν δὲ ἐπομένην ἐπανέρχονται εἰς τὴν Τραπεζοῦντα κομίζοντες τροφάς.]

A'. "Αφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα. — Διανομὴ τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος τῶν διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντων εἰς αὐτὸν χρημάτων.

(3, 1-13)

§ 1-3 Ἐπεὶ δὲ οὕτε Χειρίσοφος ἦκεν οὕτε πλοῖα ἕκανε ἦν οὕτε τὰ ἐπιτήδεια ἔξην λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. Καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τεταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναικας καὶ τῶν σκευῶν, ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. Καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη ἦν. Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἀποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα: καὶ ἔξέτασις σὺν τοῖς σπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός. Καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἔξακόσιοι. Οὗτοι ἐσώθησαν. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἰ τις νόσῳ.

§ 4-6 Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον. Καὶ τὴν δεκάτην, ἦν τῷ Ἀπόλλωνι ἔξειλον καὶ τῇ Ἔφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαθον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἐκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων δ' Ασιναῖος ἔλαθε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος μέρος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ἔνος γὰρ ἦν αὐτοῦ. Τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἔφεσίας, στ' ἀπήιει σὺν Ἀγησιλάφ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς Βοιωτίαν, καταλείπει παρὰ Μεγαθύζφ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κιν-

δυνεύσων ἐδόκει λέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἦν μὲν αὐτὸς σωθῆ, αὐτῷ
ἀποδοῦναι· ἦν δέ τι πάθη, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι,
ὅτι οὕτοιο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ.

Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν δὲ Εενοφῶν καὶ κατώκει ἥδη ἐν Σκιλλοῦντι § 7-8
παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάθυνος εἰς Ὀλυμπίαν θεω-
ρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ· Εενοφῶν δὲ λα-
βῶν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ, δπου ἀνεῖλεν δὲ θεός. Ἐτυχε δὲ διαρ-
ρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ
τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. Καὶ ἵχθυες
ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ
καὶ θήραι πάντων τῶν θηρίων, ὅπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα.

Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου καὶ § 9-10
τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει
τῇ θεῷ καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυ-
ναικες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. Παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν
ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυσιμένων ἀπὸ τῆς ἴε-
ρᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. Καὶ γὰρ θήραν ἐποι-
οῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Εενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων
πολιτῶν, καὶ ἄνδρες δὲ οἱ βουλόμενοι συνεθήρων· καὶ ἡλίσκετο
τὰ μὲν ἔξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φοιλόης, σύες
καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

Ἐστι δὲ τὸ χωρίον, ἢ ἐκ Δακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πο- § 11-13
ρεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. Ἐν
δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὅρη δένδρων μεστά, ἵκανα
σῦς καὶ αἴγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὕστε καὶ τὰ τῶν εἰς
τὴν ἑορτὴν ἴόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. Περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν
ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη. Ο δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ,
τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ τὸ ξέανον ἔσικεν, ὡς κυπαρίττινον
χρυσῷ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ στήλῃ ἐστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμ-
ματα ἔχουσα· ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ EXON-

ΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΓΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΓΕΙΝ
ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙ-
ΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗ, ΤΑΥΤΑ ΤΗ, ΘΕΩ^ῃ ΜΕΛΗΣΕΙ.

[Απὸ τὴν Κερασοῦντα οἱ Ἑλληνες ἔξαπολουνθοῦντες τὴν πορείαν φθάνοντες εἰς τὰ δόρια τῆς χώρας τῶν Μοσσυροίκων. Οὗτοι, ἐπειδὴ εἶχον μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὴν δικυρότητα τῆς χώρας των, δὲν ἥθελον νὰ ἐπιτρέψουν εἰς τοὺς Ἑλληνας νὰ διέλθουν δι' αὐτῆς. Τότε οἱ Ἑλληνες διὰ τῆς μεσιτείας ἐνὸς Τραπεζοντίου συμμαχοῦν μὲ τοὺς δυτικοὺς Μοσσυροίκους, οἱ δύοιοι ἥσαν ἐχθρῷ τῶν ἀνατολικῶν, τῶν ἐμποδιζόντων τὴν δίοδον. Μετὰ τὴν συμμαχίαν αὐτὴν οἱ Ἑλληνες ἐπιτίθενται κατὰ τῶν ἀνατολικῶν Μοσσυροίκων, νικοῦν αὐτοὺς καὶ τὴν χώραν παραδίδουν εἰς τοὺς συμμάχους των.

Απὸ τὴν χώραν τῶν Μοσσυροίκων εἰσέρχονται διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Χαλύβων εἰς τὴν χώραν τῶν Τιβαρηνῶν καὶ ταύτην ἀφοῦ διῆλθον εἰρηνικῶς φθάνοντες μετὰ δύο ἡμέρας εἰς τὴν ἐλληνικὴν πόλιν Κοτύρα, ἀποικίαν τῶν Σινωπέων. Ἐδῶ διαμένοντες σαράκοντα πέντε ἡμέρας κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸν προσφέρουν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τελοῦν ιερὰς τελετὰς καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας· τὰ δὲ τρόφιμα ἐλάμβανον διὰ τῆς βίας ἄλλα μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, ἄλλα δὲ ἐκ τῶν περιχώρων τῶν Κοτυωριτῶν διότι οἱ Κοτυωρῖται οὔτε τροφὰς πρὸς ἀγορὰν παρεῖχον εἰς τοὺς Ἑλληνας οὔτε ἐδέχοντο εἰς τὴν πόλιν των τοὺς ἀσθενεῖς.]

B'. Αἱ ἐν Κοτυώροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβεων μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

(5, 7-25)

§ 7-9 Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως — ἦν γὰρ ἀποικία ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερε — καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἡκουον δηγου-

μένην. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκατόνυμος, δεινὸς νομίζομενος εἶναι λέγειν· « Ἐπεμψεν ὑμᾶς, ὃ ἄνδρες στρατιώται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε, Ἐλληνες ὄντες, βαρβάρους, ἐπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἥκούσαμεν, πραγμάτων σεσφυμένοι παρεγένεσθε. Ἀξιοῦμεν δέ, Ἐλληνες ὄντες καὶ αὐτοί, ὅφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γάρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπῆρξαμεν κακῶς ποιούντες.

» Κοτυωρῖται δὲ οὗτοί εἰσιν ἡμέτεροι ἀποικοι, καὶ τὴν § 10-12. χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε, διτοι ἀν τούτους κακὸν ποιήσητε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. Νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἰς τε τὴν πόλιν βίᾳ εἰσελγλυθότας σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βίᾳ λαμβάνειν, ὃν ἀν δέησθε, οὐ πείθοντας. Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὄντινα ἀν δυνάμεθα, φίλον ποιεῖσθαι ».

Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· § 13-15 « Ἄλλ' ἡμεῖς, ὃ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἥκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ δηλα· οὐ γάρ ἦν δυνατὸν ἀμα τε χρήματα ἀγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. Καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἐλληνίδας πόλεις ἥλθομεν, ἐν Τραπεζούντι μέν, παρεῖχον γάρ ἡμῖν ἀγοράν, ὀνούμενοι εἴχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἰ τις τῶν βαρβάρων αὐτοῖς φίλος ἦν, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἤγοιντο, κακῶς ἐποιοῦμεν, δσον ἔδυνάμεθα. Ἐρωτᾶτε δὲ αὐτούς, ὅποιων

τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γάρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἡ πόλις συνέπεμψεν.

§ 16 - 19 »Οποι δ' ἀν ἐλθόντες ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρδαρον γῆν ἀν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὅδεις ἀλλὰ ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ Καρδούχους καὶ Ταύχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, δμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγορὰν οὐ παρεῖχον. Μάκρωνας δὲ καίπερ βαρδάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, οἷαν ἐδύναντο, παρεῖχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ βίᾳ οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοι εἰσιν· οὐ γάρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἰσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγορὰν ἔπειμπον· ἥτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἀρμοστὴν τούτων αἴτιον εἶναι.

§ 20 - 21 »Ο δὲ λέγεις βίᾳ εἰσελθόντας σκηνοῦν, εῦ λίσθι, δτι ἡμεῖς ἥξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς οἰκίας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέψηγον τὰς πύλας, ἦ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτη εἰσελθόντες ἀλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς οἰκίαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, δπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἀρμοστῇ ὥσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἦ κομίσασθαι αὐτούς, δταν βουλώμεθα. Οἱ δ' ἀλλοι, ὡς δράτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἀν μέν τις εῦ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἀν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

§ 22 - 23 »Α δὲ ἥπειλησας, ὡς, ἦν ὑμῖν δοκῆ, Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, εῦ λίσθι, δτι ἡμεῖς, ἦν μὲν ἀνάγκη ἦ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἥδη γάρ καὶ ἀλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἀν δὲ δοκῆ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα — ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων —, πειρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ, ὃν ἐπιθυμεῖ, φίλοι γίγνεσθαι».

Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἡσαν οἱ συμπρέσθεις τῷ Ἐκα- § 24-25
 τωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθόν δ' αὐτῶν ἀλλοι
 εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἥκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι
 φίλοι εἰσί. «Καὶ ξενίοις, ἦν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων
 πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι, ἢ
 δύνανται· δρῶμεν γάρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἢ λέγετε». Ἐκ τού-
 του ξένια τε ἔπειπτον οἱ Κοτυωρῖται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἐλ-
 λήνων ἔξενιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσθεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους
 πολλὰ τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοι-
 πῆς πορείας ἀνεπυνθάνοντο.

[Τὴν ἐπομένην συγκαλοῦν οἱ στρατηγοὶ τὸν στρατὸν εἰς συνέλευσιν
 καὶ τοὺς πρόσθεις τῶν Σινωπέων, ἵνα συσκεφθῶντες περὶ τῆς περαιτέρω
 πορείας, ἢν πρέπει νὰ κάμουν τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσ-
 σης. Ἀποφασίζουν μὰ γύνη ἡ πορεία διὰ θαλάσσης καὶ οἱ Σινωπεῖς
 ἀναλαμβάνουν νὰ πορηγήσουν τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τοῦτο πλοῖα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ξενοφῶν κατηγοροῦντες, ὅτι ἐκτύπησε τιτας καὶ
 ἐφέρετο ὑβριστικῶς, ἀπολογεῖται καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι, δοσάκις ἤραγ-
 κάσθη νὰ κινηθῆῃ τινὰ καὶ νὰ μεταχειρισθῇ βίᾳν, τὸ ἔκαμε πρὸς τὸ
 συμφέρον τοῦ στρατεύματος καὶ διατήρησιν τῆς πειθαρχίας· οὕτω
 π.χ. λέγει, ὅτι ἐκτύπησε στρατιώτας τινάς, διότι οὗτοι ἀφήνοντες τὰς
 τάξεις των καὶ τρέχοντες ἀμπροσθεντεν ἥθελον νὰ ἀρπάζονταν λάφυρα
 καὶ νὰ πλεονεκτοῦν. Ἀναφέρει δὲ καὶ ἄλλας περιστάσεις, κατὰ τὰς
 δικαίας δικαίως μετεγκαίρισθη βίᾳν. Τέλος ἐκφράζει τὸ παρόπορον,
 ὅτι τὰ μὲν κακά, δοσαὶ ἔπαθον ἀπ' αὐτὸν, ἐνθυμοῦνται, τὰ δὲ καλά,
 τὰ δποῖα ἔλαβον παρ' αὐτοῦ, λησμονοῦν. «Ἄλλα μὴν» λέγει «καλόν
 γε καὶ δίκαιον καὶ δσιον καὶ ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν
 κακῶν μεμνησθαι».]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΤΥΩΡΑ ΕΩΣ ΤΗΝ ΧΡΥΣΟΠΟΛΙΝ

(ΜΑΪΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 400 π.Χ.)

Συνθῆκαι τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Παφλαγόνων.—
"Αφιξις εἰς τὴν Σινώπην καὶ ἐκλογὴ ἐνὸς ἄρχοντος.

(1, 1-22, 24-33)

Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, § 1-3 οἱ δὲ καὶ ληζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. Ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω συηγοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικῶτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. Ὁ δὲ Κορύλας, δος ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἀρχῶν, πέμπει παρὰ τοὺς Ἑλληνας πρέσβεις ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλάς, λέγοντας, ὅτι Κορύλας ἔτοιμος εἴη τοὺς Ἑλληνας μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἀλλων ἀνδρῶν, οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι.

Θύσαντες δὲ βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἰερεῖα εὐω- § 4-6 χίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκύμποσιν ἐδειπνούν καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἵς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ. Ἐπεὶ δὲ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θρᾷκες καὶ πρὸς αὐλὸν ὡρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ ἥλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἔτερος τὸν ἔτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει· ὁ δ' ἐπεσε τεχνικῶς πως. Καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἔτερου ἐξῆγει ἄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρᾳκῶν τὸν ἔτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ὁ δὲ οὐδὲν ἐπέπονθει.

Μετὰ τοῦτο Αἰνιάνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἱ ὡρχοῦντο § 7-8 τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ὁρ-

χήσεως ἦν ὅδε· ὁ μὲν παραθέμενος τὰ δπλα σπείρει καὶ ζευγηλατεῖ πυκνὰ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, ληγστής δὲ προσέρχεται· ὁ δὲ ἐπειδὴν προτὸη, ἀπαντᾷ ἀρπάσας τὰ δπλα καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ρυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ ληγστής, δῆσας τὸν ἄνδρα, καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει· ἐνίστε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν ληγστήν· εἰτα παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας δπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

§ 9 - 11 Μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλτην καὶ τοτὲ μέν, ὡς δύο ἀντιτατομένων, μιμούμενος ὠρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἓνα ἐχρῆτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δὲ ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυθίστα ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὅψιν καλὴν φαίνεσθαι. Τέλος δὲ τὸ περισκὸν ὠρχεῖτο κρούων τὰς πέλτας καὶ ὥκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ρυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. Μετὰ δὲ τοῦτον οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάτες ἐξοπλισάμενοι, ὡς ἐδύναντο κάλλιστα, ἥσάν τε ἐν ρυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ρυθμὸν αὐλούμενοι καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὠρχήσαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προσόδοις.

§ 12 - 13 ‘Ορῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς δρχήσεις ἐν δπλοις εἰναι. Ἐπὶ τούτοις δρῶν δ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτοὺς δρχηστρίδα εἰσάγει ἐνσκευάσας, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην αὐτῷ. Ἡ δὲ ὠρχήσατο πυρρίχην ἐλαφρῶς. Ἐνταῦθα κρότος ἦν πολύς. Τῇ μὲν νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

§ 14 - 16 Τῇ δὲ νυστεραίᾳ προσῆγον τοὺς πρέσβεις εἰς τὸ στράτευμα· καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις φύχοντο· οἱ δὲ Ἐλληνες, ἐπειδὴ πλοιᾶ ἵκανα ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἐπλεον ἥμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. Τῇ δὲ ἄλλῃ ἀφικούσηνται εἰς Σινώπην καὶ φριμίσαντο εἰς Ἀρμῆνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ,

Μιλησίων δὲ ἀποικοί εἰσιν. Οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἐλλήσιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους, οἶνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. Καὶ Χειρίσσοφος ἐνταῦθα ἥλθε τριήρη ἔχων. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἥκειν· δὸς ἥγε μὲν οὐδέν, ἀπίγγυγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοῦνται αὐτοὺς καὶ Ἀναξίθιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίθιος, εἰ ἀφίκοιντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσεσθαι.

Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμήνη ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας § 17 - 18 πέντε. Ὡς δὲ τῆς Ἐλλάδος ἕδόκουν ἐγγὺς γίγνεσθαι, ἥδη μᾶλλον ἡ πρόσθεν εἰσῆγει αὐτούς, ὅπως ἀν καὶ ἔχοντές τι οἰκαδε ἀφίκοιντο. Ἡγήσαντο οὖν, εἰ ἔνα ἔλοιντο ἀρχοντα, μᾶλλον ἀν, ἥπολυαρχίας οὐσης, δύνασθαι τὸν ἔνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καί, εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἀν κρύπτεσθαι, καί, εἴ τι αὖ δέοι φθάνειν, ἥπτον ἀν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἀν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι ἀν· τὸν δὲ ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἐπραττον πάντα οἱ στρατηγοί.

Ως δὲ ταῦτα διενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· καὶ § 19 - 21 οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει καὶ εὔνοιαν ἐνδεικνύμενος ἔκαστος ἔπειθεν αὐτὸν ὑποστήγαι τὴν ἀρχήν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐδούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἔαυτῷ γίγνεσθαι παρὰ τοῖς φίλοις καὶ εἰς τὴν πόλιν τὸ αὐτοῦ ὅνομα μείζον ἀφίξεσθαι, ἵσως δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἀν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἀρχοντα. Ὁπότε δὲ αὖ ἐνθυμοῖτο, ὅτι ἀδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, δημητρίῳ δέξαντι δέποιτο εἶναι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἴη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἥπορεῖτο.

Ἀπορουμένω δὲ αὐτῷ ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς ἀνα- § 22, 24 κοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασι-

λεῖ. Θυσιμένῳ δὲ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖ-
σθαι τῆς ἀρχῆς μήτε, εἰ αἱροῦντο, ἀποδέχεσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ
οὕτως ἐγένετο.

§ 25 - 28 'Η δὲ στρατιὰ συνῆλθε καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἴρεισθαι
καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυσθάλλοντο αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ ἔδόκει
δῆλον εἶναι, ὅτι αἴρησονται αὐτόν, εἰ τις ἐπιψήφιζει, ἀνέστη καὶ
ἔλεξε τάδε· «Ἐγώ, ὡς ἀνδρες, ἥδομαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος,
εἴπερ ἀνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὔχομαι δοῦναί μοι τὸν
θεοὺς αἰτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκρι-
θῆναι ὑφ' ὑμῶν ἀρχοντα, Δακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὕτε
ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἡττον ἀν διὰ τοῦτο τυγχά-
νειν, εἰ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοὶ τε αὖ οὐ πάντι τι νομίζω
ἀσφαλές εἶναι τοῦτο· οἶδα γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρό-
σθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν
ὅμιλογειν Δακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. Ἐπεὶ δὲ
τοῦτο ὠμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι
πέρα ἐπολιιόρκησαν τὴν πόλιν. Εἰ οὖν ταῦτα εἰδὼς ἐγὼ δοκοίην,
ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἀκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξιωμα, ἐκείνο
φοβοῦμαι, μὴ λίαν ἀν ταχὺ σωφρονισθείην.

§ 29 » "Ο δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἡττον ἀν στάσις εἴη, ἐνὸς ἀρ-
χοντος ἢ πολλῶν, εῦ ἵστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε
ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅστις ἐν πολέμῳ ὃν στασιάζει πρὸς
ἀρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ
ἐμὲ ἐλήσθε, οὐκ ἀν θαυμάσαιμι, εἰ τινα εὗροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ
ἀχθόμενον".

§ 30 - 31 'Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολὺ πλείονες ἀνίσταντο λέγοντες, ὡς
δέοι αὐτὸν ἀρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον
εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι· «ἢ ὁργιοῦνται Δακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύ-
δειπνοι συνελθόντες μὴ Δακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἱρῶνται;
ἐπεί, εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει», ἔφη, «οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξ-

εστιν, ώς ἔοικεν, δτι Ἀρκάδες ἐσμέν ». Ἐνταῦθα δὴ ώς εὗ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθορύθησαν. Καὶ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἔώρα πλεόνος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· « Ἄλλ », ὡς ἄνδρες », ἔφη, « ώς πάνυ εἰδῆτε, δμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἢ μὴν ἐγώ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἡσθανόμην, ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καὶ μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ιεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἴδιωτην ἀν γνῶναι, δτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαι με δεῖ ».

Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἱροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἦρέθη, § 32 - 33 παρελθὼν εἶπεν· « Ἄλλ », ὡς ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἵστε, δτι οὐδὲ ἀν ἐγωγε ἐστασίαζεν, εἰ ἄλλον εἴλεσθε. Ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἴλεσθε », ἔφη, « καὶ ἐγὼ πειράσομαι, δτι ἀν δύνωμαι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. Καὶ ὑμεῖς παρασκευάζεσθε ώς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ἦ, ἀναξόμενοι· δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἀπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειράσθαι κατασχεῖν· τὰ δὲ ἄλλα, ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευ-σόμεθα ».

Ἔποδ τὴν Σινώπην μετὰ διήμερον πλοῦν φθάνοντι οἱ Ἑλληνες εἰς τὴν ἐλληνικὴν πόλιν Ἡράκλειαν ἐδῶ ἀπὸ τοὺς Ἡρακλεώτας, οἱ δποῖοι προθύμως τοὺς ἐφιλοξένησαν, ζητοῦν χρήματα. Ἐπειδὴ δὲ δ Χειρίσοφος καὶ δὲ Ξενοφῶν ἥροντο νὰ ἔξαναγκάσουν πόλιν ἐλληνικὴν νὰ δώσῃ χρήματα, γίνεται στάσις εἰς τὸ στράτευμα καὶ διαιρεσίς αὐτοῦ. Οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί, οἱ δποῖοι ἥσαν περὶ τοὺς 4.500, ἐκλέγοντι δέκα στρατηγοὺς καὶ λαβόντες πλοῖα ἀπὸ τοὺς Ἡρακλεώτας ἀποπλέοντι εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης, δ Χειρίσοφος μὲ 2.100 στρατιώτας πορεύεται διὰ ξηρᾶς ἀνὰ τὴν παραλίαν καὶ δὲ Ξενοφῶν μὲ 2.100 ἀποβιβάζεται εἰς τὰ δρια τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ ἔξακολουθεῖ τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς.

Οἱ Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί, εὐθὺς ώς ἀπεβιβάσθησαν τὴν νύκτα εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης, βαδίζοντι εἰς τὰς πλησίον κειμένας θρα-κικάς κώμας· τὴν ἐπομένην δὲ πρωίαν ἐπιτίθενται κατ' αὐτῶν πρὸς λαφυραγωγίαν καὶ κατορθοῦντι νὰ λάβοντι πολλὰ λάφυρα· ἀλλ' οἱ Θρά-

καὶ συναθροισθέντες καταδιώκουν αὐτοὺς καὶ, ἀφοῦ ἐφόνευσαν πολλούς, ἀναγκάζουν τοὺς λοιποὺς νὰ ὑποχωρήσουν εἰς τινὰ λόφον καὶ ἐδῶ τοὺς πολιορκοῦν.

Τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν μαθὼν δὲ Ξενοφῶν συναθροίζει τὸν στρατιώτας του καὶ προτρέπει αὐτοὺς νὰ σπεύσουν εἰς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων. Οἱ Θρᾷκες ἀντιληφθέντες τὴν βοήθειαν φεύγουν τὴν ρύντα καὶ οὕτως οἱ Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοὶ ἀποσδοκήτως ἀπαλλαγέντες ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τρέπονται πρὸς τὴν Κάλπην, διότι συναντοῦν τὸν Χειρίσοφον μετ' ὀλίγον δὲ καταφθάνει ἐδῶ καὶ δὲ Ξενοφῶν καὶ χαίρουν ὅλοι διὰ τὴν συνάντησιν καὶ συνέρωσιν.

Συνενωθέντες πάλιν οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύουν ταύτην τὴν ἡμέραν πλησίον τοῦ λιμένος τῆς Κάλπης. Τὴν δὲ ἐπομένην ἔξερχονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας, διὰ νὰ εἴναι τροφάς καὶ διὰ νὰ θάψουν τὸν ρεντούν. Ἀφοῦ δὲ ἔθαψαν αὐτούς, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν συναθροισθέντες οἱ στρατιῶται πρῶτον μὲν ἀποφασίζουν νὰ θανατώσουν πάντα, δοστις εἰς τὸ ἔξης ἥθελε κάμει λόγον περὶ διαιρέσεως τοῦ στρατοῦ, ἔπειτα δὲ ἐκλέγουν καὶ πάλιν ὃς ἀρχοντας τοὺς παλαιοὺς στρατηγούς, ἀντὶ δὲ τοῦ Χειρίσόφου, δὲ ποῖος εἶχεν ἀποθάνει, τὸν Νέωρα.

Οἱ Νέωροι βλέπων τὸν στρατιώτας εἰς κακὴν κατάστασιν διέκλειψαν τροφίμων ἔξαγει δισκιλίους στρατιώτας πρὸς λαφυραγγίαν· ἀλλ᾽ οἱ Βιθυνοὶ Θρᾷκες βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἵππου τοῦ Φαργαβάζου τρέπονται αὐτοὺς εἰς φυγὴν καὶ φονεύουν περὶ τὸν 500.

Τὴν ἐπομένην ἴραγκάσθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς ὁχυρὰν θέσιν καὶ ἐδῶ ὁχυροῦνται διὰ τάφρους καὶ χαρακώματος· ἀφοῦ δὲ ἀφῆκαν εἰς τὸ ωχυρωμένον στρατόπεδον τὸν Νέωρα μαζὶ μὲ τοὺς πρεσβυτέρους, ἔρχονται οἱ λοιποὶ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα εἰς τὸν τόπον τῆς ουμπλοκῆς καὶ θάπτουν τὸν ρεντούν. Ἀλλὰ βλέποντι ἀπέραντι των ἐπί τινων λόφων συντεταγμένους τοὺς Βιθυνοὺς καὶ τοὺς ἵππους τοῦ Φαργαβάζου ἐνθαρρυνθέντες ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὀρμοῦν κατ' αὐτῶν καὶ τὸν τρέποντας εἰς φυγὴν. Μετὰ τοῦτο περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου, ἀφοῦ ἔστησαν τρόπαιον, ἐπιστρέφουν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἔξησθαλίσθησαν ἀπὸ τὰς ἐπιμέσεις τῶν Βιθυνῶν, διαιμένουν εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης· ἔξερχόμενοι δὲ εἰς τὰ πέριξ ἐλεημάτοντας αὐτὰ καὶ ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφθόνους τροφάς·

ἄλλοτε δὲ ἐπομηθεύοντο τροφὰς ἀγοράζοντες ἀπὸ τὰ καταπλέοντα εἰς τὸν λιμένα πλοῖα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται ὁ Κλέανδρος, ὁ ἀρμοστὴς τοῦ Βυζαντίου, δστις ὑπόσχεται, ἐὰν οἱ θεοὶ τὸ ἐπιτρέψουν, νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπειδὴ δύμας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας θυσιάζων διὰ τὴν πορείαν δὲν εἶχε τὰς θυσίας εὐνοϊκὰς δι’ αὐτήν, ἀποφεύγει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας ὑποσχεθεὶς νὰ ὑποδεχθῇ αὐτούς, ὅσον δύναται καλύτερα, σταυροφέροντας φθάσουν εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ οὗτος μὲν ἀνεχώρησεν. Οἱ δὲ Ἑλληνες πεζῇ διὰ τῆς Βιθυνίας πορευόμενοι μετὰ ἐξ ἡμέρας φθάσουν εἰς τὴν Χρυσόπολιν.]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ. ΑΠΟ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΑΙΚΗΝ
ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΡΑΙΚΗΝ ΠΑΛΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ
(ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 400 - ΜΑΡΤΙΟΣ ΤΟΥ 399 π.χ.)

A'. Oi "Eλληνες ἐν Βυζαντίῳ.

(1, 2 - 32)

Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοδούμενος τὸ στράτευμα, μὴ § 2-4
ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρέσβεις πρὸς Ἀναξί-
θιον τὸν ναύαρχον — ὁ δὲ ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὥν — ἐδεῖτο διαβιβά-
σαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσειν
αὐτῷ, δια δέοι. Καὶ ὁ Ἀναξίθιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγοὺς
καὶ λοχαγοὺς εἰς Βυζάντιον καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ διαβαῖεν, μισθο-
φορὰν ἔσεσθαι τοῖς στρατιώταις. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευ-
σάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, δτι ἀπαλλάξοιτο
ἡδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιτο ἀποπλεῖν. Ὁ δὲ Ἀναξίθιος
ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα σύτως ἀπαλλάττεσθαι. Ἐφη
οὖν ταῦτα ποιήσειν.

Σεύθης δὲ ὁ Θρᾷξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενο- § 5-6
φῶντα συμπροθυμεῖσθαι, δπως διαβῆ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη οὐ
μεταμελήσειν αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι. Ὁ δὲ εἶπεν· «Ἄλλὰ
τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἔνεκα μηδὲν τελείτω μήτε
ἔμοι μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἔπειδαν δὲ διαβῆ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι,
πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὅντας προσφερέσθω, ώς
ἄν αὐτῷ δοκῇ».

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρατιῶ- § 7-10
ται. Καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίθιος, ἐκήρυξε δὲ λαβόν-
τας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἔξιέναι, ώς ἀποπέμ-
ψων τε ἄμμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. Ἐνταῦθα οἱ στρατιώται ἤχθισ-
το, δτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ δ-
κνηρῶς συνεσκευάζοντο. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάνθρῳ τῷ ἀρμοστῇ
ξένος γεγενημένος, προσελθὼν ἡσπάζετο αὐτὸν ώς ἀποπλευσόμε-

νος ἥδη. 'Ο δὲ αὐτῷ λέγει· «Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή», ἔφη, «αἴτιαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἥδη σὲ αἴτιώνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἔξερχεται τὸ στράτευμα». 'Ο δ' εἶπεν· «Αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, ἀλλ' οἱ στρατιῶται αὐτοί, οἱ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον». «Ἄλλ' ὅμως», ἔφη, «ἔγώ σοι συμβουλεύω ἔξελθειν μὲν ὡς συμπορευσόμενον, ἐπειδὰν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι». «Ταῦτα τοίνυν», ἔφη δὲ Ξενοφῶν, «ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίθιον διαπραξόμεθα». Οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

§ 11 - 14 'Ο δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἔξιέναι τὴν ταχίστην συκευασμένους καὶ προσανειπεῖν, διὸ ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἔξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἴτιάσεται. Ἐντεῦθεν ἔξησαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. Καὶ ἀρδηγὸς πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ἐπότε ἔξω γένοιντο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. 'Ο δὲ Ἀναξίθιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεξε· «Τὰ μὲν ἐπιτήδεια», ἔφη, «λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρακίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τάλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος δύμιν μισθοδοτήσει». Ἐπακούσαντες δέ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα ἦ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. Καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἴη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὅρους δέοι πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θράκης.

§ 15 - 17 'Ἐνῷ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ δπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὴν πόλιν εἰσιόντες. 'Ο δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ἐπλίτας, συγκλείσουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔκόπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· κατασχίσειν τε

τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξουσιν. Ἐλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τὸ τεῖχος ὑπερβάντες εἰσέρχονται εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἱ ἔτι ἐτύγχανον ἔνδον ὅντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὅρῳς τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόποντες ταῖς ἀξίναις τὸν μοχλόν, ἀναπεταννύσαι τὰς πύλας, οἱ δὲ εἰσπίπτουσιν.

Οἱ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας, μὴ ἐφ' ἀρπα- § 18-20 γὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἔαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπίπτει εἰσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. Οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἰκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανεν ὅντες, ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σφύζοιντο, πάντες δὲ φοντο ἀπολωλέναι, ὡς ἔαλωνιάς τῆς πόλεως. Οἱ δὲ Ἐπεσνικος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀποφεύγει. Οἱ δὲ Ἀναξίδιος καταδραμῶν ἐπὶ θάλατταν ἐν ἀλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνος φρουρούς· σὺ γάρ οἴκανοι ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

Οἱ δὲ στρατιώται, ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολ- § 21-24 λοὶ αὐτῷ καὶ λέγουσι· «Νῦν σοι ἔξεστιν, δέ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. Ἐχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Νῦν ἀν, εἰ βούλοισι, σύ τε ἡμᾶς δηνήσαις καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν». Οἱ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἀλλ' εὖ γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ δπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα». Καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἀλλοὺς ἐκέλευε παρεγγυᾶν. Οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἔαυτῶν ταττόμενοι οἱ τε ἐπλῖται ἐν δλίγῳ χρόνῳ εἰς δικτὺ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἐκάτερον παρεδεδραμήκεσαν. Τὸ δὲ χωρίον, τὸ Θράκιον καλούμενον, ὡς κάλλιστον ἐκτάξασθαι ἔστι, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν.

§ 25 Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε· « Ὄτι μὲν δργίζεσθε, ὃ ἀνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι, οὐ θαυμάζω. Ἡν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Δακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε, ἢ ἔσται ἐντεῦθεν.

§ 26 - 27 » Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Δακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις. Οἶος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ ἐξεστιν ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. Ἡμεῖς γάρ οἱ Ἀθηναῖοι ἥλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Δακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δὲ ἐν τοῖς νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ ἀκροπόλει καὶ προσάδου οὕσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μεῖον χιλίων ταλάντων ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἀπασῶν καὶ ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, δπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

§ 28 » Νῦν δὲ δὴ τὸ ἄν οἱόμεθα παθεῖν, Δακεδαιμονίων μὲν καὶ τοὺς ἀρχαίους συμμάχους ἔχόντων, Ἀθηναίων δὲ καὶ τῶν ἐκείνοις τότε συμμάχων πάντων Δακεδαιμονίοις προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιώτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, δὴ ἥλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενούντες, εἰ δυναίμεθα; Τούτων δὴ πάντων ὅμοιοι ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἀφρων, δστις οἴεται ἄν ἡμᾶς περιγενέσθαι;

§ 29 - 31 » Μὴ πρὸς θεῶν μαινόμεθα μηδὲ αἰσχρῶς ἀπολώμεθα πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις φίλοις τε καὶ οἰκείοις. Πάντες γάρ οὗτοι ἐν ταῖς πόλεσίν εἰσι ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν

γῆθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἐλληνίδα δὲ πόλιν πρώτην, εἰς ᾧν γῆλθομεν, ἐκπορθήσομεν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν εὔχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας κατὰ τῆς γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι. Καὶ νῦν δὲ συμβουλεύω Ἐλληνας ὅντας τοῖς τῶν Ἐλλήνων προεστηκόσι πειθομένους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. Ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, γῆμας δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν Ἐλλάδος μὴ στέρεσθαι. Καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας Ἀναξιβίῳ πρέσβεις εἰπεῖν, ὅτι γῆμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες εἰσεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' εὐρησόμενοι, ἦν δυνάμεθα, παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι, εἰ δὲ μή, δηλώσοντές γε, ὅτι οὐκ ἔξαπατώμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἔξερχόμεθα».

Ταῦτα ἔδοξε καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε Ἡλείον ἐροῦντα § 32 ταῦτα καὶ Εὑρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον Ἀχαιόν. Οἱ μὲν ταῦτα φέροντο ἐροῦντες.

[Μετὰ ταῦτα δὲ Ξενοφῶν ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὸ στρατευμα, παρουσιάζεται δὲ εἰς αὐτὸν κάποιος Θηβαῖος τυχοδιώκτης, δὲ Κοιρατάδας, δὲ δποῖος ὑπόσχεται νὰ δόδηγήσῃ τοὺς Ἐλληνας εἰς τὸ Δέλτα τῆς Θράκης παρέχων εἰς αὐτοὺς ἄφθονα τὰ τρόφιμα· οἱ Ἐλληνες, ἐπειδὴ δὲ Ἀραξιβίος οὐδὲν ὠρισμένον ἀπήντησε, δέχονται τὸν Κοιρατάδαν ως στρατηγὸν καὶ ἔξερχονται ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἀλλ' δὲ Κοιρατάδας, ἐπειδὴ δὲν ἥδυνατο νὰ παρέχῃ τροφὰς δι' ὅλον τὸ στρατευμα, παραιτεῖται ἀπὸ τὴν στρατηγίαν καὶ ἀτραχωρεῖ.]

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κοιρατάδα τὸ στρατευμα διέμενεν εἰς κώμας τῆς Θράκης κειμένας πέριξ τοῦ Βυζαντίου καὶ δὲν ἐγνώριζεν εἰς ποτὸν μέρος νὰ διευθυνθῇ. Οἱ στρατηγοὶ ἐδιχονόσουν, διότι ἄλλος μὲν ἥθελε νὰ δόδηγήσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν Σεύθην, τὸν ἡγεμόνα τῆς Θράκης, ἄλλος δὲ εἰς τὴν Θρακικὴν Χερρόνησον, ἄλλος δὲ ἥθελε νὰ διαβιβασθῇ πάλιν εἰς τὴν Ασίαν.

[Ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει εἰς τὸ Βυζάντιον δὲ ἀρμοστὴς Ἀρίσταρχος ως διάδοχος τοῦ Κλεάνθρου καὶ δὲ ῥανάρχος Πῶλος ως διάδοχος τοῦ Ἀραξιβίου· τῇ συμβουλῇ τοῦ τελευταίου πωλεῖ δὲ Ἀρίσταρχος 400 ὑπο-

λειφθέντας εἰς τὸ Βυζάντιον στρατιώτας τοῦ Κύρου.⁶ Ο δὲ Ἀραξίβιος, ἀφοῦ ἔπλευσεν εἰς τὸ Πάριον μαζὶ μὲ τὸν Ξενοφῶντα, ἀποστέλλει εἰς τὸν Φαργάβαζον ἀπεσταλμένους, διὰ νὰ τοῦ ὑπερθυμίση ὅτι τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ. Ἀλλ᾽ ὁ Φαργάβαζος, ἀφοῦ ἔμαθεν, ὅτι ἡλθεν ἄλλος ἀρμοστὴς εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὅτι ὁ Ἀραξίβιος δὲν ἦτο πλέον ναύαρχος, οὐδὲν μὲν ἀποκρίνεται εἰς τὸν Ἀραξίβιον, διεξάγει δὲ μὲ τὸν Ἀρίσταρχον διαπραγματεύσεις περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος. Τότε ὁ Ἀραξίβιος, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ, παρακινεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στράτευμα καί, ἀφοῦ ὀδηγήσῃ ὅσους τὸ δυνατὸν περισσοτέρους εἰς τὴν Πέρινθον, νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φαργάβαζον.

⁶ Ο Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στράτευμα, οἱ δὲ στρατιῶται τὸν ὑποδέχονται μὲ μεγάλην των χαρὰν καὶ εὐθὺς τὸν ἀκολουθοῦν, προθυμότατοι νὰ διαβιβασθοῦν ἐκ τῆς Θράκης εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλ᾽ ὁ νέος ἀρμοστὴς Ἀρίσταρχος, δπως εὐχαριστήσῃ τὸν Φαργάβαζον, ἐμποδίζει αὐτοὺς νὰ διαβιβασθοῦν.

Εἰς τοιαύτην ἀμηχανίαν εὑρεθεὶς ὁ Ξενοφῶν μεταβαίνει μαζὶ μὲ ἄλλους στρατιώτας εἰς τὸν Σεύθην, ἀπὸ τὸν δρόπον ἐπανειλημμένως εἶχε παρακληθῆ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν τὸ στράτευμα.⁶ Ο Σεύθης, ἐπειδὴ ἐπεθύμει νὰ ἀνατιήσῃ τὴν πατρικήν του ἀρχήν, τὴν δροίαν εἶχε στερηθῆ, ὑπόσχεται εἰς τὸν Ξενοφῶντα, ὅτι καὶ μεγάλους μισθοὺς καὶ χώραν καὶ ἄλλα θὰ δώσῃ εἰς τοὺς στρατιώτας, ἐὰν τὸν βοηθήσουν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του.]

B'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην καὶ τὸ παρ' αὐτῷ δεῖπνον.

(3, 1 - 33)

§ 1.2 Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον· καὶ πρὸς ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγγειλαν ἔκαστοι τοῖς πέμψασιν. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρ-

χος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς· τοῖς δὲ ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον δδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. Καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὡς δέκα στάδια.

Ἐπεὶ δὲ συνῆλθεν, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· « Ἄνδρες, § 3-6 διαπλεῖν μέν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀρίσταρχος τριήρεις ἔχων κωλύει· ὅστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς κελεύει εἰς Χερρόνησον βίᾳ διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὅρους πορεύεσθαι· ἦν δὲ κρατήσαντες τούτου ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὕτε πωλήσειν ἔτι διμάς φησιν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὕτε ἔξαπατήσεσθαι ἔτι διμάς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθόν, οὕτε περιόψεσθαι ἔτι, ὥσπερ νυνί, δεομένους τῶν ἐπιτηδείων. Οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἥητε, εὖ ποιήσειν διμάς. Νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύεσθε ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὕτε ἀργύριον ἔχομεν, ὅστε ἀγοράζειν, οὕτε ἀνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, διθεν οἱ ἡῆτοις ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ, ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, ἀκούοντας, ὅτι τις διμῶν δεῖται, αἱρεῖσθαι, ὅτι ἂν διμῶν δοκῇ κράτιστον εἶναι. Καὶ δτῷ», ἔφη, «ταῦτα δοκεῖ, ἀράτῳ τὴν χεῖρα». Ἀνέτειναν ἀπαντεῖς. « Ἀπιόντες τοίνυν», ἔφη, « συσκευάζεσθε, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλῃ τις, ἐπεσθε τῷ διγούμενῳ».

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἥγειτο, οἱ δὲ εἶποντο. Νέων δὲ § 7-9 καὶ παρ’ Ἀριστάρχου ἄγγελοι ἐπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ δὲ οὐχ ὑπῆκουον. Ἐπεὶ δὲ δσον τριάκοντα σταδίους προεληγύθεσαν, ἀπαντᾷ Σεύθης. Καὶ δ ἔνοπλον ιδὼν αὐτὸν προσελάσαι ἐκέλευσεν, δπως, δτι πλείστων ἀκούοντων, εἶποι αὐτῷ, ἀ ἐδόκει συμφέρειν. Ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· « Ἡμεῖς πορευόμεθα, δπου μέλλει ἔξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δὲ ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων τοῦ Ἀριστάρχου αἱρησόμεθα, ἀ ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι. Ἡν οὖν διμῶν ἥγκησῃ, δπου πλεῖστά ἔστιν ἐπι-

τήδεια, πὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι ». Καὶ ὁ Σεύθης ἔφη· « Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἔχούσας τὰ ἐπιτήδεια ἀπεχούσας γῆμῶν οὐ πολύ ». « Ἡγοῦ τοίνυν », ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

§ 10-12 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δεῖλης, συνῆλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· « Ἐγώ, ὡς ἀνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν ἐμοὶ καὶ ὑπισχυοῦμαι ὑμῖν δώσειν τοῖς στρατιώταις κυνικηγόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. Σιτία δὲ καὶ ποτά, ὥσπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἔξετε δόπσα δὲ ἀλίσκηται, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. Καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἕκανοι ἐσόμεθα διώκειν καὶ ἀναζητεῖν· ἀν δέ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι ». Ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν· « Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀξιώσεις συνέπεσθαι σοι τὸ στράτευμα; » Ο δέ ἀπεκρίνατο· « Οὐδαμῆ πλεῖον ἐπτὰ ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολλαχῆ ».

§ 13-14 Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταῦτα, ὅτι παντὸς ἀξια λέγει Σεύθης· χειμῶν γάρ ἦν καὶ οὕτε οἰκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατὸν ἦν, διαγνέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἴόν τε, εἰ δέοι· ὧνουμένους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους. Ὁντων δὲ ἀγαθῶν τοσούτων, εἰ μισθὸν προσλήψοιντο, εῦρημα ἐδόκει εἶναι. Μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· « Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψήφιω ἐγὼ ταῦτα ». Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. Εὐθὺς δὲ Σεύθη εἶπεν, ὅτι συστρατεύσοιντο αὐτῷ.

§ 15-17 Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν, στρατηγοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε, πλησίον κώμην ἔχων. Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ θύραις ἦσαν ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, Ἡρακλεῖδης τις Μαρωνείτης, ὃς ἦν ἐκεῖ, προσιών ἐνὶ ἑκάστῳ,

οῦστινας φέτο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθη, πρῶτον μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οὐ παρῆσαν φιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον, τὸν Ὅδρυσῶν βασιλέα, καὶ δῷρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικὶ, ἐλεγεν, ὅτι Μήδοκος μὲν ἂνω εἴη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης δῦν, Σεύθης δ', ἐπεὶ τὸ στράτευμα τοῦτο εἰληφεν, ἀρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. « Γείτων οὐ διακανώτατος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν. » Ήν οὖν σωφρονήτε, τούτῳ δώσετε, διὰ δὲ ἄγητε· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται ἢ ἐὰν Μῆδόκω, τῷ πρόσω οἰκοῦντι, διδῶτε ». Τούτους μὲν οὕτως ἐπειθεν.

Αὗθις δὲ Τιμασίωνι τῷ Δαρδανεῖ προσελθών, ἐπεὶ ἥκουσεν § 18-20 αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ τάπιδας βαρβαρικάς, ἐλεγεν, ὅτι νομίζοιτο, δόπτες ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σεύθης, δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας. « Οὗτος δ' ἦν μέγας ἐνθάδε γένηται, ίκανὸς ἔσται σε καὶ σίκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι ». Τοιαῦτα παρήγει ἕκαστῳ προσιών. Προσελθών δὲ καὶ Ξενοφῶντι ἐλεγε· « Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ καὶ παρὰ Σεύθη τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἔστι, καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ίσως ἀξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὕσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων ἐλαθον, καὶ χώραν ἀξιον οὖν σοι καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθην. Εὔνους δέ σοι δια παραινῶ εὖ οἰδα γάρ, ὅτι, δισφ ἀν μεῖζω τούτῳ δωρήσῃ, τοσούτῳ μεῖζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὴ πείσει ». Ἀκούων ταῦτα Ξενοφῶν ἡπόρει· διεθεβῆκει γάρ ἐκ Παρίου οὐκ ἔχων, εἰ μὴ παῖδα καὶ ἐφόδιον.

Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον τῶν τε Θρακῶν οἱ κράτιστοι τῶν παρόν- § 21-22 των καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ πρέσβεις, δσοι παρῆσαν ἀπὸ πόλεως, ἐκαθέζοντο μὲν κύκλῳ ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐπειτα δὲ τρίποδες εἰσηγένεθησαν πᾶσιν· οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι προσπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. Μάλιστα δ' αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο· νόμος γάρ ἦν. Καὶ πρῶτος

τόδε ἐποίει Σεύθης· ἀνελόμενος τοὺς ἔσυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ ἐρρίπτει, οἰς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὡσαύτως, ὅσον μόνον γεύσασθαι ἔσυτῷ καταλιπών. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίουν, καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο.

§ 23 - 25 Ἀρκάς δέ τις, Ἀρύστας ἔνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαρριπτεῖν εἴᾳ χαρέιν, λαθὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. Κέρατα δὲ οὖν περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δὲ Ἀρύστας, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἤκεν, εἶπεν ἵδων τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, « Ἐκείνῳ », ἔφη, « δός σχολάζει γάρ ἥδη, ἐγὼ δὲ οὐδέπω ». Ἀκούσας Σεύθης τὴν φωνὴν ἡρώτα τὸν οἰνοχόον, τί λέγει. Ο δὲ οἰνοχόος εἶπεν· ἐλληνίζειν γάρ ἥπιστατο. Ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

§ 26 - 28 Ἐπεὶ δὲ προυχώρει ὁ πότος, εἰσῆλθεν ἀνὴρ Θρᾷξ ἵππον ἔχων λευκόν, καὶ λαθὼν κέρας μεστὸν εἶπε· « Προπίνω σοι, ὁ Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οὓς καὶ διώκων, ὃν ἂν ἐθέλῃς, αἰρήσεις καὶ ἀποχωρῶν οὐ φοβήσει τὸν πολέμιον ». Ἄλλος παῖδα εἰσαγαγὼν οὕτως ἐδωρήσατο προπίνων, καὶ ἄλλος ἴματια τῇ γυναικὶ. Καὶ Τιμασίων προπίνων ἐδωρήσατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ τάπιδα ἀξίαν δέκα μνῶν. Γνήσιππος δέ τις Ἀθηναῖος ἀναστὰς εἶπεν, ὅτι ἀρχαῖος εἴη νόμος κάλλιστος τοὺς μὲν ἔχοντας διδόναι τῷ βασιλεῖ τιμῆς ἔνεκα, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα « ἵνα καὶ ἐγώ », ἔφη, « ἔχω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν ».

§ 29 - 31 Ο δὲ Ξενοφῶν ἥπορεῖτο, τί ποιήσει· καὶ γάρ ἐτύγχανεν ὡς τιμώμενος ἐν τῷ πληγσιατάτῳ δίφρῳ Σεύθη καθήμενος. Ο δὲ Ἡρακλεῖδης ἐκέλευεν αὐτῷ τὸ κέρας δρέξαι τὸν οἰνοχόον. Ο δὲ Ξενοφῶν ἀνέστη δεξάμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν· « Ἐγὼ δέ σοι, ὁ Σεύθη, δίδωμι ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους φίλους εἰναι πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μᾶλλον ἔτι ἐμοῦ

σοι βουλομένους φίλους εἶναι. Καὶ νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προσ-
αιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι καὶ πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προ-
κινδυγεύειν ἐθέλοντες· μεθ' ὅν, ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν
τὴν μὲν ἀπολήψει πατρῷαν οὖσαν, τὴν δὲ κτήσει, πολλοὺς δὲ
Ἴππους, πολλοὺς δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας κατακτήσει, οὓς οὐ
λήγεισθαί σε δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς σὲ
δῶρα». Ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπιε τῷ Ξενοφῶντι.

Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον κέρασί τε οἷοις σημαίνουσιν αὐλοῦν- § 32 - 33
τες καὶ σάλπιγξιν ὠμοδοσείαις ῥυθμούς τε καὶ οἰον μαγάδιδι
σαλπίζοντες. Καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν
καὶ ἔξηλατο, ὥσπερ βέλος φυλαττέμενος, μάλα ἐλαφρῶς. Εἰσῆσαν
δὲ καὶ γελωτοποιοί.

[Μετὰ τὸ δεῖπνον περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οἱ λοχαγοὶ ἀπέρχον-
ται εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ δὲ Σεύθης καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων
ἐπιπίπτουν ἀνελπίστως κατὰ τῶν κωμῶν τῶν πολεμίων καὶ πόλλα
μὲν ἀνδράποδα, πόλλὰ δὲ ζῷα συλλαμβάνουν.

Τὴν ἐπομένην δὲ Σεύθης κατακαίει τὰς κώμας καὶ στρατοπε-
δεύει εἰς τὴν πεδιάδα τὸν Θυνῶν οὗτοι δέ, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν, ἐγ-
καταλείποντες τὰς κώμας των καὶ καταφεύγοντες εἰς τὰ δόῃ Μετὸδίγας
δὲ ἡμέρας συνάπτουν εἰργήνην μὲ τὸν Σεύθην καὶ δίδουν διμήρους.
Ἄλλὰ κατά τινα νύκτα κατελθόντες ἐκ τοῦ δροῦς οἱ Θυνοὶ ἐπιτίθεν-
ται κατά τινος ὑπὸ αὐτὸν ὑψηλότερον κειμένης κώμης, ὅπου κατεσκή-
νων δὲ Ξενοφῶν, καὶ πυρπολοῦν αὐτήν.

Τὴν ἐπομένην δὲ Ξενοφῶν μὲ τὸν στρατόν τον καὶ μὲ τὸν στρα-
τὸν τοῦ Σεύθουν καὶ μὲ πολλοὺς ἐκ τῶν Ὁδρυσῶν, οἱ δόποι οἱ εἶχον
προσέλθει εἰς τὸν Σεύθην, ἐκστρατεύει εἰς τὸ δρός, ὅπου εἶχον κατα-
φύγει οἱ Θυνοί. Οὗτοι, δτε ἀπὸ τοῦ δροῦς εἰδοντες τὰ ἐπέρχεται ἐναν-
τίον των τόσον πολυάριθμος στρατός, φοβηθέντες καταβαίνοντες καὶ μὲ
παρακλήσεις ζητοῦν καὶ συνομολογοῦν εἰργήνην μὲ τὸν Σεύθην.

Οἱ Ἑλληνες μὲ τὸν Σεύθην, ἀφοῦ διέβησαν τὰ δρόη, ἐρχονται εἰς
τὸ καλούμενον Δέλτα τῆς Θράκης πρὸς τὰ ΒΔ. τοῦ Βυζαντίου. Ἐδῶ

γεννῶνται δυσαρέσκειαι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Σεύθου, διότι δὸς ταμίας τοῦ Σεύθου Ἡρακλείδης κατεκράτησε μέρος τοῦ μισθοῦ τῶν Ἑλλήνων. Τῇ ἐπειβάσει τοῦ Ξενοφῶντος αἱ δυσαρέσκειαι διελύθησαν καὶ ἐκστρατεύοντι δῆλοι μαζὶ εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν πλησίον τοῦ Εὐξείνου Πόντου κειμένην χώραν μέχρι τοῦ Σαλμυδησσοῦ. Ταύτην δὲ ἀφοῦ ὑπέταξαν, ἐπιστρέψαντι δῆλοι μαζὶ εἰς τὴν πλησίον τῆς Σηλυβρίας. Ἐδῶ δὲ Σεύθης, ἐπειδὴ ἐνόμισεν, ὅτι δὲν ἔχοιειάζετο πλέον τὸν "Ἑλληνας, ἔπαυσε νὰ παρέχῃ μισθόν.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἀποφασίζουν οἱ Λακεδαιμόνιοι νὰ βοηθήσουν τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἑλληνικὰς πόλεις κατὰ τοῦ Τισσαφέροντος καὶ ἀποστέλλουν μὲν τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς τὴν Ἐφεσον τὸν Θίβρωνα. Οὗτος, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀρκετὸν στρατόν, στέλλει δύο ἄνδρας εἰς τὴν Θράκην, διὰ τὰ μισθώσουν ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων τὸν "Ἑλληνας.

"Οτε ἔμαθον τοῦτο δὲ Ἡρακλείδης καὶ δὲ Σεύθης, οἱ δοποῖοι ἐπεθύμουν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸν "Ἑλληνας, δδηγοῦν τὸν μεσταλμένους τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ στράτευμα. Οἱ στρατιῶται μετ' εὐχαριστήσεως ἀκούονταν τὰς προτάσεις τῶν ἀπεσταλμένων, μερικοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἀρκάδων καὶ κατηγοροῦν τὸν Ξενοφῶντα, διότι δῆθεν ἐξ αἰτίας τον τὸ στράτευμα, ἐνῷ θὰ ἡδύνατο νὰ ενθίσκεται ἐν Ἀσίᾳ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἥραγκάσθη νὰ ὑπηρετῇ ἐν μέσῳ πολλῶν κακουχιῶν τὸν Σεύθην, δστις αὐτὸν μὲν ἔκαμε πλουσιώτατον, τὸν δὲ μισθὸν τῶν στρατιωτῶν ἀποστερεῖ.

"Ο Ξενοφῶν ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν αὐτὴν διὰ πειστικωτάτου λόγου. Κατόπιν διμιοῦν καὶ ἄλλοι ὑπὲρ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἀπαιτοῦνταν νὰ εἰσπραχθῇ δὲ μισθός, τὸν δοποῖον κατεκράτει δὲ Σεύθης. Ταῦτα ἀκούσαντες δὲ Ἡρακλείδης καὶ δὲ Σεύθης ματαίως πρόσεπάθησε διὰ πολλῶν ὑποσχέσεων νὰ κρατήσῃ τὸν Ξενοφῶντα μετὰ χιλίων διπλιτῶν.

Μετὰ ταῦτα οἱ "Ἑλληνες κατασκηνώνταν εἰς κῶμας, ἀπὸ τὰς δοποίας ἐσκόπευον, ἀφοῦ προμηθευθοῦν ἀφθονώτατα τὰ πρὸς συντήρησίν των, νὰ κατέλθοντι εἰς τὴν θάλασσαν αἱ δὲ κῶμαι αὖται εἰλον δωρηθῆ ἀπὸ τὸν Σεύθην εἰς τὸν Μηδοσάδην. Οὗτος, ἐπειδὴ ἔβλεπεν, ὅτι αἱ κῶμαι του ἐλεημνατοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀπαιτεῖ ἐν δυνάματι τοῦ Σεύθου νὰ μὴ λεηλατοῦνται αὖτάς καὶ ν' ἀπέλθουν ἐκ τῆς χώρας του.

"Ο Ξενοφῶν διμιλεῖ πρὸς τὸν Μηδοσάδην μετὰ πολλῆς πικρίας,

διότι οὗτος λέγει εἰς τὸν "Ἐλληνας νὰ ἐγκαταλείψουν χώραν, τὴν δῆποιαν ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ εἰχεν δὲ Σεύθης· τὸν παραπέμπει δὲ εἰς τὸν Λακεδαιμονίους, τὸν ἀρχοντας τοῦ στρατεύματος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτησαν ἀπειλητικῶς νὰ δοθῇ εἰς τὸ στράτευμα δὲ φειλόμενος μισθός, δὲ Μηδοσάδης προτείνει νὰ ἀναθέσουν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Σεύθην.

"Ο Ξενοφῶν ἐλθὼν εἰς τὸν Σεύθην ἀποδεικνύει δι' ἴσχυρῶν ἐπιχειρημάτων, δτι καὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡ τιμὴ καὶ τὸ συμφέρον του καὶ ἡ εὐημερία τοῦ κράτους του ὑπαγορεύουν εἰς αὐτὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς πρὸς τὸν "Ἐλληνας ὑποχρεώσεις του. Ὁ Σεύθης πεισθεὶς εἰς τὸν λόγον τοῦ Ξενοφῶντος ἀποδίδει τὰ διφειλόμενα, τὰ δῆποια οἱ Λακεδαιμόνιοι διανέμονται εἰς τὸ στράτευμα.

Μετὰ ταῦτα δὲ Ξενοφῶν ἡτοιμάζετο νῦν ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ἀλλὰ φίλοι του προσελθόντες τὸν καταπείθονταν νὰ παραμείνῃ, ἔως δτον παραδώσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν Θίβρωνα.]

Γ'. Ἐπιστροφὴ εἰς τὴν Ἀσίαν.—Παράδοσις τοῦ στρατεύματος εἰς τὸν Θίβρωνα.

(8, 1 - 8, 24)

"Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον, καὶ ἀπαντῷ τῷ Ξενο- § 1-4 φῶντι Εὔκλειδης, μάντις Φλειάσιος, δὲ Κλεαγόρου υἱός· οὗτος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι, δτι ἐσέσφωστο, καὶ ἡρώτα αὐτόν, πόσον χρυσίον ἔχοι. Ὁ δὲ αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν ἡ μῆν ἔξειν μηδὲ ἐφόδιον, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἡ ἀμφὶ αὐτὸν εἰχεγ. Ὁ δὲ αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. Ἐπεὶ δὲ ἐπεμφαν Δαμφακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἔθυε τῷ Ἀπόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὔκλειδην· Ιδῶν δὲ τὰ ξερὰ δὲ Εὔκλειδης εἶπεν, δτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἰναι χρήματα. «Ἀλλ᾽ οἶδα», ἔφη, «δτι, καν μέλλῃ ποτὲ ἐσεσθαι, φαίνεται τι ἐμπόδιον, ἀν μηδὲν ἄλλο, σὺ σαυτῷ». Συνωμολόγει

ταῦτα δὲ Ξενοφῶν. Ὁ δὲ εἰπεν· « Ἐμπόδιος γάρ σοι δὲ Ζεὺς δὲ μειλίχιός ἐστι », καὶ ἐπήρετο, εἰ τὴ θύσειεν, « ὥσπερ οἴκοι », ἔφη, « εἰώθειν ἐγὼ διότι θύσειαν καὶ δλοκαυτεῖν ». Ὁ δέ οὐκ ἔφη, ἐξ διου ἀπεδήμησε, τεθυκέναι τούτῳ τῷ θεῷ. Συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ θύσειαν, ὥσπερ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον.

§ 5-6 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ δὲ Ξενοφῶν προελθὼν εἰς Ὀφρύνιον ἐθύετο καὶ δλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ καὶ ἐκαλλιέρει. Καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίων καὶ Ναυσικλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι, καὶ ξενοῦνται τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἵππον, ὃν ἐν Δαμφάκῳ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔγδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἡκουον αὐτὸν ἡδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἡθελον ἀπολαθεῖν.

§ 7-8 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρφάδος καὶ ὑπερβάντες τὴν "Ιδην εἰς "Αντανδρὸν ἀφικνοῦνται πρῶτον, εἴτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Μυσίας εἰς Θήρης πεδίον. Ἐντεῦθεν δι' Ἀδραμυττίου καὶ Κυτωνίου εἰς Καίκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

§ 24 Ἐν τούτῳ Θίερων παραγενόμενος παρέλαθε τὸ στράτευμα καὶ συμμείξας αὐτὸν τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρην καὶ Φαρνάζαζον.

Εις ος?

Εθνοσύνης

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 1-2. γίγνομαι τινος γεννῶμαι ἀπό τινα.— ὑποπτεύω τελευτὴν τοῦ βίου προαισθάνομαι τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου. — τῷ παῖδε ἀμφοτέρῳ = τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους. — παρεῖναι, ἀπομφ. τοῦ πάρειμι (παρὰ + εἰμὶ) εἶμαι παρών, παρευρίσκομαι. — μεταπέμπομαι προσκαλῶ. — ἀρχὴ ἡ χώρα, τὴν δποίαν διοικεῖ τις: ἡ σατραπεία.— σατράπης ἐλέγετο ὁ διοικητὴς μιᾶς ἐκ τῶν εἴκοσι μεγάλων διοικήσεων ἢ σατραπειῶν, εἰς τὰς δποίας ἡτο διηρόημένον τὸ περσικὸν κράτος ἡ σατραπεία τοῦ Κύρου περιελάμβανε τὴν Λυδίαν, τὴν Μεγάλην Φρυγίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν (βλ. χωρογρ. πίν.). — ἀπέδειξε, ἀόρ. τοῦ ἀποδείκνυμι διορίζω. — Καστωλὸς πόλις τῆς Λυδίας, πιθανῶς πλησίον τῶν Σάρδεων· ἡ πεδιάς τοῦ Καστωλοῦ (Καστωλοῦ πεδίον) ἡτο ὁ τόπος, ὅπου ἔγινοντο κατ' ἔτος αἱ ἐπιθεωρήσεις τῶν στρατευμάτων τῆς σατραπείας τοῦ Κύρου. — Τισσαφέρωνης σατράπης τῆς Καρίας. — δπλιταὶ ἐκάλοῦντο οἱ βαρέως ὠπλισμένοι πεζοὶ στρατιῶται· σύντοι ἔφερον κράνος, θώρακα, κνημῖδας, ἔιφος, ἀσπίδα καὶ δόρυ (βλ. πίν. III ἐν τέλει τοῦ βιβλίου). — Παρράσιος ὁ ἐκ τῆς Παρρασίας, χώρας τῆς Ἀρκαδίας. — ἀρχῶν ἀρχηγός.

§ 3. κατέστη, ἀόρ. τοῦ καθίσταμαι· καθίσταμαι εἰς τὴν βασιλείαν γίνομαι βασιλεύς. — ἐπιβουλεύω τινὶ ἐπιβουλεύομαι τινα, σχεδιάζω κακὸν ἐναντίον τινός. — ἀποκτενῶν, μέλλ. τοῦ ἀποκτείνω· ὃς ἀποκτενῶν μὲ σκοπὸν νὰ (τὸν) φονεύσῃ. — ἔξαιτοῦμαι τινα ζητῶ ὃς ἰδικήν μου χάριν τὴν σωτηρίαν τινός: μὲ τὰς παρακλήσεις μου σφέζω τινά. — ἀποπέμπω ἀποστέλλω.

§ 4-5. ἀτιμάζομαι προσβάλλομαι, ἐντροπιάζομαι. — βουλεύομαι σκέπτομαι. — δπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ πῶς νὰ μὴ εἴναι ποτὲ πλέον εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ του. — δὴ ὡς γνωστόν. — ὑπάρχω τινὶ εἶμαι ἐξ ἀρχῆς ὑπέρ τινος, ὑποστηρίζω τινά. —

φιλῷ ἀγαπῶ. — **ἀφικνοῦμαι** ζεχομαι. — **ἀποπέμπομαι** κατευδόνω απὸ πλησίου μου. — **διατιθεῖς**, μτχ. ἐνεστ. τοῦ **διατίθημι** διαθέτω. — **οἱ παρ' ἑαυτῷ βάρβαροι** οἱ βάρβαροι τῆς σατραπείας του. — **ἐπιμελοῦμαι τινος** φροντίζω διά τινα. — **εὑνοϊκῶς** ἔχω τινὶ εὑνοϊκῶς διάκειμαι (εἶμαι ἀφωσιωμένος) πρός τινα.

§ 6-7. δύναμις στρατιωτικὴ δύναμις, στρατευμα. — **ὅς ἐδύνατο** μάλιστα ἐπικρυπτόμενος ὅσον ἡμποροῦσε περισσότερον κρυφίως. — **ὅτι ἀπαρασκευάταν** ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπαράσκευον. — **λαμβάνω** καταλαμβάνω, εύρισκω. — **συλλογὴ** συνάθροισις στρατοῦ, στρατολογία. — **φυλακὴ** φρουρά. — **τοῖς φρουράρχοις** ἑκάστοις = ἑκάστῳ τῶν φρουράρχων (τούτων, δηλ. τῶν φυλακῶν). — **λαμβάνω**, ἐδῶ: στρατολογῶ, προσλαμβάνω ὡς μισθοφόρους. — **ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους** ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους καὶ γενναιοτέρους. — **ὅς ἐπιβούλευοντος Τίσσ.** ταῖς πόλεσι διότι δῆθεν ὁ Τίσσ. ἐπεβουλεύετο (αὐτὰς) τὰς πόλεις. — **τὸ ἀρχαῖον** ἐξ ἀρχῆς, ἀρχικῶς. — **ἀφειστήκεσσαν**, ὑπερσυντλκ. τοῦ ἀφίσταμαι ἀποστατῶ. — **προαισθόμενος**, ἀόρ. τοῦ προαισθάνομαι. — **ἐκβάλλω** ἐξορίζω. — **ὑπολαμβάνω τοὺς φεύγοντας** λαμβάνω ὑπὸ τὴν προστασίαν μου τοὺς ἐξορίστους. — **πειρῶμαι προσπαθῶ.** — **κατάγω τινὰ** ἐπαναφέρω τινὰ (ἐξόριστον) εἰς τὴν πατρίδα του. — **ἐκπεπτωκότας**, προκυ. τοῦ **ἐκπίπτω** ἐξορίζομαι. — **καὶ αὕτη καὶ τοῦτο** (τὸ ὅτι δηλ. ἐπολιόρκει τὴν Μίλητον). — **αὐτὸν** πάλιν.

§ 8. ἀξιῶ προβάλλω τὴν ἀξίωσιν. — **οὗτος = αὐτῷ** (τῷ Κύρῳ). — **συμπράττω τινί τι** βοηθῶ τινα εἴς τι. — **ἐπιβουλὴ** ἔχθρικὰ σχέδια ἐναντίον τινός. — **ἀμφὶ τὰ στρατεύματα** εἰς συντήρησιν τῶν στρατευμάτων. — **οὐδὲν ἄχθομαι** διόλου δὲν δυσπεπτοῦμαι. — **οἱ γιγνόμενοι δασμοὶ** οἱ εἰσπραττόμενοι φόροι. — **ἐκ τῶν πόλεων, ὃν = ἐκ τῶν πόλεων, ἀς.**

§ 9. αὐτῷ χάριν αὐτοῦ (τοῦ Κύρου). — **Χερρόνησος** ἡ Θρακικὴ Χερσόνησος ἡ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. — **καταντιπέραν** ἀπέναντι. — **Ἄβυδος** ἀρχαία πόλις τῆς Τοφάδος εἰς τὸ στενώτατον μέρος τοῦ Ἑλλησπόντου. — **φυγάς** ἐξόριστος. — **συγγενόμενος**, ἀόρ. τοῦ **συγγίγνο-**

μαὶ τινὶ σχετίζομαι μέ τινα. — ἡγάσθη, ἀρ. τοῦ ἄγαμαι ἐκτιμῶ πολύ. — *μόνοιοι δέκα χιλιάδες. — δαρεικὸς περσικὸν νόμισμα χρυσοῦν κοπὲν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Δαρείου εἶχεν ἀξίαν 20 δραχμῶν ἀττικῶν (‘Η ἀττικὴ δραχμὴ = 8 σημεριναὶ χρυσαῖ). — χρυσίον χρυσᾶ νομίσματα, χρήματα. — δραχμαὶ ἐν Χερσονήσου ἔχω τὴν Χερσόνησον ὡς δραχμῆριον. — ὑπὲρ Ἑλλήσποντον ὑπεράνω τοῦ Ἑλλησπόντου. — συμβάλλομαι τινὶ εἰς τὴν τροφὴν συνεισφέρω εἰς τινὰ διὰ τὴν συντήρησιν. — ἐκών, ἐκοῦσα ἐκὸν θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς. — τὸ στράτευμα λανθάνει τρεφόμενον τὸ στράτευμα συντηρεῖται κρυφίως (χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται κανείς).*

§ 10. *ξένος φίλος (ἐκ ξένης χώρας). — οἴκοι ἐν τῇ πατρίδι. — ἀντιστασιώτης ἀντίπαλος πολιτικός. — αἰτῶ τινα ζητῶ παρά τινος. — εἰς, πρὸ τῶν ἀριθμητικῶν: ἔως, περίπου. — τριῶν μηνῶν μισθὸν χοήματα διὰ μισθοδοσίαν (τούτων, τῶν δισκιλίων περίπου μισθοφόρων) τριῶν μηνῶν. — περιγγένομαι τινος ὑπερισχύω τινός, καταβάλλω τινά. — δέομαί τινος παρακαλῶ τινα. — πρόσθεν πρότερον. — καταλύω πρός τινα συμφιλιώνομαι μέ τινα. — συμβουλεύομαι τινὶ ζητῶ τὴν συμβουλήν, τὴν γνώμην τινός.*

§ 11. *κελεύω τινὰ παραγγέλλω εἰς τινα. — παραγίγνομαι προσέρχομαι, ἔχομαι πλησίον (τινός). — ὡς βουλόμενος διότι τάχα ἥθελε. — Πισίδαι κάτοικοι τῆς ἀρχαίας Πισιδίας, χώρας εἰς τὰ N. τῆς M. Ασίας. — πράγματα παρέχω τινὶ ἐνοχλήσεις παρέχω εἰς τινα, ἐνοχλῶ τινα. — Σινυμφάλιος ὁ ἐκ τῆς Σινυμφάλου, πόλεως τῆς βιορείου Ἀρκαδίας. — ὡς πολεμήσων διότι δῆθεν ἐσκόπευε νὰ πολεμήσῃ.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

§ 1. δοκεῖ μοι φαίνεται εἰς ἐμὲ καλόν, ἀποφασίζω. — ἥδη πλέον. — *ἄνω εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας. — τὴν πρόφασιν ποιοῦμαι προφασίζομαι. — ὡς βουλόμενος, ἐδῶ: ὅτι τάχα ἥθελε. — ὡς ἐπὶ τούτους δῆθεν ἐναντίον τούτων. — ἥκειν νὰ ἔλθῃ. — συναλλαγέντι, ἀρ. τοῦ συναλλάττομαι πρός τινα συμφιλιώνομαι μέ*

τινα.— *οἱ οἰκοὶ* οἱ ἐν τῇ πατρίδι, οἱ συμπολῖται.— *προειστήκει* ἡτο ἀρχηγός· ὑπερσυντλ. τοῦ *προσταματοῦ*.— *ἐν ταῖς πόλεσι*, δηλ. ταῖς Ιωνικαῖς.— τὸ *ξενικὸν* τὸ μισθοφορικὸν στράτευμα.

§ 2-3. *καταπράττω* φέρω εἰς καλὸν πέρας.— *ἔφ'* ἀ ἔκεινα, διὰ τὰ δποῖα.— *παύομαι* (τοῦ πολέμου) παύω τὸν πόλεμον.— *καταγάγοι*, ἀδό. εὐπτ. τοῦ *κατάγω* (βλ. κεφ. 1, § 6-7, σελ. 128).— *οἴκαδε* εἰς τὴν πατρίδα.— *πιστεύω* τινὶ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινα.— *παρῆσαν* εἰς *Σάρδεις* ἥλθον εἰς τὰς Σάρδεις.— *παραγίγνομαι*, βλ. κεφ. 1, § 11.— *γυμνής* (ἢ γυμνήτης) ἔκαλεῖτο ὁ ἑλαφρῶς ὠπλισμένος στρατιώτης, ὁ δποῖος ἔφερεν ἢ σφενδόνην (*σφενδονήτης*) ἢ ἄκοντιον (*ἄκοντιστης*) ἢ τόξον (*τοξότης*).— *πελταστὴς* ἔκαλεῖτο ὁ φέρων δόρυν, ἔιφος καὶ μικρὰν ἡμισεληνοειδῆ ἀσπίδα, τὴν *πέλτην*.— *στρατεύομαι* ἀμφὶ *Μίλητον* πολιορκῶ τὴν Μίλητον.

§ 4. *ἡγοῦμαι* νομίζω.— ἢ ὡς ἐπὶ *Πισίδας* παρὰ δση θὰ ἔχοειάζετο ἐναντίον τῶν Πισιδῶν.— ἢ *ἐδύνατο* = ὡς *ἐδύνατο* (κεφ. 1, § 6).— *στόλος* ἢ ἑτοιμασία πρὸς ἔκστρατείαν.— *ἀντιπαρασκευάζομαι* παρασκευάζομαι καὶ ἔγὼ ἐναντίον ἄλλου παρασκευάζομένου.

§ 5-6. *δρομῶμαι* ξεκινῶ.— *ἔξελαύνω...* ἐπὶ ἢ εἰς προζωῷ... καὶ φθάνω εἰς.— *σταθμός*, ἢ λ. σημαίνει ἀπόστασιν διανυομένην ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας.— *παρασάγγης* μονὰς μετρήσεως μήκους παρὰ τοῖς Πέρσαις· ἵσοδυνάμει πρὸς 5 ½ καὶ πλέον σημερινὰ χιλιόμετρα.— *εὐρός* πλάτος.— *πλέθρον* μονὰς μήκους τριάκοντα καὶ ἕνδεκα μέτρων.— *ἔξευγμένη* ἐπτὰ πλοῖοις ἀποτελουμένη ἀπὸ ἐπτὰ συνεξευγμένα πλοῖα.— *Δόλοπες* λαὸς θεσσαλικὸς πλησίον εἰς τὴν Πίνδον.— *Αινιάνες* λαὸς θεσσαλικὸς πλησίον τῆς Οίτης καὶ τοῦ Σπερχειοῦ.— *Ολύνθιοι* κάτοικοι τῆς Ολύνθου, ἀρχαίας πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου.

§ 7-8. *βασίλεια* ἀνάκτορα.— *παράδεισος* περιφραγμένος τόπος ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως, κατάφυτος καὶ πλήρης ἀγρίων ζώων.— *μέγας βασιλεὺς* ἔκαλεῖτο ὁ βασιλεὺς τοῦ περσικοῦ κράτους.— *ἔρυμνὸς* δχυρός.— *ἔμβάλλω*, ἐπὶ ποταμοῦ: χύνομαι.

§ 9-10. *ἔξέτασις* ἐπιθεώρησις.— *ἀριθμός* ἀρίθμησις.— *γίγνο-*

μαι, ἐπὶ ποσῶν καὶ ἀριθμῶν: συμποσοῦμαι εἰς, ἀνέρχομαι εἰς. — **Πέλται** πόλις τῆς Φρυγίας. — **τὰ Δύκαια** ἔορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Λυκαίου Διὸς τελουμένη ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ὅρους ἐν Ἀρκαδίᾳ θύω **τὰ Δύκαια** μὲν θυσίας ἔορτάζω τὰ Δύκαια. — **τίθημι ἀγῶνα** διοργανώνω (ἀθλητικὸν) ἀγῶνα. — **στιλεγγὶς** κόσμημα τῆς κεφαλῆς ἐν εἴδει κτενίου. — **θεωρῶ τὸν ἀγῶνα** παρίσταμαι ὡς θεατὴς εἰς τὸν ἀγῶνα.

§ 11 - 13. Καῦστρου πεδίον πόλις τῆς Φρυγίας. — **Ιόντες**, μιχ. τοῦ ἔρχομαι. — αἱ θύραι (**Κύρου**) ἡ σκηνὴ (τοῦ Κύρου). — ἐλπίδας λέγων διῆγε διαρκῶς ἔλεγεν (εἰς αὐτοὺς) νὰ ἐλπίζουν. — δῆλός εἰμι μετὰ μιχ.: εἶναι φανερὸν ὅτι ἐγὼ... — **ἀνιῶμαι** λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι. — **πρὸς τοῦ τρόπου** (**τοῦ**) **Κύρου** σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτῆρα (ἴδιον τοῦ χαρακτῆρος) τοῦ Κ. — **ἀποδίδωμι** πληρώνω τὰ διφειλόμενα. — δ' οὖν διποσδήποτε. — ἡ **Κίλισσα** ἡ βασίλισσα τῆς Κιλικίας. — **φυλακὴ** σωματοφυλακή. — **Ἀσπένδιος** ὁ ἐκ τῆς **Ἀσπένδου**, πόλεως τῆς Παμφυλίας εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.

§ 14 - 16. δεηθῆναι, ἀόρ. τοῦ **δέομαι τινος** (βλ. κεφ. 1, § 10, σελ. 129). — **νόμος** (**ἐστί**) **τινι** ὑπάρχει συνήθεια εἰς τινα, συνηθίζει τις. — **ἐπὶ τεττάρων** εἰς βάθος τεσσάρων ἀνδρῶν, εἰς τέσσαρας σειράς. — **θεωρῶ**, ἐδῶ: ἐπιθεωρῶ. — **παρελαύνω** περονῷ ἔμπροσθεν. — **Ĭλη** τιμῆμα ἵππικοῦ 64 ἀνδρῶν. — **τάξις** τιμῆμα πεζικοῦ 100 ἀνδρῶν. — **ἄρμα** πολεμικὸν ὅχημα μὲ δύο τροχούς, δύπιστο μόνον ἀνοικτὸν καὶ ἀσκεπές. — **ἄρμάμαξα** ὅχημα μὲ τέσσαρας τροχούς, δύπιστο καὶ ἐπάνω κλειστόν, εἰς δὲ τὰ πλάγια μὲ παραπετάσματα, χρησιμεῦνον εἰς τὰς ὅδοιπορίας πρὸς μεταφορὰν περιφανῶν προσώπων, ἴδιως δὲ γυναικῶν. — **φοινικοῦς κόκκινος**. — **ἐκκαλύπτομαι** ἔσκεπτάζομαι. — **ἀσπὶς ἐκκεναλυμμένη** χωρὶς τὸ (συνήθως δεφμάτινον) κάλυμμα της.

§ 17 - 18. παρελαύνω τινὰ περονῷ ἔμπροσθεν τινος. — **πρὸς τῆς φάλαγγος** μέσης πρὸ τοῦ μέσου τῆς φάλαγγος. **φάλαγξ** δὲ ὁ ὄλος στρατὸς (παρατεταγμένος πρὸς μάχην). — **προϊθάλλομαι** προτείνω. — **τὰ δύπλα**, δηλ. τὰ δόρατα (πρὸς ἐπίθεσιν) καὶ τὰς ἀσπίδας (πρὸς ἄμυναν). — **ἐπιχωρῶ προχωρῶ** ὡς εἰς ἐπίθεσιν. — **προλέγω τι τινι ἀνακοινώνω** τι εἰς τινα. — **ἐπῆσαν**, πρτκ. τοῦ ἐπέρχομαι. — ἐκ τούτου μετὰ τοῦτο.

— τῶν στρατιωτῶν θᾶττον προϊόντων ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται ἐποχώδουν ταχύτερον (παρ' ὅσον ἔπειτε). — ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου μόνοι των, χωρὶς καμίαν διαταγήν. — δρόμος ἐγένετο αὐτοῖς = ἔτρεξαν αὐτοί: τροχάδην διηνθύνθησαν αὐτοί. — οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀγορᾶς, οἱ ἔμποροι. — τὰ ὄντα τὰ (πρὸς πώλησιν ἐν τῇ ἀγορᾷ) ἔμπορεύματα. — ήσθη, ἀρ. τοῦ ἥδομαι εὐχαριστοῦμαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

§ 1-3. πλήθω εἶμαι γεμάτος· ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν ἦτο ἡ ἄρα, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ ἀγορὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπους (δηλ. ὁ χρόνος ἀπὸ 9—11½ π. μ. περίπου). — σταθμὸς κατάλυμα, τόπος (πρὸς διαμονὴν στρατιωτῶν). — καταλύμα σταθμεύω. — ἡνίκα ὅποτε. — προφαίνομαι φαίνομαι μακρόθεν, προβάλλω. — ἐλαύνω τρέχω ἔφυππος. — ἀνὰ κοάτος δόλοτακῶς. — ἰδροῦντι τῷ ἵππῳ μὲν ἴδρωμένον τὸν ἵππον του. — ἐντυγχάνω τινὶ συναντῶ τινα. — τάραχος ταραχῆ. — δοκῶ νομίζω. — (βασιλέα) αὐτίκα ἐπιπεσεῖσθαι σφίσιν ἀτάκτοις (υὖσι) ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀμέσως θὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν εὑρισκομένων εἰς ἀταξίαν. — παλτὸν ἀκόντιον. — καθίσταμαι τοποθετοῦμαι.

§ 4-7. σπουδὴ βία. — ἔχόμενος (δηλ. τοῦ Κλεάρχου) πλησίον τοῦ Κλ. (βλ. πίν. VII ἐν τέλει τοῦ βιβλίου). — ἔσχε, ἀρ. τοῦ ἔχω καταλαμβάνω. — τὸ πελταστικὸν οἱ πελτασταί. — ὑπαρχος ὑπαρχηγός. — δοσον περί του. — παραμηρίδια μετάλλινα καλύμματα προφυλάσσοντα τοὺς μηδούς. — ψιλὴ ἀπροφύλακτος (ἄνευ δηλ. κράνους). — καθίσταμαι εἰς τὴν μάχην προσέρχομαι εἰς τὴν μάχην. — προμετωπίδια καὶ προστερνίδια ταῦτα ἥσαν μετάλλινα καλύμματα προφυλάσσοντα τὸ μέτωπον καὶ τὸ στέρον (τὸ στῆθος) τῶν πολεμικῶν ἵππων. — Ἐλληνικὴ μάχαιρα αὕτη ἦτο ἔιφος δλίγον κυρτὸν μὲ μίαν κόψιν.

§ 8-11. μέσον ἡμέρας μεσημβρία. — δείλη τὸ μετά τὴν μεσημβρίαν χρονικὸν διάστημα τῆς ἡμέρας, τὸ ὅποιον ἔχωρίζετο ἐξ ἡμισείας εἰς δείλην πρωΐαν καὶ δείλην δψιαν. — χρόνῳ συχνῷ ὕστερον μετά πολὺν χρόνον. — μελανία μαυρίλα. — ἐπὶ πολὺ εἰς μεγάλην ἔκ-

τασιν. — τάχα δὴ παρευθύνε. — ἔχομενοι (δηλ. τούτων ἡσαν) κατόπιν τούτων ἡσαν. — γεοργοφόροι στρατιῶται φέροντες γέροα· τὰ γέροα ἡσαν τετράγωνοι ἐπιμήκεις ἀσπίδες πλεκταὶ ἀπὸ αλάδους ἵτεας ἢ λύγου καὶ κεκαλυμμέναι μὲν ἀκατέργαστα δέρματα βοῶν. — ἀσπὶς ποδήρης ἀσπὶς μακρὰ ἔως εἰς τοὺς πόδας κάτω. — πλαίσιον παράταξις τοιαύτη, ὥστε νὰ σχηματίζεται τετράγωνον. — διαλείπω ἀπέχω. — συχνὸν (ἐπίρρ.) πολύ. — ἀποτεταμένα, πρκμ. τοῦ ἀποτελοῦμαι ἔκτείνομαι. — δίφρος τὸ κύριον μέρος τοῦ ἄρματος, διπού ἐστέκετο ὁ ὁδηγῶν τὸ ἄρμα, ὁ ἕνιοχος· βλ. εἰκ. δρεπανηφόρου ἄρματος (πίν. IV ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.) — βλέποντα ἐστραμμένα. — ὡς διακόπτειν = ὥστε διακόπτειν· διακόπτω κόπτω εἰς δύο, κατακόπτω.

~~§ 12 - 13. παρελαύνω παρέρχομαι (περνῶ) ἔφιππος. — πάντα ἡμῖν πεποίηται τὸ πᾶν ἔχομεν ~~κατορθώσει~~. — τὸ μέσον στῖφος τὸ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἔχθρικῆς παρατάξεως στῖφος (δηλ. τοὺς πρὸ τοῦ βασιλέως ὑπὸ τὸν Ἄρταγέροντην ἔξαισχιλίους ἱππεῖς). — περιῆν, πρτκ. τοῦ περίειμι εἴμαι ὑπέρτερος, ὑπερέχω. — τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν, βλ. πίν. VII ἐν τέλει τοῦ βιβλίου. — ἀποσπῶ ἀπομακρύνω. — ἐκατέρωθεν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. — μέλει μοι φροντίζω. — δπως καλῶς ἔχοι (τὸ πρᾶγμα) πῶς τὸ πρᾶγμα (ἢ μάχη) ν̄ ἀποβῆ καλῶς.~~

§ 14 - 16. δμαλῶς μὲ κανονικὸν βάδισμα. — προήνει, πρτκ. τοῦ προέρχομαι προχωρῶ. — ἔτι ἀκόμη. — ἐν τῷ αὐτῷ (τόπῳ) εἰς τὴν Ἰδίαν θέσιν. — οὐ πάνυ πρός τινι οὐχὶ πολὺ πλησίον τινός. — καταθεῶμαι παρατηρῶ καλῶς. — ἐκατέρωσε καὶ πρὸς τὸ ἐν μέρος καὶ πρὸς τὸ ἄλλο. — ἀποβλέπω κατευθύνω τὸ βλέμμα μου. — ὑπελάσσας, ἀόρ. τοῦ ὑπελαύνω προστρέχω πλαγίως ἔφιππος. — ὡς συναντῆσαι = ὥστε συναντῆσαι. — ἥρετο, ἀόρ. β' τοῦ ἔρωτῶ. — ἐπιστήσας, δηλ. τὸν ἵππον ἐφίστημι σταματῶ. — ἵερα τὰ μαντικὰ σημεῖα τὰ φαινόμενα εἰς τὰ σπλάγχνα τῶν θυσιαζομένων ζῴων. — σφάγια τὰ μαντικὰ σημεῖα τὰ παρατηρούμενα εἰς τὰ πρὸς θυσίαν ζῷα πρὸ τῆς σφαγῆς καὶ κατ' αὐτήν. — ἰόντος νὰ διέρχεται (νὰ περνᾷ). — τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον τὸ σύνθημα διέρχεται (διὰ τῶν τάξεων) διὰ δευτέραν φροάν· τὸ σύνθημα ἔδιδετο ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ εἰς τοὺς ἰσταμένους πλησίον του ἀνδρας καὶ κατόπιν μετεδίδετο ἀπὸ τὸν ἔνα εἰς τὸν ἄλλον μέχρι τοῦ

τελευταίου ἐν τῇ παρατάξει στρατιώτου ἀπὸ τοῦτον δὲ πάλιν μετεδί-
δετο κατὰ τὸν ἕδιον τρόπον ἀντιστρόφως μέχρι τοῦ ἀρχηγοῦ.— καὶ δε
καὶ οὗτος.— **θαυμάζω** ἀπορῶ, παραξενεύομαι.— **παραγγέλλω** (τὸ
σύνθημα) δίδω τὸ σύνθημα.— **χώρα** θέσις.

§ 17 - 20. στάδιον ἀρχαία μονάς μήκους· ἵσοδυναμεῖ πρὸς 185
περίποιο μέτρα.— **τῷ φάλαγγε διειχέτην** = αἱ (δύο) φάλαγγες διει-
χον· διέχω ἀπέχω, εὐρίσκομαι μακράν.— **παιανίζω** ψάλλω τὸν παιᾶ-
να· **παιάν** ὅσμα πολεμικόν, τὸ δοποῖον ἔψαλλον οἱ Ἑλληνες πρὸ τῆς
μάχης πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρεως.— **ἥροντο**, προτι. τοῦ ἀρχομαι ἀρχί-
ζω, κάμνω ἀρχήν.— **ἀντίος** ἔρχομαι τινι ἐπέρχομαι ἀντιμέτωπος κατά-
τινος.— **ἐκκυμαίνει** τι τῆς φάλαγγος μέρος τι τῆς παρατάξεως ἐξέρ-
χεται πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὡς κῦμα.— **θέω τρέχω** δρόμῳ **θέω** προχωρῶ
μὲ ταχὺν βηματισμὸν (τροχάδην).— **φθέγγομαι** ἐκβάλλω κραυγὴν.—
οἶνον δπως, καθώς.— **τῷ Ἐνυαλίῳ** ἐλελίζουσι ἀλαλάζουν (φωνάζουν
ἀλαλά) ἐπικαλούμενοι τὸν Ἐνυάλιον· ὁ Ἐνυάλιος θεὸς τοῦ πολέμου.—
τόξευμα ἔξινενται οιπτόμενον βέλος φθάνει εἰς τὸν σκοπόν του.—
ἔκκλινω στρέφω τὰ νῶτα.— **ἔνταυθα** δὴ τότε πλέον.— **κατὰ κοάτος**
μὲ δλην των τὴν δύναμιν.— **προστοιεν**, ἀόρ. τοῦ **προσορῶ** βλέπω ἐμ-
πρός μου.— **διέσταμαι** διαχωρίζομαι, ἀφίνω διάστημα.— **ἔστιν** δστις
τίς, κάποιος.— **κατελήφθη**, ὑπὸ ἄρματος ἀόρ. τοῦ **καταλαμβάνομαι**
προφθάνομαι.— **ἴπποδρομος** ἵπποδρόμιον.— **ἔκπλαγεις**, ἀόρ. τοῦ **ἔκ-**
πληττομαι τὰ χάνω.

§ 21 - 24. τὸ καθ' αὐτοὺς τὸ ἀπέναντί των στράτευμα (τῶν πο-
λεμίων).— **οὐδὲ** ὡς οὐδὲ οὕτως, ἐν τούτοις δέν.— **ἔξήχθη**, ἀόρ. τοῦ
ἔξαγομαι παρασύρομαι.— **συνεσπειραμένην**, προκμ. τοῦ συσπειρῶ-
μαι συμπυκνοῦμαι.— **ἔπιμελοῦμαι** παρατηρῶ μὲ προσοχὴν.— **ἥδει**,
προτι. τοῦ **οίδα** γνωρίζω.— **ἥγονται** διοικῶ.— **Ισχὺς** δύναμις, στρα-
τός.— **χρήζω** ἔχω ἀνάγκην.— **αἰσθάνομαι** λαμβάνω γνῶσιν.— **γίγνο-**
μαι **ἔξω** τινδες εὐρίσκομαι **ἔξω** τινός — **ἐκ** τοῦ ἀντίου **ἐκ** τοῦ ἀπέ-
ναντι (σώματος τῶν ἀντιπάλων).— **τοῖς** **ἔμπροσθεν** αὐτοῦ **τεταγμέ-**
νοις, ἐννοεῖ τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀρταγέρσην 6.000 ἵππεῖς.— **ἐπικάμπτω**
κάμνω καμπήν, στροφήν.— **ὡς** εἰς κύκλωσιν ἵνα περικυκλώσῃ.— **δεί-**
σας, ἀόρ. τοῦ **δέδοικα** ἢ δέδια φοβοῦμαι.— **γίγνομαι** δπισθεν **ἔρχο-**

μαι ὅπισθεν. — ἐλαύνω ἀντίος (*τινὶ*) ἐπέρχομαι κατ' εὐθεῖαν ἐναντίον (*τινός*). — ἐμβάλλω ἔφορμῶ.

§ 25 - 27. ὁμοτράπεζοι εὐγενεῖς Πέρσαι ἀποτελοῦντες τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Κύρου. — ἡνέσχετο, ἀδό. τοῦ ἀνέχομαι συγκρατοῦμαι. — ζεμαῖ δόμῳ. — παιῶ κτυπῶ. — τιτρώσκω πληγώνω. — **Κιησίας**, οὗτος κατήγετο ἐκ τῆς Κνίδου, πόλεως τῆς Καρίας· αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Περσῶν ἔζησεν ἐπὶ 17 ἔτη (415 - 398 π. Χ.) ἐν τῇ περσικῇ αὐλῇ καὶ συνώδευσε τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην· συνέγραψε τὰ **Περσικά**, δηλ. περσικὴν ἴστορίαν, τῆς δροίας ἀποσπάσματα μόνον σώζονται. — ἰῶμαι θεραπεύω. — ἀκοντίζω παλτῷ κτυπῶ μὲ ἀκόντιον. — βιαίως μὲ δύναμιν, δυνατά. — κεῖμαι κεῖμαι νεκρός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

§ 1 - 4. ἐνταῦθα δὴ τότε λοιπὸν (δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου). — ῶρμηντο, ὑπερσεντίλη. τοῦ δρμῶμαι ἔκεινῶ. — διέσχον, ἀδό. τοῦ διέχω (βλ. κεφ. 8, § 17). — οἱ μέν, δηλ. οἱ Ἑλληνες. — τοὺς καθ' αὐτούς, βλ. κεφ. 8, § 21 «*τὸ καθ' αὐτούς*». — ὡς πάντα νικῶντες μὲ τὴν ἴδεαν, ὅτι καθ' ὅλην τὴν παράταξιν ἦσαν νικηταί.

§ 5. τὰ σκευοφόρα, κυρίως: τὰ ὑποξύγια τὰ μεταφέροντα τὰς ἀποσκευάς· ἐπειτα, δπως ἐδῶ; αἱ ἀποσκευαί. — οἰχομαι διώκων ἔξαικολουθῶ νὰ καταδιώκω. — εἰς τὸ πρόσθεν πρὸς τὰ ἐμπρός. — ἴοιεν, εὐκτικ. τοῦ ἔχομαι. — ἀρήγω βοηθῶ.

§ 6 - 8. ταύτη προσιόντα ἐὰν θὰ προσήρχετο ἀπὸ τούτου τοῦ μέρους (δηλ. ὅπισθεν). — ἄγω (ἀμτβτ.) προσέρχομαι, πορεύομαι. — ἢ (ἀπὸ ἐκεῖ) δπου. — παρέρχομαι προσπερνῶ. — ἀπάγω ἀποχωρῶ, ἀπέρχομαι. — ἀναλαμβάνω λαμβάνω μαζί μου. — σύνοδος συμπλοκή. — διήλασε (τοῦ διελαύνω) κατὰ τοὺς Ἐλλήνας πελταστὰς μὲ τὸ ἵππικόν του διῆλθε διὰ μέσου τῶν Ἐλλήνων πελταστῶν (βλ. πίν. VII ἐν τέλει τοῦ βιβλίου). — κατέκανε, ἀδό. τοῦ κατακαίνω φονεύω. — διαστάντες (τοῦ διέσταμαι) διανοίξαντες τὰς τάξεις των. — Ἄμφιπολίτης κά-

τοικος τῆς Ἀμφιπόλεως, ἀποικίας τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος ἐν τῇ Α. Μακεδονίᾳ.— φρόνιμος γίγνομαι ἐνεργῷ μετὰ περισκέψεως.— δ' οὖν ὅπωσδήποτε.— μεῖνον ἔχω μειονεκτῷ.— ἀπαλλάττομαι ἀπομακρύνομαι, ἀποχωρῶ.— πάλιν εἰς τὰ ὅπίσω.— ἀναστρέψω ἐπιστρέψω.— δὴ πλέον.

~~§ 9-10.~~ πρόσαγω πρός τι ἐπέρχομαι κατά τινος.— περιπτύσσω περικυκλώνω.— ἀναπτύσσειν τὸ κέρας νὰ ἔξαπλώσουν τὸ κέρας (νὰ δώσουν δηλ. εἰς τὸ κέρας τοιαύτην ἔκτασιν, ὥστε νὰ γίνῃ τοῦτο μέτωπον βλ. πίν. IX ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).— ποιοῦμαι ὅπισθεν τὸν ποταμὸν παρατάσσομαι οὗτως, ὥστε νὰ ἔχω τὸν ποταμὸν ὅπισθέν μου.— καὶ δὴ τότε πλέον.— παρελθών, δηλ. τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἑλλήνων.— καθίστημι ἀντίαν τὴν φάλαγγα ἀντιπαρατάσσω τὴν φάλαγγα.

§ 11-15. τὸ πρόσθεν πρότερον.— δέχομαι ὑπομένω τὴν ἐφόδον, ἀνθίσταμαι.— ἐκ πλείονος ἀπὸ μεγαλυτέρων ἀπόστασιν.— ἐπιδιώκω καταδιώκω.— κώμης τινός, ἡ κώμη αὐτὴ εἶναι τὰ Κούναξι.— ἀναστρέψομαι, ἐπὶ στρατιωτῶν: στρέφομαι κατὰ μέτωπον τοῦ ἐχθροῦ καὶ στέκομαι (σταματῶ).— ἐνεπλήσθη, ἀόρ. τοῦ ἐμπίμπλαμαι πληροῦμαι, γεμίζω.— τὸ βασίλειον σημεῖον ἡ βασιλικὴ σημαία.— ἀνατεταμένος ἀνυψωμένος.— πέλτη, ἕδω: δόρυ.— ψιλῶ ἀπογυμνώνω, κενώνω.— τὰ ὑπὲρ τὰ πέραν.— ἐλαύνω τρέχω ἐφιππος.— ἀνὰ κράτος ὁλοταχῶς.

~~§ 16-19.~~ τίθεμαι τὰ σπλαθέτω κάτω τὰ σπλαμον.— ἀμαμὲν . . . ἄμα δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν . . . ἀφ' ἐτέρου δέ.— θαυμάζω ἐκπλήσσομαι.— ἥδεσαν, πρτκ. τοῦ οἴδα.— παρήγει ἥρχετο (πρὸς αὐτούς).— εἰκάζω συμπεραίνω.— οἴχομαι διώκων, βλ. ἀνωτέρω § 5.— τι κάποιαν θέσιν.— ἀγομαι μεταφέρω.— καταλαμβάνω εὑρίσκω.— κοήματα πράγματα.— σιτίον τρόφιμον.— σφοδρὰ ἔνδεια μεγάλη ἐλλειψις.— διαδίδωμι διαμοιράζω.— ἀνάρριστοι ἀγευμάτιστοι.— δὴ διγνωστόν.— ἀριστον γεῦμα.— διαγίγνομαι διέρχομαι, περνῶ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 2-3. **άμα τῇ ἡμέρᾳ μαζὶ μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἡμέρας:** κατὰ τὰ ἔημερώματα.— **σημανοῦντα,** μέλλ. τοῦ **σημαίνω** παραγγέλλω.— **χεὶ πρόπει.**— **συσκευάζομαι** ἔτοιμάζω τὰ πράγματά μου, τὰς ἀποσκευάς μου.— **προϊέναι,** ἀπομφ. τοῦ **προέρχομαι** προχωρῶ.— **εἰς τὸ πρόσθεν πρὸς τὰ ἐμπρός.**— **συμμετέξειν,** ἀδό. τοῦ **συμμετέγνυμι** τινι συναντῶμαι μέ τινα.— **ἐν δρμῇ είμι εἶμαι** ἔτοιμος νὰ ἔχεινήσω.— **ὅγλιος ἀνέχει** δ ὅγλιος ἀνατέλλει.— **Τευθραντία** χώρα τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ Μυσίᾳ.— **Ταμῶς** Αἰγύπτιος ἀκολουθήσας τὸν Κῦρον εἰς τὴν ἐκστρατείαν του κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.— **ἀρμηντο,** ὑπεροχντλκ. τοῦ **δρμῶμαι** ἔχεινῶ.— **ἐπὶ Ἰωνίας** διὰ τὴν Ἰωνίαν.— **δθενπερ** διόπθεν ἀκριβῶς.

§ 4-5. **βαρέως** φέρω πολὺ λυποῦμαι.— **ἀφελεις** **Κῦρος** **ξῆν** εἴθε νὰ **ἔζη** δ **Κ.**— **ἐπαγγέλλομαι** ὑπόσχομαι.— **καθιεῖν,** μέλλ. τοῦ **καθίζω.**— **τῶν νικώντων** **ἔστι** εἰς τοὺς νικητὰς ἀνήκει.— **τὸ ἀρχεῖν** ἦξουσία.

§ 6. **οἰχομαι** **ἔχω** ἀπέλθει δ ποτκ. **φχόμην** είχον ἀπέλθει ἦ (δπως ἔδω) ἀπῆλθον.— **σιτος** τρόφιμα.— **κόπτω** σφάζω.— **ξύλα** καύσιμα ἔύλα.— **μικρὸν** ὀλίγον.— **οὐ** εἰς τὸν τόπον, δπου.— **οιστὸς** βέλος.— **ἐκβάλλω** οἵπιτω **ἔχω** ἀπὸ τὴν φαρέτραν (τὴν βελοθήκην).— **γέροα,** βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 8-11 (σελ. 133).— **πέλτη** μικρὰ ἀσπὶς πλεκτὴ ἀπὸ κλάδους δένδρων.— **φέρεσθαι** διὰ νὰ φέρωνται: εἰς τὴν διάθεσιν τῶν θελόντων νὰ λάβουν αὐτάς.— **ἔψω** βράζω.

§ 7-8. **ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγοράν,** βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 1-3, (σελ. 132).— **κήρυκες** ἀνδρες ὀποιτελλόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους, διὰ νὰ διαπραγματευθοῦν εἰρήνην: ἔθεωροῦντο πρόσωπα ἵερὰ καὶ ἀπαραβίαστα, ὡς σημεῖον δὲ τοῦ ἀξιώματός των **ἔφερον** φάρδον ἰδίου σχήματος, ἥ δποια ἐκαλεῖτο **κηρύκειον.**— **ἐντίμως** **ἔχω** τιμῶμαι.— **προσποιοῦμαι** ἴσχυροῖςομαι.— **ἐπιστήμων** γνώστης.— **τὰ ἀμφὶ τάξεις** τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν τακτικήν, εἰς τὴν τέχνην δηλ. τοῦ παρατάσσειν στρα-

τόν.— **δπλομαχία**, κυρίως: μάχη δι^ο δπλων ἔπειτα, δπως ἐδῶ: τέχνη τοῦ πολέμου.— **ἀπέκτονε**, πρκμ. τοῦ **ἀποκτείνω**.— **αἱ βασιλέως θύραι** τὰ ἀνάκτορα (ἢ αὐλὴ) τοῦ βασιλέως.— **εὐρίσκεσθαι** νὰ προσπαθοῦν νὰ εῦρουν (νὰ ἐπιτύχουν) διὰ τὸν ἑαυτόν των.

§ 9-11. βαρεώς μὲ ἀγανάκτησιν.— **οὐ** τῶν νικώντων ἐστὶ δὲν εἶναι ὕδιον τῶν νικητῶν.— **κάλλιστον** ἀξιοπρέπεστατον.— **αὐτίκα** ἀμέσως. — **ἥξει** θὰ ἐπανέλθω.— **τὰ ἰερὰ** τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων.— **ἔξηρημένα** βγαλμένα (ἀπὸ τὴν κοιλίαν) πρκμ. τοῦ **ἔξαιροῦμαι**.— **θαυμάζω** δὲν δύναμαι νὰ ἔννοησω.— **πότερα** διὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο λόγων.— **ώς** **κρατῶν** ὡς νικητής.— **τί δεῖτ** τί ἀνάγκη εἶναι.— **ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται** ἐὰν τοῦ κάμουν αὐτὴν τὴν κάριν.— **ἀντιποιοῦμαί τινι τῆς ἀρχῆς** διαμφισβητῶ πρός τινα τὴν ἀρχὴν (τὴν βασιλείαν).— **παρέχω** παραδίδω.

§ 12-14. εἰ μὴ (κατόπιν ἀρνήσεως) παρὰ μόνον.— **ἀρετὴ** ἀνδρεία.— **τὸ σῶμα** ἢ ζωὴ.— **οἶσον**, πρστκη. τοῦ **οἴσμαι**.— **ἔσικα** δμοιάζω.— **οὐκ ἄχαρις** = **χαρίεις** χαριτωμένος, νόστιμος.— **ἴσθι**, πρστκη. τοῦ **οἰδα**.— **περιγγίγνομαι τινος** ὑπερισχύω τινός, καταβάλλω τινά.

§ 15-18. ὑπολαμβάνω λαμβάνω τὸν λόγον.— **σε ἀσμενος** ἔόρακα μὲ χαράν μου σὲ εἶδα.— **ἐν τοιούτοις πράγμασι εἰς τοιαύτας περιστάσεις**.— **συμβουλεύομαί τινι** ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος.— **πρός θεῶν** δι^ο δνομα τῶν θεῶν.— **δομεῖτ** φαίνεται.— **οἴσει**, μέλλ. τοῦ **φέρω** — **οἰσθα** γνωρίζεις.— **ταῦτα ὑπήγετο** (αὐτόν, δηλ. τὸν **Φαλίνον**) μὲ τὰ μέσα αὐτὰ προσεπάθει νὰ ἔξαπατήσῃ τὸν Φ.— **δ παρὰ βασιλέως πρεσβεύων** δ ἀπεσταλμένος ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως.

§ 19. ὑπεστρέψω ἐπιτηδείως ξεφεύγω.— **δόξα** πρθεδοκία.— **μυοὶ** εἱπίδες ἀπειροὶ ἐλπίδες.— **ἀκοντος** βασιλέως ἀνευ τῆς θελήσεως τοῦ βασιλέως.— **σπη** μὲ ὅποιον τρόπον.

§ 20-23. δέοι, εὐκτ. τοῦ **δεῖτ** εἶναι ἀνάγκη.— **πλείονος** **ἀξιός είμι** είμαι χρησιμώτερος.— **σπονδαί** ἀνακωχή, εἰρήνη.— **διασημαίνω** δηλώνω καθαρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-2. ἔφοδος προσέλευσις. — τῷδε ἀπὸ τὸ ἑξῆς. — ἡ πρόσθεν
ἡμέρα ἡ προηγουμένη ἡμέρα. — προφύλακες φρουροί. — ἐπισκοπῶ
ἐπιθεωρῶ. — σχολάξω εὐκαιρῶ.

§ 3-5. καθίστημι παρατάσσω. — πάντῃ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.
— προσέρχομαι προχωρῶ, παρουσιάζομαι. — εὔσπλος ὁ ἔχων ὥραια
ὅπλα. — φράξω λέγω, παραγγέλλω. — εἰμι πρός τινι εὐρίσκομαι πλη-
σίον τινός. — ἀνεργωτῶ ἔρωτῶ. — μάχης δεῖ εἶναι ἀνάγκη μάχης: πρέ-
πει νὰ γίνῃ μάχη. — πορέζω παρέχω, χορηγῶ.

§ 6-7. ἀπελαύνω ἀπέρχομαι ἔφιππος. — ἦκον ἐπέστρεψαν. —
ὦ ἐπετέτακτο εἰς τὸν δόπον εἶχε δοθῆ διαταγῆ. — πράττω τι δια-
πραγματεύομαι τι. — εἰκότα λογικά. — δοκῶ φαίνομαι. — ἡγεμὼν
δόηγός. — ἐνθεν (εἰς μέρη) ἀπὸ τὰ δόποια.

§ 8-9. μεθίσταμαι τινα ἀπομακρύνω τινά. — καθ' ἡσυχίαν
ἀνενοχλήτως, εἰρηνικῶς. — ἔρχομαι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια πηγαίνω εἰς
μέρη, ὅπου ὑπάρχουν τὰ τρόφιμα. — διατρίβω ἀργοπορῶ. — δκνῶ μὴ
φοβοῦμαι μήπως. — ἀποδέξῃ, ἀόρ. τοῦ ἀποδοκεῖ ἀποδοκεῖ μοι
(μετ' ἀπόμφ.) ἀποφασίζω νὰ μή. — σπένδομαι δέχομαι τὰς σπουδὰς
(τὴν ἀνακωχήν). — ἡγοῦμαι δόηγῶ.

§ 10-14. ἐντυγχάνω τινὶ συναντῶ τι. — αὐλῶν αὐλάκι. — ὡς =
ώστε. — διάβασις πρόχειρος γέφυρα. — ἐκπεπτωκότες ξεροιζωμένοι
καὶ πεσμένοι κατὰ γῆς. — ἀποδείκνυμι δεικνύω, δοίζω. — ἐψητὸς
βρασμένος.

§ 17-20. πίπτω εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα περιπίπτω εἰς πολλὰς
καὶ ἀνυπερβλήτους δυσχερείας. — εὔρημα ποιοῦμαι θεωρῶ εὐτύχημά
μου. — αἴτοῦμαι τινα δοῦναί μοι ζητῶ ἀπὸ τινα νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ. —
ἀποσφίξω τινὰ ἐπαναφέρω τινὰ σῶον. — ἀχαριστία μοί ἔστι πρός
τινος εὐρίσκω ἀχαριστίαν ἐκ μέρους τινός. — γνούνς, ἀόρ. τοῦ γιγνώ-
σκω· ταῦτα γιγνώσκω σχηματίζω ταῦτην τὴν γνώμην. — αἴτοῦμαι

βασιλέα παρακαλῶ τὸν βασιλέα. — **χαρίζομαι τινι** κάμνω χάριν εἰς τινα. — **ἐπιστρατεύω** ἐκστρατεύω. — **κατὰ τοὺς Ἑλληνας** ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων. — **διηλασσα**, τοῦ διελαύνω διέρχομαι μὲ τὸ ἵππικόν μου διὰ μέσου τινός. — **συνέμειξα**, ἀδό. τοῦ συμμείγνυμι **τινι** συναντῶμαι μέ τινα. — **ἔρεσθαι**, ἀδό. τοῦ ἔρωτᾶ. — **μετρέως** μὲ μετριοπάθειαν. — **εὑπρακτος** εὐκατόρθωτος. — **εὑπρακτότερον** μοι ἔστι εὐκολώτερον κατορθώνω. — **διαπράττομαι** κατορθώνω, ἐπιτυγχάνω.

§ 21 - 23. **μεταστάντες**, ἀδό. τοῦ **μεθίσταμαι** ἀπομακρύνομαι. — **ἐπορευόμεθα** = **ἐβούλόμεθα** **πορεύεσθαι**. — **λαμβάνω** προλαμβάνω. — **ἐν δεινῷ εἴμι** εὑρίσκομαι εἰς δεινὴν (πολὺ δύσκολον) θέσιν. — **παρέχοντες αὐτῷ ήμας αὐτοὺς** ἐνῷ παρείχομεν τοὺς ἑαυτούς μας εἰς αὐτόν: ἐνῷ ἐδεχόμεθα παρ' αὐτοῦ. — **εὖ ποιῶ εὐεργετῶ**. — **ἀντιποιοῦμαι τινι τῆς ἀρχῆς**, βλ. κεφ. 1, § 9 - 11 (σελ. 138). — **οὔτε ἔστι (τι)**, δτον ἔνεκα οὔτε ὑπάρχει κανεὶς λόγος, διὰ τὸ δποῖον. — **λυπῶ ἐνοχλῶ**. — **ἀδικῶ** βλάπτω. — **ἀμύνομαι** ἀποκρούω. — **ὑπάρχω εὖ ποιῶν τινα** κάμνω ἀρχὴν νὰ εὐεργετῶ τινα. — **ἡττᾶμαι τινος εὖ ποιῶν φαίνομαι** κατώτερός τινος εἰς τὰς εὐεργεσίας. — **εἵς γε δύναμιν** κατὰ τὴν δύναμίν μας τοῦλάχιστον.

§ 24 - 27. **ἀγοράν παρέχω** παρέχω τρόφιμα πρὸς ἀγοράν. — **φροντίζω** ἀνησυχῶ. — **ἀξιον** ἀξιοπρεπές. — **ἔξεστι** εἶναι δυνατόν. — **πιστὰ λαμβάνω** λαμβάνω διαβεβαιώσεις (ἐνόρκους). — **ἢ μὴν τῷ ὅντι, ἀληθῶς**. — **ἀπάγω** ὀδηγῶ. — **ἔξῃ, ὑποτακτ.** τοῦ **ἔξεστι**. — **πρέσθαι**, ἀδό. τοῦ **ῳνοῦμαι** ἀγοράζω. — **δεήσει**, μέλλ. τοῦ **δεῖται**. — **ὡς διὰ φιλίας (χώρας)** δπως διὰ μέσου φιλικῆς χώρας. — **ἀσινῶς** ἀβλαβῶς: χωρὶς νὰ προξενῇτε βλάβην. — **σῖτα** τροφαί.

§ 28 - 29. **ἀπειμι**, μέλλ. τοῦ **ἀπέρχομαι**. — **διαπράττομαι** ἀδέομαι τελειώνω τὰς ὑποθέσεις μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 1 - 2. **Ζαπάτας** παραπόταμος τοῦ Τίγρητος. — **ἐπιβουλὴ** ἐχθρικὴ ἐγέργεια. — **συγγίγνομαι τινι** συναντῶμαι μέ τινα. — **παύω** διαλύω. — **ἔργοντα**, μέλλ. τοῦ λέγω. — **χρήζω** ἐπιθυμῶ. — **ἔτοίμως** προσθύμως.

§ 3-6. δεξιαι (χεῖρες) δίδονται ἀνταλλάσσονται κειραψίαι μὲ διαβεβαιώσεις. — φυλάττομαι τινα προφυλάσσομαι ἀπό τινα — **ἀντιφυλαττόμεθα** (ύμᾶς) ἐπίσης προφυλασσόμεθα ἀπὸ σᾶς. — **σκοπῶ** ἔξετάζω, παρατηρῶ (τὰ συμβαίνοντα). — **αισθέσθαι**, ἀόρ. τοῦ **αισθάνομαι** ἀντιλαμβάνομαι. — **ἐπινοῶ** ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἔρχομαι εἰς λόγους** τινὶ ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μετά τινος. — **ἔξελοιμεν**, ἀόρ. τοῦ **ἔξαιρω** ἔκβάλλω. — **ἀπιστία** δυσπιστία. — **φθάνω** προλαμβάνω. — **κακόν (τι)** ποιῶ τινα κάμνω κακὸν εἰς τινα. — **ἀνήκεστος** ἀθεράπευτος, ἀνεπανόρθωτος. — **μέλλω** ἔχω κατὰ νοῦν, σκοπεύω. — **ἀγνωμοσύναι** παρανοήσεις, παρεξηγήσεις. — **συνονοσία** συνομιλία. — **ῆκω** ἔχω ἔλθει. — **διδάσκω τινά**, ὡς ἀποδεικνύω (ἔξηγῶ) εἰς τινα, ὅτι.

§ 7. σύνοιδα ἐμαντεῷ συναισθάνομαι. — **τὸν θεῶν πόλεμον** ὃς πρὸς τὸν πόλεμον μὲ τοὺς θεούς. — **ἀπὸ ποίου τάχους** μὲ ποίαν ταχύτητα. — **ἀποφεύγω** ξεφεύγω. — **ἀποδραῇ**, ἀόρ. τοῦ **ἀποδιδράσκω** καταφεύγω, κρύπτομαι. — **δπως πῶς**. — **ἔχυρὸν χωρίον** δχυρὸς τόπος. — **ἀποσταἴη**, ἀόρ. τοῦ **ἀφίσταμαι** ἀπομακρύνομαι. — **πάντῃ πανταχοῦ**. — **ἴσον ἔξι** ίσου. — **κρατῶ τινος** ἔξουσιάζω τι.

§ 8-11. οὕτω γιγνώσκω ταῦτα φρονῶ. — **συντίθεμαι φιλίαν** συνάπτω φιλίαν. — **κατατίθεμαι ἐμπιστεύματι**. — **πᾶσα δόδες** κάθε δόδες. — **εὔπορος** εὐκολοδιάβατος. — **ἀπορίᾳ** ἔλλειψις. — **πᾶσα ἡ δόδες** δλόκληρος ἡ δόδες (τὴν δοπίαν πρέπει νὰ διανύσωμεν). — **διὰ σκότους** σκοτεινή, ἄγνωστος. — **ἐπίσταμαι γνωρίζω**. — **δύσπορος** δυσκολοδιάβατος. — **σχλος πλῆθος** ἀνθρώπων. — **ἔργημα** ἀπομόνωσις. — **μεστὸς πλήθης**. — **ἀπορία**, ἐδῶ: ἀμηχανία, δυσκολία. — **μαρέντες**, ἀόρ. τοῦ **μαίνομαι** τρελλαίνομαι. — **ἔφεδρος** ἀντίπαλος. — **σφέζω** διατηρῶ.

§ 12-14. Μυσοὶ κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Μ. Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Λέσβου. — **λυπηρὸς** ἐνοχλητικός. — **ταπεινὸν παρέχω τινὰ** ταπεινώνω, ὑποτάσσω τινά. — **Πισίδαι**, βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 11 (σελ. 129). — **τεθυμωμένονς**, προκμ. τοῦ **θυμοῦμαί τινι** ἔξοργίζομαι κατά τινος. — **μᾶλλον εὐκολώτερον**. — **κολάζομαι τινα** τιμωρῶ τινα. — **ἄλλα μήν**, ἐδῶ: πρὸς δὲ τούτοις. — **ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν**. — **λυπῶ** ἐνοχλῶ. — **δεσπότης** κυρίαρχος. — **ἀναστρέφομαι** (συμπεροι)φέ-

ορμαι.— ὑπηρέτης βοηθός.— χάριν ἔχω τινὶ χρεωσιῶ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα.

§ 15. ἐνθυμοῦμαι βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου, ἀναλογίζομαι.— οὕτω θαυμαστὸν τόσον παράδοξον.— καὶ (ἐπιτατκ.) ἥδιστα μὲ πολὺ μεγάλην εὐχαρίστησιν.— δεινὸς λέγειν ἵκανὸς εἰς τὸ λέγειν, ἵκανὸς φήτωρ.

§ 16 - 19. ταῦτα γιγνώσκω = οὕτω γιγνώσκω (§ 8). — βουλεύω κακόν τινι σκέπτομαι κακὸν κατά τινος.— κακόνους εἴμι τινι = βουλεύω κακόν τινι.— ἀντακούω ἀκούω καὶ ἐγώ.— ἀπολέσαι, ἀόρ. τοῦ ἀπόλλυμι καταστρέψω.— ἀπορῶ στεροῦμαι.— δπλισις ἔξοπλισις, δπλισμός.— ἐν οἷς μὲ τὰ δποῖα.— ἀντιτάσκω πάσχω ἔνεκα τῶν πράξεών μου.— χωρία ἐπιτήδεια θέσεις κατάλληλοι.— διαπορεύομαι διέρχομαι.— ἔξεστιν ἡμῖν δυνάμεθα ἡμεῖς.— ἀποδος ἀδιάβατος.— ταμιεύομαι ἀποχωρίζω.— δπόσοις ὑμῶν = τοσούτους ὑμῶν, δπόσοις.— διαπορεύω τινὰ διαβιβάζω τινά, διευκολύνω εἰς τινα τὴν διάβασιν.— ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ . . . ἔστι ἀλλὰ τοῦλάχιστον τὸ πῦρ εἶναι βεβαίως . . . — πρεσβύτερος.— λιμὸς πεῖνα.— ἀγαθὸς ἀνδρεῖος.

§ 20 - 21. πόρος μέσον.— ἔξελοίμεθα, ἀόρ. τοῦ ἔξαιροῦμαι ἐκλέγω, προτιμῶ.— πρὸς θεῶν ἐνώπιον τῶν θεῶν.— ἀπορος καὶ ἀμηχανος ὁ ενδισκόμενος εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν.— ἐν ἀνάγκῃ ἔχομαι ὑπὸ ἀνάγκης πιέζομαι.— καὶ τούτων πονηρῶν καὶ μάλιστα πονηρῶν.— ἀπιστία ἀθέτησις ὑποσχέσεως.— ἀλόγιστος ἀπερίσκεπτος.

§ 24 - 26. τοιαῦτα ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπάρχει ὑπάρχουν εἰς ἡμᾶς τοιοῦτοι (δηλ. ἴσχυροι) λόγοι, διὰ νὰ εἴμεθα φίλοι.— πάσχω τὰ ἔσχατα ὑφίσταμαι τὴν ἔσχάτην ποινήν, θανατώνομαι.— ἐν τῷ ἐμφανεῖ φανερά.— φιλοφρενοῦμαι δίδω ἀπόδειξιν τῶν φιλικῶν μου αἱ σθημάτων.— σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα συνδειπνῷ μετά τινος.

§ 27 - 30. ἐλέγχομαι (μετὰ μτχ.) ἀποδεικνύομαι, δτι.— συγγίγνομαι τινι, βλ. ἀνωτέρω § 1 (σελ. 140).— στασιάζω τινὶ ἀντιπολιτεύομαι τινα.— τὸ στράτευμα λομβάνω πρὸς ἐμαυτὸν λαμβάνω μὲ τὸ

μέρος μου τὸ στράτευμα.— ἔχω τὴν γνώμην πρός τινα εἶμαι προσηγωμένος, ἀφωσιωμένος πρός τινα.— παραλυπῶ παρενοχλῶ, παρεμβάλλω προσκόμματα.— ἐκποδῶν εἰμι ἐκβάλλομαι ἐκ τοῦ μέσου, ἐκλείπω. — ἰσχυρῶς κατατείνω πολὺ ἐπιμένω.— ὡς εἰς ἀγορὰν (δηλ. λόντες) ὅς νὰ ἐπορεύοντο, διὰ νὰ ἀγοράσουν τροφὰς (ἐπομένως ἄοπλοι).

§ 31 - 34. ἐπὶ ταῖς θύραις πρὸ τῆς σκηνῆς.— παρακαλῶ προσκαλῶ.— εἴσω μέσα.— ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου κατόπιν τοῦ αὐτοῦ σημείου τὸ σημεῖον ἥτο σημαίᾳ ἐρυθρῷ ἀνυψωθεῖσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Τισσ.— ἡ ἐππασία τὸ τρέξιμον τῶν ἵπεων.— θαυμάζω τι ἐκπλήσσομαι μέ τι.— ἀμφιγυνῶ ἀμφιβάλλω, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω.— ποὺν ἔως δτοῦ.— Νίκαρχος, εἰς ἐκ τῶν λοχαγῶν.— τετρωμένος, πρκμ. τοῦ τιτρώσκομαι πληγώνομαι.

§ 35 - 37. ἐπισιτίζομαι προμηθεύομαι τροφάς.

§ 38. ἔστησαν, ἀόρ. τοῦ ἕσταμαι· ἕσταμαι εἰς ἔπήκοον ἕσταμαι εἰς ἀπόστασιν τοσαύτην, ὅστε νὰ ἀκούεται ἡ διμιλία.— φαίνομαι (μετὰ μτχ).— ἀποδεικνύομαι, ὅτι.— ἔχει τὴν δίκην ἔλαβε τὴν τιμωρίαν του, ἐτιμωρήθη.

§ 39 - 42. ὀμόσαντες, ἀόρ. τοῦ δμυνμι δρκίζομαι.— νομίζω τινὰ φίλον θεωρῶ τινα ὡς φίλον.— ἀθεος ἀσεβής.— ἀπολωλέκατε, πρκμ. τοῦ ἀπόλλυμι καταστρέψω, φονεύω.— Ὁρόντας γαμβρὸς τοῦ Ἀρταξέρξου, σατράπης τῆς Ἀρμενίας.— δεῦρο ἔδῶ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 2. συνεπισπόμενοι, ἀδρ. τοῦ συνεφέπομαι συνακολουθῶ.—ἀπωλώλεσαν, ὑπερσυντλκ. τοῦ ἀπόλλυμαί.—ἐννοοῦμαι σκέπτομαι—ἐπὶ ταῖς φύραις πλησίον τῆς πρωτευούσης.—πάντη πανταχοῦ.—ἀγορὰν παρέχω παρέχω τρόφιμα πρὸς ἀγοράν.—μεῖον δλιγώτερον.—ἡγεμῶν τῆς ὁδοῦ διδηγός.—διείργω ἐν μέσῳ κεῖμαι ἐν μέσῳ καὶ διαχωρίζω.—καταλειπομένοι ἡσαν, ὑπερσυντλκ. τοῦ καταλείπομαι.—εὐδηλος δλιφάνερος.—κατακάνοιεν, ἀδρ. τοῦ κατακαίνω φονεύω.—λειφθείη, ἀδρ. τοῦ λείπομαι ἀπομένω, μένω ἐν τῇ ζωῇ.

§ 3. ἀθύμως ἔχω ἀθυμῶ, στενοχωροῦμαι.—σίτου γεύομαι λαμβάνω τροφήν.—ἀνακαίω ἀνάπτω.—ἐπὶ τὰ δύπλα εἰς τὸ στρατόπεδον.—ἀναπαύομαι κατακλίνομαι, πλαγιάζω.—δψεσθαι, μέλλ. τοῦ δρῶ.—οὕτω διάκειμαι εἰς τοιαύτην (ψυχικὴν) κατάστασιν εὑρίσκομαι.

§ 4-5. μεταπέμπομαι προσκαλῶ.—οἴκοθεν ἐκ τῆς πατρίδος.—κρείττων ὠφελιμώτερος.—ἀνακοινοῦμαί τινι συσκέπτομαι μετά τινος.—ὑποπτεύω φοβοῦμαι.—μὴ εἴη (Ξενοφῶντι) ὑπατιόν τι πρὸς τῆς πόλεως μήπως δώσῃ κάποιαν ἀφορμὴν κατηγορίας κατὰ τοῦ Ξεν. ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν του.—ἀνακοινῶ τινι ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος, ἐρωτῶ τινα.

§ 6-7. ἐπήρετο, ἀδρ. τοῦ ἐπερρωτῶ ἐρωτῶ.—ἔρχομαι τὴν ὁδὸν διανύω τὴν ὁδόν, κάμνω τὸ ταξίδι.—ἐπινοῶ ἔχω κατὰ νοῦν.—καλῶς πράττω ἐπιτυγχάνω τὸν σκοπόν μου.—ἀνεῖλε, ἀδρ. τοῦ ἀναιρεῖ χρησιμοδοτῶ.—πάλιν ᔁρχομαι ἐπανέρχομαι.—μαντεία χρησμός.—αἰτιῶμαι κατηγορῶ.—λέφον καλύτερον, συμφορώτερον.—ἰτέον εἶναι ὅτι ἐπρεπε νὰ ταξιδεύσῃ.—πυνθάνομαι τι ἐρωτῶ τι.—ἥρου, ἀδρ. τοῦ ᔁρχωτῶ.

§ 8-10. καταλαμβάνω εὑρίσκω, συναντῶ.—ὅρμῶ τὴν ἄνω ὁδὸν πορεύομαι πρὸς τὰ ἄνω (πρὸς τὰ μεσόγεια).—προθυμοῦμαι (μετ'

ἀπομφ.) προτρέπω νά.— ἐπειδὴν τάχιστα εὐθὺς ὡς.— στόλος ἐκστρατεία.— γῆδει, παρτικ. τοῦ οἴδα.— δρυὴ πορεία, ἐκστρατεία.— τὴν δδὸν τὰς δυσχερείας τῆς δόδοι πορίας.

§ 11 - 12. μικρὸν διάγον.— λαχών, ἀδρ. τοῦ λαγχάνω[·] λαγχάνω[·] ὅπνουν κοιμῶμαι.— ἔδοξεν αὐτῷ τοῦ ἐφάνη.— σκηνπιδες κεραυνός.— τῇ μὲν... τῇ δὲ ἀφ' ἑνὸς μέν... ἀφ' ἑτέρου δέ.— πόνος ταλαιπωρία.— (ἐφοβεῖτο) μὴ οὐ δύναιτο μήπως δὲν θὰ δύναται.— εἰργω ἐμποδίζω.
— πάντοθεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη.— ἀπορίαι δυσκολίαι, προσκόμματα.

§ 13 - 14. δποῖόν τί ἔστι ποίαν περίπου σημασίαν ἔχει.— ἔξεστι εἶναι δυνατόν.— σκοπῶ ἐννοῶ, κρίνω.— ἔννοια ἐμπίπτει τινὶ σκέψις ἐπέρχεται εἰς τινα.— τί κατάκειμαι διατί εἴμαι πλαγιασμένος.
— γίγνομαι ἐπὶ τινὶ περιέρχομαι εἰς τὴν ἔξουσίαν τινός.— τί ἐμποδὼν (ἔστι)... μὴ οὐχὶ ὑβριζομένους ἀπόθανεῖν τί ἐμποδίζει νὰ φονευθῶμεν μὲ δονειδισμοὺς (ἔξευτελισμούς).— τὰ χαλεπώτατα τὰ τρομερώτατα.— ἐπιδόντας ἀφοῦ ὕδωμεν.— δπως πῶς.— ἀμυνούμεθα, μέλλ. τοῦ ἀμύνομαι ὑπερασπίζω τὸν ἔαυτόν μου.— ὁσπερ ἔξδον = ὁσπερ εἰ ἔξῆνται ὡς νὰ ἐπετρέπετο.— προσδοκῶ (ὑποτικτ.) νὰ περιμένω; — ποίαν ἥλικαν ἐλθεῖν ἔμαυτῷ, δτε συνέβαινον ταῦτα, δΞεν. ἦτο τριάκοντα περίπου ἔτῶν.— τῆμερον σήμερον.— προδίδω μι παραδίδω.

§ 15 - 18. ἐν οἷοις πράγμασι εἰς ποίαν κατάστασιν.— ἔξέφην, ἀδρ. τοῦ ἐκφαίνω[·] ἐκφαίνω πόλεμον φανερὰ ἀρχίζω, κηρύττω πόλεμον.— οὐδέν, ἐπίρρ.— ἀντεπιμελοῦμαι φροντίζω ἐπίσης.— ὑφησόμεθα, μέλλ. τοῦ ὑφίεμαι παραμελῶ τὸν ἔαυτόν μου.— πείσεσθαι, μέλλ. τοῦ πάσχω.— ἀνασταυρῶ καρφώνω ἐπάνω εἰς μακρὸν ἔύλον.— κηδεμῶν προστάτης.— ἐπὶ πᾶν ἔρχομαι καταβάλλω κάθε δυνατὴν προσπάθειαν, κάμνω δ, τι ἥμπορῶ.— αἰλιζομαί τινα τὰ αἰσχιστα βασανίζω τινὰ σκληρότατα.— τοι βεβαίως.— ποιητέον (ἥμεν ἔστι) πρέπει νὰ πράξωμεν.

§ 19 - 20. διαθεῶμαι ἀκριβῶς παρατηρῶ.— ὡς πόσον.— ἐσθῆς (περιληπτικ.) ἐνδύματα.— ἐνθυμοῦμαι σκέπτομαι.— πριαλμεθα, ἀδρ. τοῦ ὠνοῦμαι ἀγοράζω.— ὃν ὧνησόμεθα μὲ τὰ δποῖα νὰ ἀγοράσωμεν.

§ 21 - 23. **ὕβρις** αὐθαιρεσία.— **ἀσάφεια** ἀβεβαιότης.— **ἄθλα** ὡς βραβεῖα.— **δπότεροι** ήμῶν διὰ τούτους ἐξ ἡμῶν τῶν δύο, οἱ δποῖοι.— **ἀμείνων** ἀνδρειότερος.— **ἀγωνοθέτης** διοργανωτής ἀγῶνος, βραβευτής.— **στερρᾶς** σταθερῶς.— **ἔξεῖναι μοι δοκεῖ** = **δοκεῖ μοι ἔξεῖναι** (ἡμῖν).— **φρόνημα** θάρρος.— **θάλπος** ζέστη.— **τρωτὸς** ὁ δυνάμενος νὰ πληγωθῇ.— **θνητὸς** ὁ δυνάμενος νὰ φονευθῇ.— **μᾶλλον** εὐκολώτερον.

§ 24 - 25. **ἀλλ'** ἵσως γὰρ ἀλλ' ἐπειδὴ ἵσως.— **ἔφ'** ήμᾶς πρὸς ήμᾶς.— **παρακαλοῦντας**, μέλλ. τοῦ παρακαλῶ παρακινῶ.— **ἔξιορμῶ** παρακινῶ.— **ἀρετὴ** ἀνδρεία.— **ἀξιοστράτηγος** ἀξιος στρατηγός.— **βούλομαι** εἴμαι πρόθυμος.— **τάττω** διατάσσω.— **ἡγεῖσθαι** νὰ τεθῶ ἐπὶ κεφαλῆς σας (ν' ἀναλάβω δηλ. ἐγὼ τὴν παρόρμησιν τοῦ στρατοῦ πρὸς λῆψιν τῶν ἀναγκαίων ἀποφάσεων).— **οὐδέν**, ἐπίρρο.— **τὴν ἥλικίαν**, τὴν σχετικῶς μικρὰν (§ 14) ἀπέναντι τῆς ἥλικίας τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν λοχαγῶν τοῦ Προξένου.— **ἡγοῦμαι**, ἐδῶ: νομίζω.— **ἀμάξω** (μετ' ἀπομφ.) ἔχω ἀρκετὰς δυνάμεις, ὕστε νά.— **τὰ κακὰ** οἱ κίνδυνοι.

§ 32. **παρακαλῶ** προσκαλῶ.— **δπόθεν** ἀπὸ δποιαν τάξιν (σῶμα στρατοῦ).— **οἶχομαι** ἔχω ἐξαφανισθῆ, ἔχω φονευθῆ.

§ 33 - 34. **εἰς τὸ πρόσθεν τῶν σπλων** ἔμπροσθεν τοῦ στρατοπέδου.

§ 35 - 36. **ἐπίσταμαι** γνωρίζω.— **ἡμῖν πάντα ποιητέα** (ἔστι) τὰ πάντα πρέπει νὰ πράξωμεν.— **μέγιστον καιρὸν** σπουδαιοτάτην εὐκαιρίαν (νὰ φανῆτε ὀφέλιμοι εἰς τὸ στράτευμα).— **βλέπω πρός τινα** ἔχω ἐστραμμένα τὰ βλέμματά μου πρός τινα.— **κακὸς** δειλός.— **ἵστε,** προστκτ. τοῦ **οἴδα**.

§ 37 - 38. **διαφέρω τι τινος** ὑπερέχω κατά τι ἀπό τινα.— **ταξιαρχος**, οὗτος ἦτο ἀξιωματικὸς τῶν ἐλαφρῶς ὀπλισμένων στρατιωτῶν (πελταστῶν, τοξιτῶν, σφενδονητῶν) ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν λοχαγόν, ὅστις ἦτο ἀξιωματικὸς τῶν δπλιτῶν.— **χρήματα** μισθός ὁ μι-

σθὸς τοῦ λοχαγοῦ ἦτο διπλάσιος, ὁ δὲ τοῦ στρατηγοῦ τετραπλάσιος τοῦ μισθοῦ τοῦ στρατιώτου, ὅστις ἐλάμβανε κατὰ μῆνα ἕνα δαρεικὸν (= 20 ἀττ. δρχμ.). — πλεονεκτῶ τινδές τι ἔχω (ἀπολαμβάνω) περισσότερον ἀπό τινά τι. — ἀξιῶ κρίνω ἄξιον (δίκαιον). — προσθουλεύω τινδές προνοῶ διὰ τὸ καλόν τινος. — προπονῶ τινος κοπιάζω ὑπέρ τινος. — μέγα ὠφελῶ πολὺ ὠφελῶ. — ὡς συνελόντι εἰπεῖν διὰ νὰ εἴπω συντόμως. — εὐταξίᾳ πειθαρχίᾳ.

§ 39 - 42. καταστήσησθε, ἀόρ. τοῦ καθίσταμαι ἐκλέγω διὰ δὸν ἑαυτόν μου. — παραθαρρύνω ἐνθαρρύνω. — πάνυ ἐν καιρῷ ποιῶ πολὺ ἐπίκαιρον πρᾶγμα κάμνω, πολὺ ὠφελῶ. — ἐπὶ τὰ δύλα, βλ. § 3 (σελ. 144). — φυλακὴ φρουρός. — οὕτω ἔχω εὑρίσκομαι εἰς τοιαύτην (ψυχικὴν) κατάστασιν. — χρῶματι τινὶ τι χρησιμοποιῶ τινα εἰς τι. — νυκτὸς ἐν καιρῷ νυκτός. — τρέπω τὴν γνώμην τινὸς μεταβάλλω τὴν σκέψιν τινός. — ἐννοοῦμαι σκέπτομαι. — πείσονται, μέλλ. τοῦ πάσχω. — ἐρρωμένος θαρραλέος, τολμηρός. — οἱ ἀντίοι = οἱ πολέμιοι. — δέχομαι ὑπομένω τὴν ἔφοδον, ἀνθίσταμαι.

§ 43 - 44. ἐντεθύμημαι ἔχω παρατηρήσει. — ξῶ, ἐδῶ: φυλάττω (σφῆς) τὴν ζωὴν μου. — ἐκ παντὸς τρόπου μὲ κάθε τρόπον. — ἐγνώκασι ἔχουν τὴν γνώμην, φρονοῦν. — ἀναγκαῖος ἀναπόφευκτος. — καλῶς ἐνδόξως. — διάγω (τὸν βίον) ξῶ. — ἀγαθὸς ἀνδρεῖος.

§ 45 - 47. μέλλω ἀναβάλλω, βραδύνω. — ἥδη εὐθύς. — αἰροῦμαι ἐκλέγω. — δέομαι στεροῦμαι. — συγκαλοῦμεν, μέλλ. — περαιώνω φέρω εἰς πέρας, τελειώνω, ἐκτελῶ. — Δαρδανεὺς ὁ ἐκ τῆς Δαρδάνου, πόλεως τῆς Τροφάδος παρὰ τὸν Ἐλλήσποντον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

§ 1 - 3. γρηγορο, ὑπερσυντλκ. τοῦ αἰροῦμαι ἐκλέγομαι. — ἡμέρα ὑποφαίνει ἀρχίζει νὰ ξημερώνῃ. — προφύλακες φρουροί. — χαλεπὸς δύσκολος. — τὰ παρόντα ἡ παροῦσα κατάστασις. — δρότε, ἐδῶ αἰτλγκ.: ἐπειδή. — ὑφίεμαι ἀποδειλιῶ. — καλῶς ἐνδόξως. — ὑποχείριος γίγνομαι τινι περιέρχομαι εἰς τὴν ἔξουσίαν τινός.

§ 4-6. περὶ πλείστου ποιοῦμαι τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρομαι.—**ξένιον**, δὲ Ζεὺς καλεῖται ξένιος ὡς προστάτης τῶν ξένων.—**ἡδέσθη**, ἀδόρ. τοῦ αἰδοῦμαι σέβομαι.—**δμοτράπεζος γίγνομαι τινι τρώγω** ἐπὶ τῆς ἰδίας τραπέζης μετά τινος.—**αὐτοῖς τούτοις δι' αὐτῶν τούτων** (τῶν λόγων, τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν φιλοφρονήσεων).—**λαμβάνω πιστὰ λαμβάνω διαβεβαιώσεις** (ἐνόρκους).—**δείσας**, ἀδόρ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια φοβοῦμαι.—**μάλιστα ἔξαιρετικῶς**, δλως ἰδιαιτέρως.—**οἱ ἔχθιστοι ἐκείνου** οἱ μισητότατοι ἔχθροι ἐκείνου.—**ἀποστάς**, ἀδόρ. τοῦ ἀφίσταμαι ἀποστατῶ, πηγαίνω μὲ τὸ μέρος τινός.—**ἀποτείσαιντο**, ἀδόρ. τοῦ ἀποτίνομαι τιμωρῶ.—**κράτιστα γεννναιότατα**.

§ 7. στέλλομαι ἐπὶ πόλεμον ἔξοπλίζομαι πρὸς μάχην: ἐνδύομαι τὴν πολεμικὴν στολὴν μου.—**κόσμος στολισμός**.—**πρέπει** ἀρμόζει.—**δεῖ τελευτᾶν εἶναι περομένον ν'** ἀποθάνῃ.—**τῶν καλλίστων = τοῦ καλλίστου κόσμου**.—**ἄρχομαι τοῦ λόγου ἀρχῆς** νὰ δμιλῶ.

§ 8. φιλικῶς χεῶμαι τινι ἔχω φιλικὴν διάθεσιν πρός τινα.—**διὰ πίστεως ἔξι** ἐμπιστοσύνης. —**ἔγχειρις ἔμαυτόν τινι παραδίδω τὸν ἔμαυτόν μου εἰς τινα.** —**δίκην ἐπιτίθημι τινὶ τινος τιμωρῶ τινα διά τι.** —**τὸ λοιπὸν εἰς τὸ ἔξῆς**.

§ 9. **μιᾳ δρμῇ** μὲ μίαν κίνησιν, συγχρόνως.—**οἰωνὸς σημεῖον** (προδηλοῦν τὸ μέλλον). —**εὔχομαι τάξω.** —**θύω σωτῆρια** (ἴερα) προσφέρω θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν. —**συνεπεύχομαι τάξω προσέτι.** —**δτῷ δοκεῖ** ὅστις ἔγκρινει, ἐπιδοκιμάζει. —**παιανίς** ψάλλω τὸν παιάνα· **παιάν** ἐδῶ: εὐχαριστήριος ὕμνος.

§ 10. **τὰ τῶν θεῶν καλᾶς ἔχει** τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (θρησκευτικὰ) καθήκοντα ἐκτελοῦνται.—**ἔμπεδω** φυλάττω, τηρῶ.—**δεινὰ κίνδυνοι.** —**εὐπετῶς** εὐκόλως.

§ 11-13. **ἀναμνήσω**, μέλλ. τοῦ **ἀναμιμνήσκω** τινά τι ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην τινός τι.—**προσήκει τινὶ ἀρμόζει εἰς τινα.** —**πάνυ δεινὰ** μεγάλοι κίνδυνοι.—**στόλος στρατός**.—**κατακάνοιεν**, ἀδόρ. τοῦ **κατακαίνω** φονεύω.—**χλμαιρα αἴξ**, κατσίκα.—**καταθύω** θυσιάζω.—

ἔχω (μετ' ἀπομφ.). δύναμαι. — **ψηφίζομαι** ἀποφασίζω. — **ἀποθύω** προσφέρω τὴν θυσίαν, τὴν δποίαν ἔταιξα. — **ἀγείρω** συναθροίζω. — **ἔστι** εἶναι δυνατόν. — **τεκμήριον** ἀπόδειξις. — **τρόπαιον** σημεῖον νίκης. ἀπετελεῖτο ἀπὸ δπλα τῶν πολεμίων, τὰ δποῖα ἀνηρτῶντο εἰς δένδρον ἢ συνηθέστερον ἐστήνοντο ἐπὶ ξυλίνου στύλου. — **μαρτύριον** = **τεκμήριον**. — **γίγνομαι** γεννῶμαι. — **δεσπότην** ὡς κυρίαρχον.

§ 14 - 16. **ἔρω** θέλω νὰ εἴπω. — **ἀφ'** οὖ ἀφ' ὅτου. — **ἔκγονος** ἀπόγονος. — **ἄμετρος** ἀμέτρητος. — **πάτριον** φρόνημα γενναιοψυχία κληρονομηθεῖσα παρὰ τῶν προγόνων. — **πεῖραν** **ἔχω τινδός** ἐκ πείρας γνωρίζω περὶ τινος. — **δέχομαι**, βλ. κεφ. 1, § 39 - 42 (σελ. 147).

§ 17. **μεῖον** **ἔχω τι** μειονεκτῷ εὗς τι. — **ἀφεστήκασι**, πρκμ. τοῦ ἀφίσταμαι. — **κακὸς** δειλός. — **γοῦν** τούλάχιστον. — **ἀρχω** κάμνω ἀρχήν.

§ 18 - 19. **πώποτε** ποτὲ ἔως τώρα. — **δηχθείς**, ἀόρ. τοῦ **δάκνομαι** δαγκάνομαι. — **ծημα** πᾶν ὃ, τι φέρει ἢ ὑποστηρίζει τι: βάσις, στήριγμα. — **βέβηκα** ἵσταμαι, πατῶ. — **παίω** κτυπῶ. — **προσίη**, τοῦ **προσέρχομαι**. — **μᾶλλον** εὐκολώτερον. — **τευξόμεθα**, μέλλ. τοῦ **τυγχάνω** (**τινδός**) ἐπιτυγχάνω (τι), κατορθώνω (τι). — **προέχω τινὶ** ὑπερέχω εὗς τι.

§ 20 - 21. **θαρρῶ τι** δὲν φοβοῦμαι τι. — **ἀχθομαι τοῦτο** στενοχωροῦμαι διὰ τοῦτο. — **εἰσονται**, μέλλ. τοῦ **οἴδα**. — **ἀμαρτάνω τι** περὶ τινα κάμνω σφάλμα τι πρὸς βλάβην τινός, ἀπατῶ, βλάπτω τινά. — **ψυχὴ ζωή**. — **ἐκ τῆς ἀγορᾶς**, ἥς = ; (πρβλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 8, σελ. 128 : **ἐκ τῶν πόλεων**, ὥν). — **μέτρον** ποσότης. — **ἀργύριον χρήματα**. — **κρατῶ** νικῶ.

§ 22. **ἀπορον** δυσκολία, ἐμπόδιον. — **εἰ ἀρα** ἀν τυχὸν δέν. — **πρόσω** μακράν.

§ 23 - 24. **διήσουσι**, μέλλ. τοῦ **διίημι** ἐπιτρέπω τὴν διάβασιν. — **ἡμῖν ἀθυμητέον** (**ἐστι**) = **δεῖ ήμᾶς ἀθυμεῖν**. — **βελτίων** ἀνδρειό-

τερος. — **Δυκάονες**, κάτοικοι τῆς Λυκαονίας, μεσογείου χώρας τῆς Μ. Ασίας ΒΔ. τῆς Κιλικίας. — **τὰ ἔρυματα** αἵ δχυραὶ θέσεις. — **καρποῦμαι τὴν χώραν** διαρπάζω, λεηλατῶ τὴν χώραν. — **δρμδμαι οἰκαδε** ξεινῶ διὰ τὴν πατρίδα. — **κατασκευάζομαι τακτοποιοῦμαι**, προετοιμάζομαι. — **ώς οἰκήσοντας** ώς ἐὰν ἐμέλλομεν νὰ κατοικήσωμεν. — **δμήρους τοῦ ἀδόλως ἐπτέμψειν** δμήρους διὰ τὴν ἄνευ δόλου ἀποχώρησίν των (ἐκ τῆς χώρας του). — **δμηρος** δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὁ δόποῖς κρατεῖται ως ἐγγύησις. — **δδοποιῶ τινι κατασκευάζω** (ἔτοιμάζω) δδὸν διά τινα. — **τέθριππον** ἄμαξα συρομένη ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. — **τρισάσμενος** μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως.

§ 25 - 26. ἀλλὰ γὰρ ἐν τούτοις, ἀλλ᾽ ὅμως. — **ἐν ἀφθόνοις βιοτεύω** ζῶ ἐν ἀφθονίᾳ, ζῶ ἔχων ἀφθονα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. — **ἐπιλαθώμεθα**, ἀόρ. τοῦ ἐπιλανθάνομαι τινος λησμονῶ τι. — **ἐκάνων πένομαι** θέλω καὶ εἴμαι πιστός. — **ἐξδὸν αὐτοῖς = εἰ καὶ ἔξεστιν αὐτοῖς** ἐνῷ αὐτοὶ δύνανται. — **σκληρῶς βιοτεύω** ζῶ μὲ στερήσεις.

§ 27 - 28. ἀλλὰ γὰρ ἀλλὰ βεβαίως. — **οἱ κρατοῦντες** οἱ νικηταί. — **ὅπως πῶς.** — **κράτιστα γενναιότατα.** — **ζεῦγος** ὑποζύγιον. — **στρατηγῶ τινος κανονίζω** τὴν πορείαν τινός. — **ὅπου.** — **δχλος** δυσκολία. — **ἀπαλλάττω** ἐξαφανίζω. — **ἀλλότριος** ἀνήκων εἰς ἄλλον, ἔνος.

§ 29 - 31. λοιπόν (ἐστι) **μοι εἰπεῖν** ὑπολείπεται εἰς ἐμὲ νὰ εἴπω. — **ἐξενεγκεῖν**, ἀόρ. τοῦ **ἐκφέρω**. — **ἐκφέρω πόλεμον = ἐκφαίνω πόλεμον** (κεφ. 1, § 15 - 18, σελ. 145). — **περιγίγνομαι τῷ πολέμῳ** ἐπικρατῶ, νικῶ ἐν τῷ πολέμῳ. — **ἀταξία** ἔλλειψις πειθαρχίας. — **οἱ ἀρχόμενοι** οἱ κατώτεροι, οἱ στρατιῶται. — **μᾶλλον πειθόμενοι** εὐπειθέστεροι. — **ἀει ἑκάστοτε.** — **κολάζω τιμωρῶ.** — **σὺν τῷ ἀρχοντι** μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρχοντος. — **ἐψευσμένοι** ἔσονται, τετελεσμ. μέλλων τοῦ **ψεύδομαι** ἀπατῶμαι. — **κακός**, βλ. ἀνωτέρω § 17.

§ 32. περαίνω τελειώνω. — **ῶρα καιρός.** — **αὐτίκα εὐθύς.** — **παρέσονται,** μέλλ. τοῦ **πάρειμι** ἐμφανίζομαι. — **ὅτῳ δοκεῖ** δστις φρονεῖ. — **ἔργῳ περαίνεται τι** ἐκτελεῖται τι. — **ἰδιώτης** ἀπλοῦς στρατιώτης. — **διδάσκω** συμβουλεύω.

§ 33. δεῖται οὐ πάροχει ἀνάγκη. — καὶ αὐτίκα καὶ εὐθὺς κατόπιν. — σκοπῶ ἔξειτάζω. — δτω δοκεῖ, βλ. ἀνωτέρω § 9.

§ 34 - 36. ὅν προσδεῖν δοκεῖ μοι ὅσα νομίζω, ὅτι χρειάζονται ἀκόμη. — οἱ παριόντες οἱ παρερχόμενοι, οἱ διαβάται. — ἐπακολουθῶ καταδιώκω. — πλαισίον ἡ παράταξις, κατὰ τὴν δοκίαν οἱ διπλῖται κατέχουν καὶ τὰς τέσσαρας πλευράς τῆς προενομένης φάλαγγος, περικλείοντες ἐντὸς τοῦ τετραπλεύρου τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ὄχλον (τοὺς μὴ μαχίμους). βλ. πίν. X ἐν τέλει τοῦ βιβλίου ποιοῦμαι πλαισίον τῶν διπλιτῶν παρατάσσω τὸν διπλῖτας ἐν τετραγώνῳ. — εἰ διποδειχθείη ἐὰν ἥθελεν δρισθῆ. — ἥγονοῦμαι προηγοῦμαι. — τὰ πρόσθεν τὰ ἔμπροσθεν, τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως. — κοσμῶ διοικῶ.

§ 37 - 38. ἄλλως ἔχεται κατ' ἄλλον τρόπον ἂς γίνῃ. — τὸ νῦν ἔχον δοσογιὰτά τώρα. — τὸ λοιπόν, βλ. § 8. — πειρῶμαι τινος δοκιμάζω τι. — ταύτης τῆς τάξεως, δηλ. τοῦ πλαισίου. — δεῖ, βλ. § 31.

§ 39. τὰ δεδογμένα τὰ ἀποφασισθέντα. — μέμνημαι (μετ' ἀπομφ.) ἐνθυμοῦμαι νά, προσπαθῶ νά. — ἔστιν, βλ. § 11 - 13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 1 - 3. ᾧ ὅπου. — τὸ ἄκρον ἡ κορυφή. — ἀποτρέπομαι ἄλλην δόδον στρέφομαι πρὸς ἄλλην δόδον. — οἱ ἐσκεδασμένοι οἱ διεσκορπισμένοι. — νομαὶ ἀγέλαι, κοπάδια.

§ 4 - 6. παρελαύνω τινὰ περονῶ ἔμπροσθέν τινος. — δτε ἐσπένδοντο, περὶ τοῦ πράγματος. βλ. βιβλ. II, κεφ. 3, § 27 (σελ. κειμ. 34). — διαπράττομαι διμολογῶ, δρίζω. — οὐκούνη οὐδαμῶς.

§ 7. περὶ τὰ ἐπιτήδειά εἰμι ἀσχολοῦμαι εἰς τὴν προμήθειαν τῶν τροφίμων. — ἔνθεν μέν... ἔνθεν δὲ ἀφ' ἐνδὸς μέν... ἀφ' ἐτέρου δέ. — δρη, τὰ Καρδούχεια. — ποταμός, ὁ Τίγρης. — πειρῶμαι τινος δοκιμάζω τι.

§ 8 - 11. δέομαι τινος ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι. — **τάλαντον** ποσὸν χρημάτων — ὅχι νόμισμα — 6.000 ἀττικῶν δραχμῶν. — **ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα** ἀφοῦ ἐκδαροῦν καὶ τὰ δέοματα αὐτῶν φουσκωθοῦν. — **παρέχω ὁρίως τὴν διάβασιν** διευκολύνω τὴν διάβασιν. — **δεσμοὶ σχοινία (τριχιές)**. — **ζεύγνυμι** δένω. — **δραμίζω στερεόων**. — **ἀρτῶ (-άω)** κρεμῶ. — **ἀφείς**, ἀόρ. τοῦ ἀφίημι ἀφήνω, φίπτω. — **διάγω** φέρω ἀπὸ τὴν μίαν ὅχθην εἰς τὴν ἄλλην. — **ἀμφοτέρων** θεν καὶ ἀπὸ τὰς δύο ὅχθας. — **δήσας**, ἀόρ. τοῦ **δῶ (-έω)** δένω. — **ἐπιβάλλω** θέτω ἐπάνω. — **ὑλη** καμόκλαδα, θάμνοι. — **γῆ** χῶμα. — **ἐπιφορᾶ** ἐπισωρεύω. — **καταδύομαι** καταβυθίζομαι. — **αὐτίκα μάλα** τώρα ἀμέσως. — **εἴσεσθε**, μέλλ. τοῦ **οἶδα**. — **ἔξει τοῦ μὴ καταδύναι** (βαστάζων) θὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ καταβυθισθοῦν. — **σχήσει = κωλύσει**.

§ 12. ἐνθύμημα ἐπινόησις. — **χαρίεις** εὐφυής. — **τὸ ἔργον** ἡ ἐκτέλεσις.

§ 13 - 14. ἐπαναχωρῶ εἰς τοῦμπαλιν (= τὸ ἔμπαλιν) ἐπιστρέφω δύπισω. — **ἐνθεν = ταύτας**, ἐξ ὅν. — **θαυμάζω** ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω. — **δποι ποτὲ** εἰς ποῖον μέρος ἀραγε. — **οἱ ἑαλωκότες** οἱ αἰχμάλωτοι ἐννοοῦνται οἱ ἐγχώριοι αἰχμάλωτοι, οἱ δποῖοι εἰχον συλληφθῆ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν πορείαν των. — **ἔλεγχω τὴν χώραν** ζητῶ πληροφορίας περὶ τῆς χώρας.

§ 15 - 16. ἡ πρὸς ἔω (δδδς) ἡ πρὸς ἀνατολὰς δδός. — **θερίζω** διέρχομαι τὸ θέρος. — **πρὸς ἐσπέραν** πρὸς δυσμάς. — **πειθαρχῶ** ὑπακούω. — **ἀπονοστῶ** ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου. — **δυσχωρία** κακὴ φύσις τοῦ τόπου, κακοτοπιά.

§ 17 - 18. χωρὶς χωριστά. — **φάσκων**, ἐνεστ. μτχ. τοῦ **φημί**. — **ἡ ἐκασταχόσε** δδδς ἡ πρὸς ἐκάστην χώραν δδός. — **εὔπορον** εὔκολον. — **ἐπὶ τούτοις σχετικῶς** μὲ τοῦτο (ἄν δηλ. πρέπει νὰ εἰσβάλουν εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων). — **δπηνίκα δοκοίη** καθ' δποίαν ὕδαν ἥθελε φανῇ καλόν. — **ὑπερβολὴ** διάβασις (ὑπεράνω δρέων).

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 5-7. *ῆν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν ἥτο περίπου ἡ ὥρα τῆς τελευταίας* (νυκτερινῆς) *φρουρᾶς*· οἱ “Ἐλληνες διήρουν τὴν νύκτα εἰς τρεῖς φυλακάς· ἡ τρίτη φυλακή, ἡ δόποια καὶ τελευταία λέγεται, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τῆς εἰσβολῆς (περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου) ἥχιζε περὶ τὴν 2αν μετὰ τὸ μεσονύκτιον. — *λείπομαι* *ὑπολείπομαι.* — *ὅσον = τοσοῦτον* (χρονικὸν διάστημα) *ῶστε.* — *σκοταῖς* μὲ τὸ σκότος. — *τὸ πεδίον* τὸ μεταξὺ τῆς θέσεως τοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ ὅρους. — *τηνικαῦτα τότε.* — *ἀπὸ παραγγέλσεως* κατόπιν διαταγῆς προφορικῆς. — *ἄμα τῇ ἡμέρᾳ*, βλ. βιβλ. II, κεφ. 1, § 2 (σελ. 137). — *τὸ ἀμφ' αὐτὸν (στράτευμα)* οἱ στρατιῶται του. — *ἐπίσποιτο*, ἀόρ. τοῦ ἐφέπομαι ἀκολουθῶ. — *τὸ ἀκρον* ἡ κορυφή. — *ὑφηγοῦμαι* προπορεύομαι βραδέως. — *τὸ ἀεὶ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος* τὸ μέρος τοῦ στρατεύματος, τὸ δοποῖον ἔκαστοτε διέβαινε (τὸ ὅρος). — *τὸ ἄγκος* ἡ κοιλάς. — *δ μυχὸς* ἡ χαράδρα.

§ 8-9. *χαλκώματα* χαλκᾶ σκεύη. — *κατασκευάζω* ἐφοδιάζω. — *φέρω τι λαμβάνω* καὶ φέρω τι μετ’ ἐμοῦ, ἀρπάζω. — *ὑποφείδομαι* φείδομαι κάπως, δεικνύομαι δλίγον φειδωλὸς (ἐπιεικῆς). — *ώς φιλία* ὡς φιλικῆς. — *διιέναι*, τοῦ διίημι τινα ἀφήνω τινὰ νὰ διέλθῃ. — *ἐπιτυγχάνω* ενδύσκω. — *καλούντων*, δηλ. τῶν Ἐλλήνων αὐτούς. — *ὑπακούω* δίδω ἀπάντησιν, προσοχήν.

§ 10-11. *ἔγένετο* διήρκεσε. — *τόξευμα* βέλος. — *κατατιρώσκω* πληγώνω θανασίμως. — *ἔξι ἀποσδοκήτου* ἀποσδοκήτως, αἰφνιδίως. — *ἐπιπίπτω τινὶ εἰσβάλλω* εἰς τὴν χώραν τινός. — *τὸ Ἐλληνικὸν (στράτευμα)* οἱ “Ἐλληνες. — *αὐλίζομαι* διανυκτερεύω. — *συνορῶ*, κυρίως: βλέπω δμοῦ ἢ συγχρόνως· ἔδω: συνεννοοῦμαι (μὲ πυρά).

§ 12-14. *νεωστὶ πρὸ δλίγον.* — *ἀνδράποδον* δοῦλος. — *ἀφεῖναι*, ἀόρ. τοῦ ἀφήμι ἀφήνω. — *σχολαῖος* βραδύς. — *τὰ αἰχμάλωτα* οἱ αἰχμάλωτοι. — *οἱ ἐπὶ τούτοις δητες* οἱ ἐπιβλέποντες, φυλάσσοντες ταῦτα. — *ἀπόδμαχος* ὁ μὴ λαμβάνων μέρος εἰς τὴν μάχην. — *φέρομαι*

φέρω μαζί μου. — **ταῦτα ἔδοξε** ἀπεφασίσθησαν ταῦτα. — **ἀριστῶ** γευματίζω. — **ὑποστήσαντες**, ἀόρ. τοῦ **ὑφίστημι** τοποθετῶ κρυφίως. — **τὸ στενὸν ἡ στενὴ δίοδος**. — **τὰ μὲν . . . τὰ δὲ ἄλλοτε μὲν . . . ἄλλοτε δέ.**

§ 15 - 18. **χειμῶν** κακοκαιρία. — **χωρίον** τόπος. — **ἐπιδιώκω** καταδιώκω. — **ἀναχάζω** ὅπισθικωρῶ. — **σχολῆ** βραδέως. — **θαμινά** συχνά. — **ὑπομένω** σταματῶ, περιμένω. — **παρεγγυῶτο**, εὔκτε. τοῦ **παρεγγυῶμαι** παρεγγυῶ (-άω) παραγγέλλω, διατάσσω. — **ἄγω προχωρῶ**. — **πρᾶγμα** δυσκολία. — **σχολή τινι ἔστι** ἔχει τις καιρόν. — **παρέρχομαι** προχωρῶ. — **σπολὰς** δερμάτινος θώραξ. — **διαμπερές** (ἐπίρρ.) πέρα πέρα.

§ 19 - 22. **ῶσπερ εἶχε** ὅπως ᾧτο (χωρὶς δηλ. ν̄ ἀποθέσῃ τὴν πανοπλίαν του). — **αἰτιῶμαι** κατηγορῶ. — **καλώ τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρες τέθνατον = καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες τεθνᾶσι**. — **καλὸς καὶ ἀγαθὸς εὐπατρίδης**, εὐγενής. — **ἀνελέσθαι**, ἀόρ. τοῦ **ἀναιροῦμαι** σηκώνω νεκρὰ σώματα (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). — **βλέπω** στρέφω τὸ βλέμμα μου. — **ἄβατος** ἀδιάβατος. — **ὅρθιος** ἀπότομος, ἀπόκρημνος. — **ὄχλος πλῆθος**. — **ἔκβασις ἔξοδος**, πέρασμα. — **φθάνω προφθάνω**, προλαμβάνω. — **ὑπερβολὴ ἔξοδος**, πέρασμα. — **ἡγεμὼν δῆμηγός**. — **πράγματα παρέχω τινὶ παρέχω** ἐνοχλήσεις εἰς τινα, ἐνοχλῶ τινα. — **λαβεῖν = συλλαβεῖν**.

§ 23 - 25. **ἐλέγχω** ἀνακρίνω, ἐρωτῶ. — **διαλαμβάνω** λαμβάνω χωριστά. — **ἢ τὴν φανεράν**, δόδος **φανερὰ** ἐννοεῖται ἢ **δρυΐα** δόδος, τὴν δοπίαν οἱ Ἕλληνες εἶχον ἔμπροσθέν των. — **φόβοι** μέσα πρὸς ἐκφόβισιν. — **ἐκδίδωμι θυγατέρα** δίδω εἰς γάμον (ὑπανδρεύω) τὴν θυγατέρα μου. — **ἡγοῦμαι δόδον δῆμηγῷ δι' δόδοῦ**. — **δυσπάριτος** δυσκολοδιάβατος. — **χωρίον**, βλ. ἀνωτέρω § 15. — **παρέρχομαι** διέρχομαι.

§ 26 - 28. **ταξίαρχος**, βλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 37 - 38 (σελ. 146). — **τὰ παρόντα ἡ παροῦσα** κατάστασις. — **ὑποστάς**, ἀόρ. τοῦ **ὑφίσταμαι** ἀναλαμβάνω. — **Μεθυδριεύς**, ἐκ τοῦ **Μεθυδρίου**, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας. — **Στινυφάλιος**, βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 11 (σελ. 129). — **ἀντιστα-**

σιάζω παρουσιάζομαι ὡς ἀνταγωνιστής. — *Παρράσιος*, βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 1-2 (σελ. 127). — *ἔψονται*, μέλλ. τοῦ ἔπομαι. — *πολλαχοῦ* πολλάκις. — *πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινι* σπουδαίας ὑπηρεσίας προσφέρω εἰς τινα. — *εἰς τὰ τοιαῦτα εἰς* παρομοίας περιστάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

§ 1-2. *ἔμφαγόντας* ἀφοῦ φάγουν ἐν σπουδῇ. — *δήσαντες*, ἀδό. τοῦ δῶ δένω. — *συντίθεμαι* συμφωνῶ. — *σημαίνω τῇ σάλπιγγι* δίδω σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος. — *ἄνω δητας* ὅταν εἶναι (πλέον) ἐπάνω (δηλ. εἰς τὴν κορυφήν). — *φανερὰ ἔκβασις* τὸ ἐπὶ τῆς φανερᾶς ὅδοις πέρασμα (βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου). — *αὐτοί*, δηλ. ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Χειρίσιοφος. — *συμβοηθῶ* συγχρόνως σπεύδω πρὸς βοήθειαν. — *ὕδωρ* βροχή. — *προσέχω τὸν νοῦν τινι* ἔχω τὴν προσοχήν μου ἐστραμμένην εἰς τι. — *ώς μάλιστα* ὅσον ἡδύναντο περισσότερον. — *λανθάνω τινὰ* διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος. — *οἱ περιιόντες* οἱ κύκλῳ πορευόμενοι (δισκίλιοι ἐθελονταί).

§ 3-4. *τὸ δρυτιον* ὁ ἀνωφερῆς τόπος, ὁ ἀνήφορος. — *κυλινδῶ (-έω)* κυλίω. — *δλοιτροχος* στρογγύλος λίθος. — *ἀμαξιαῖος* ἀρκετὰ μεγάλος (ῶστε νὰ πληρώσῃ δλόκληρον ἀμαξαν). — *φέρομαι* κατρακυλοῦμαι. — *πταίω* προσκρούω (σκοντάπτω). — *πέτρα* βράχος. — *διασφενδονδμαι* ἐκτινάσσομαι εἰς τεμάχια. — *οἴόν τέ ἔστι* εἶναι δυνατόν. — *πελάζω* πλησιάζω. — *ταύτη...* ἄλλη εἰς τοῦτο τὸ μέρος... εἰς ἄλλο μέρος. — *ἀνάριστοι* ἀγενμάτιστοι. — *τεκμαίρομαι τινι* συμπεραίνω ἐκ τινος. — *ψόφος* κρότος.

§ 5-6. *κύκλῳ περιιόντες*, διὰ τῆς στενῆς καὶ ὅμαλῆς ὅδοῦ, τῆς βατῆς καὶ εἰς ὑποζύγια (κεφ. 1, § 25) βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου. — *καταλαμβάνω* εὑρίσκω, συναντῶ. — *κατακανόντες*, ἀδό. τοῦ *κατακανῶ* φονεύω. — *μαστὸς λόφος*. — *ἔφοδος* ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὅδὸς φέρουσα κατὰ τῶν πολεμίων. — *αὐτόθεν* ἀπὸ αὐτοῦ (δηλ. ἀπὸ τοῦ τόπου, ὃπου ἐκάθηντο οἱ φύλακες). — *οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ*, βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου.

§ 7-8. ήμέρα ύποφαινει ἀρχίζει νὰ ξημερώνῃ. — **ἔλαθον ἐγ-**
γύδς προσιόντες ἐπλησίασαν, χωρὶς νὰ ἔννοηθοῦν. — **ἡ σάλπιγξ φθέγ-**
γεται ἡ σάλπιγξ ἥχεῖ. — **ἴεμαι ὁρμῶ.** — **δέχομαι** ύπομένω τὴν ἔφο-
δον, ἀνθίσταμαι. — **εὔξωνος** δ ἔλαφρῶς ὠπλισμένος (καὶ ὡς τοιοῦτος
δυνάμενος νὰ τρέχῃ εὐκολώτερον). — **ἀτριβῆς** ἀπάτητος. — **ἢ** δπου. —
ἀνέλκω ἀνασύρω, τραβῶ ἐπάνω — **συμμείγνυμι τινι** συνενώνομαι μέ-
τινα.

§ 9-12. **εὔοδος** εὔκολος πρὸς διάβασιν. — **ἀποκόπτω** ἐκδιώκω.
— **διεζεῦχθαι** (τοῦ διαζεύγνυμαί) (αὐτοί) νὰ μένουν διεζευγμένοι
(κεχωρισμένοι). — **ἥπερ οἱ ἄλλοι,** δηλ. οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον, διὰ τῆς
φανερᾶς. — **παρακελεύονται** ἄλλήλοις ἐνθαρρύνουν δ εἰς τὸν ἄλλον
(διὰ φωνῶν). — **προσθάλλω πρός τινα** ἐφορμῶ κατά τινος. — **δρθίοις**
τοῖς λόχοις, τὸ στράτευμα κατὰ τὴν πορείαν ἐτάσσετο ὡς ἔξης : ὅχι
μόνον αἱ ἐνωμοτίαι ἑβάδιζον ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἄλλὰ καὶ δ εἰς
λόχος ὅπισθεν τοῦ ἄλλου (**πορεία κατὰ κέρας** βλ. πίν. X ἐν τέλει τοῦ
βιβλίου) ὁσάκις ὅμως ἦτο ἀνάγκη τὸ στράτευμα νὰ ἐπιτεθῇ — ὅπως
ἐδῶ — κατὰ πολεμίων κατεχόντων ὑψωμά τι, τότε ἐσχηματίζοντο οἱ
καλούμενοι **δρθίοι λόχοι** κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον αἱ ἐνωμοτίαι
ἴστιαντο ἡ μία ὅπισθεν τῆς ἄλλης, οἱ δὲ λόχοι ἐτοποθετοῦντο δ εἰς
παραπλεύρως τοῦ ἄλλου ἀφήνοντες ἐν τῷ μεταξὺ μικρὰ κενὰ διαστή-
ματα (βλ. πίν. X ἐν τέλει τοῦ βιβλίου). — **ἄφοδος** μέρος ἀνοικτὸν πρὸς
ύποχωρησιν. — **ὅπη** ἀπ' ὅποιον μέρος. — **ἔτερον λόφον**, τὸν δεύτερον
(βλ. πίν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).

§ 13. **έαλωκώς**, πρκμ. τοῦ **ἀλίσκομαι** κυριεύομαι. — **παριστεί-**
καθ' ἦν στιγμὴν (αὐτὰ) θὰ διήρχοντο: κατὰ τὴν διάβασίν των. — **ἐπὶ**
πολὺ ἦν ἔπιαναν (τὰ ὑποζύγια) μεγάλην ἔκτασιν. — **ἄτε πορευόμενα**
διότι ἐπορεύοντο. — **αἰρῶ** κυριεύω.

§ 14-16. **λοιπὸς** ἦν ύπελείπετο. — **δρθιος** ἀπότομος. — **ἀμαχητὶ**
χωρὶς μάχην. — **δείσαντας**, ἀόρ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια. — **ἄρα** ὅπως
ἔφανη κατόπιν. — **τὸ ἄκρον = δ μαστός.** — **ἐπὶ τοὺς δρισθοφύλακας**,
τοὺς κατέχοντας τὸν πρῶτον λόφον. — **ύπάγω** βραδέως προχωρῶ. —
προσμείξιαν, ἀόρ. τοῦ **προσμείγνυμι** πλησιάζω, προσέρχομαι. — **οἱ**
τελευταῖοι λόχοι, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. καταληφθέντες ἐπὶ τοῦ πρώ-

του λόφου (§ 13). — *προέρχομαι προχωρῶ*. — τὸ δύμαλὸν ἡ πεδιὰς (εἰς τὴν ὅποιαν ἔφερον καὶ αἱ δύο ὁδοί, ἡ φανερὰ (§ 8) καὶ ἡ στενή· βλ. πάν. V ἐν τέλει τοῦ βιβλίου). — τίθεμαι τὰ δύπλα ἵσταμαι (παρατεταγμένος καὶ ἀναμένων διαταγάς).

§ 17-18. *ἀλάμενοι*, ἀόρ. τοῦ ἀλλομαι πηδῶ. — κατὰ τῆς πέτρας ἀπὸ τὸν βράχον (δηλ. ἀπὸ τὸν πρῶτον λόφον) κάτω. — πρὸς τοὺς δύπισθοφύλακας, τοὺς ἡμίσεις τοὺς τεταγμένους δύπισθεν τῶν ὑποζυγίων (§ 9). — *ἀντίποδός τινι* ἀπέναντί τινος κείμενος. — ἐφ' ὁ (μετ' ἀπομφ.) ἐπὶ τῷ ὄρφῳ νά. — *συνυομολογῶ τι* συναινῶ νὰ πράξω τι, ὑπόσχομαι τι.

§ 19-21. *συνεργύησαν* συνέρρευσαν· ἀόρ. τοῦ *συρρέω*. — *ἐνταῦθα*, δηλ. εἰς τὸν ἀντίποδον λόφον. — *ἔνθα τὰ δύπλα ἔκειτο* [ἐκεῖ], ὅπου εἶχον σταῦθη ἐν παρατάξει (δηλ. ἐν τῷ δύμαλῷ § 16). — *γίγνομαι ἐπὶ τῆς κορυφῆς* φθάνω εἰς τὴν κορυφήν. — *πέτρος λίθος*. — *κατέαξαν*, ἀόρ. τοῦ *κατάγνυμι* σπάζω. — *Λουσιεὺς* ὁ ἐκ τῶν Λουσῶν, πόλεως τῆς βιορείου Ἀρκαδίας (παρὰ τὰ σημερινὰ Σουδενά). — *πρὸς ἀμφοῖν προβεβλημένος* τὴν ἀσπίδα προστατεύων μὲ τὴν ἀσπίδα του καὶ τοὺς δύο.

§ 22-23. *δύο γίγνομαι* συνενώνομαι. — *σκηνῶ* (-έω) καταλύω. — *δαψιλῆς* ἀφθονος. — *κονιατὸς* ἀσβεστωμένος. — *ἀποδίδωμι δίδω ὅπιστος*. — *πάντα ποιῶ τοῖς ἀποθανοῦσι* ἀπονέμω πάσας τὰς τιμὰς εἰς τοὺς φονευθέντας. — *ἐκ τῶν δυνατῶν* κατὰ τὸ δυνατόν. — *νομίζεται* συνήθεια εἶναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-2. *αὐλίζομαι* στρατοπεδεύω. — *δρίζω χωρίζω*. — *ἀναπνέω* αἱσθάνομαι ἀνακούφισιν, ἀναλαμβάνω θάρρος. — *ἀσμενος* μὲ χαράν. — *ἡδέως* εὐχαρίστως. — *μνημονεύω* ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου. — *διατελῶ μαχόμενος* διαρκῶς μάχομαι. — *τὰ σύμπαντα* ὅλα δύο, ἐν συνόλῳ. — *ώς ἀπηλλαγμένοι* ἐπειδή, ὡς ἐνόμιζον, εἶχον ἀπαλλαγῆ.

§ 3-5. που κάπου, εἰς κάποιο μέρος. — δχθαι, ἔδω: ὑψώματα (εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ). — πεξούς... ἄνω τῶν ἐπέων, βλ. πίν. VI ἐν τέλει τοῦ βιβλίου. — Ορόντας, α, βλ. βιβλ. II, κεφ. 5, § 39-42 (σελ. 143). — Αρτούχας, α, ἀρχηγὸς τῶν Μάρδων, ἔθνους ὁρεινοῦ καὶ ληστρικοῦ. — Χαλδαῖοι φυλὴ Ἀρμενική. — ἀλημος ἀνδρεῖος. — γέροα, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 8-11 (σελ. 133). — πλέθρον, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 130). — ὀδὸς δὲ μία..., βλ. πίν. VI ἐν τέλει τοῦ βιβλίου. — χειροποίητος διὰ χειρῶν κατεσκευασμένη, τεχνητὴ (ὄχι φυσική). — τανῆτη εἰς αὐτὸ τὸ μέρος (ἀπέναντι τοῦ ὅποιου ἔκειτο ἡ ὀδὸς ἡ ἄγουσα πρὸς τὰ ἄνω).

§ 6-7. ἐφαίνετο, κατ' ἔννοιαν: ἔφθανεν. — τραχὺς ἀνώμαλος. — δ ποταμὸς ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ. — γυμνοὶ ἀποφύλακτοι, ἔκτεθειμένοι εἰς. — ἀναχωρῶ ἐπιστρέφω. — ἔνθα ἔκει, δπον. — ἐν τοῖς δπλοῖς ἐνόπλους, ὠπλισμένους. — δυσπορία τὸ δυσκολοδιάβατον. — ἐπικεισομένους, μέλλ. μτχ. τοῦ ἐπίκειμαι ἐπιτίθεμαι.

§ 8-9. ἔδοξεν (αὐτῷ) τοῦ ἐφάνη. — πέδαι (αῖ) δεσμά, ποδόδεσμα. — δεδέσθαι (τοῦ δοῦμαι) ὅτι ἡτο δεμένος. — αὗται δέ, δηλ. ἔδοξαν. — αὐτόμαται μόναι των. — περιρρυνῆναι (ἀδρ. τοῦ περιρρέω) ὅτι ἔπεσαν γύρω. — διαβαίνω, ἔδω: ἀνοίγω τὰ σκέλη μου. — δρόσος δι δλγον πρὸ τῆς αὐγῆς χρόνος: τὰ (γλυκο)χαράγματα. — καλῶς ἔσεσθαι ὅτι τὰ πράγματα θὰ λάβουν καλὴν ἔκβασιν (θὰ πᾶνε καλά). — ὡς τάχιστα εὐθὺς ὡς. — ἔως ὑποφαίνει ἡ αὐγὴ ἀρχίζει νὰ φαίνεται: ἀρχίζει νὰ ἔημερώνῃ. — τὰ ἱερὰ ἡ θυσία. — τὸ ἱερεῖον τὸ θῦμα, τὸ θυσιασθὲν ζῷον. — ἀριστοποιοῦμαι = ἀριστῶ γευματίζω.

§ 10-12. ἥδεσαν, παρατει. τοῦ οἶδα. — ἔξείη, εὔκτη. τοῦ ἔξεστι ἐπιτρέπεται. — ἐπεγείρω σηκώνω ἐκ τοῦ ὕπνου. — τι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον σχετικόν τι μὲ τὸν πόλεμον. — φρύγανα ξηροὶ κλάδοι θάμνων (κατάλληλοι διὰ καυσίν). — ὡς ἐπὶ πῦρ διὰ νὰ ἀνάψουν φωτιάν. — κατίδοιεν, ἀδρ. τοῦ καθιορῶ διακρίνω καλῶς. — τὸ πέρων τὸ ἀπέναντι μέρος. — πέτρα βράχος. — καθήκω ἔκτείνομαι. — παιδίσκη νεαρὰ κόρη. — μάρσιπος μικρὸς σάκος. — κατατίθεμαι τοποθετῶ. — ἀντρώδης σπηλαιώδης, πλήρης σπηλαίων. — δόξαι (ἔλεγον) ὅτι ἐφάνη. — προσβατόν ἔστι τοῖς ἵππεῦσι εἶναι δυνατὸν νὰ πλησιάσουν οἱ

ίππεῖς. — **κατὰ τοῦτο** εἰς τοῦτο τὸ μέρος. — **ἐκδύντες**, ἀόρ. τοῦ **ἐκδύομαι**. — **ἔγχειρίδιον** μάχαιρα. — **νεύσομαι**, μέλλ. τοῦ νέω κολυμβῶ· ὡς **νευσόμενοι** διότι ἐνόμιζον, ὅτι ὅτα (ἀναγκασθοῦν νὰ) κολυμβήσουν. — **διαβαίνειν** ὅτι προσεπάθουν νὰ διαβαίνουν. — **πρόσθεν πρὸν βρέξαι** χωρὶς νὰ βρέξουν.

§ 13 - 15. σπένδω κάμνω σπονδὴν (διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὸν θεὸν ἢ ζητήσω τι παρ² αὐτοῦ). — **σπονδὴ** δὲ ἡ προσφορὰ ποτοῦ, δηλ. ὁ οἶνος, τὸν διποίον χάριν τῶν θεῶν ἔχυνον ἐκ τοῦ ποτηρίου. — **τοῖς νεανίσκοις** **ἔγχειν** νὰ χύσουν (οἶνον) εἰς τὰ ποτήρια τῶν (δύο) νεανίσκων (διὰ νὰ κάμουν καὶ αὐτοὶ σπονδὴν). — **φήνασι**, ἀόρ. τοῦ **φαίνω** φανερώνω. — **πρόσος** διάβασις, πέρασμα. — **καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθά**, δηλ. αἰσίαν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν. — **σπονδᾶς ἐποίει = ἔσπενδε**. — **ὑπομένω** μένω δπίσω. — **δχλος** οἱ μὴ μάχιμοι.

§ 16 - 19. ταῦτα καλῶς εἶχε ταῦτα ἐτακτοποιήθησαν. — **ὅδὸς** ἀπόστασις. — **ἐπὶ τὴν διάβασιν** μέχρι τοῦ μέρους τῆς διαβάσεως. — **ἀντιπαρῆσαν** (τοῦ **ἀντιπαρέχομαι**) παραλλήλως ἐπορεύοντο (εἰς τὴν ἀπέναντι δύνην τοῦ ποταμοῦ). — **αἱ τάξεις τῶν ἵππων** αἱ ἔλαι τῶν (πολεμίων) ἵππων. — **τίθεμαι τὰ δπλα σταματῶ**. — **στεφανωσάμενος**, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων. — **ἀποδὺς** (δηλ. τὸ **ἱμάτιον**) ἀφοῦ ἔβγαλε τὸ ἱμάτιόν του (τὸ διποίον ὅτα ἐφόρει ἔνεκα τοῦ χειμῶνος). — **τὸν λόχους δρθίους**, βλ. βιβλ. IV, κεφ. 2, § 9 - 12 (σελ. 156). — **σφαγιάζομαι** προσφέρω θυσίαν. — **εἰς τὸν ποταμόν**, ἐπίστευον οἱ παλαιοί, ὅτι ἐν ἑκάστῳ ποταμῷ κατώκει θεός τις καὶ εἰς τοῦτον προσέφερον θυσίαν, δσάκις ἥθελον νὰ διαβοῦν αὐτὸν εὐκόλως καὶ ἀκινδύνως. — **ἔξικνοῦντο**, δηλ. **τῶν Ἑλλήνων** **ἔξικνοῦμαι τινος** φθάνω, κτυπῶ τινα. — **τὰ σφάγια**, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 14 - 16 (σελ. 133). — **παιανίζω**, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 17 - 20 (σελ. 134). — **ἀναλαλάζω** ἰσχυρῶς ἀλαλάζω, φωνάζω.

§ 20 - 22. εὕξωνος, βλ. βιβλ. IV, κεφ. 2, § 7 - 8 (σελ. 156). — **ἀνὰ κράτος δρομαίως**, τροχάδην. — **πάλιν** δπίσω. — **ἐπὶ τὸν πόσον**, ἐννοεῖ τὸ δύσκολον πέρασμα (§ 5 καὶ § 6). — **τὸν κατὰ τὴν ὅδὸν τὴν εἰς τὸ διποίον (πέρασμα)** εὑρίσκετο ἀπέναντι τῆς ὅδοῦ, ἡ ὅποια ἔφερεν εἰς. —

οἱ πολέμιοι, δηλ. ἵππεῖς.—εὐπετῶς εὐχόλως.—εἰς τοῦμπαλιν (= τὸ ἔμπαλιν) πρὸς τὰ ὅπίσω.—τείνω σπεύδω.—ἔπομαι, ἔδω : καταδιώκω.—οἱ δὲ στρατιῶται, δηλ. οἱ ὅπλῖται τοῦ Χειρισόφου.—ἀπολείπομαι μένω ὅπίσω.—συναναβαίνειν, δηλ. τοῖς πολεμίοις ἵππεῖσι· συναναβαίνω τινὶ συγχρόνως μέ τινα ἀναβαίνω.

§ 23. *καθήκονσαι δχθαι = καθήκονσαι πέτραι.—ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους ἐννοοῦνται οἱ πεζοὶ οἱ παρατεταγμένοι ἄνω τῶν ἵππων (§ 3· βλ. πίν. VI ἐν τέλει τοῦ βιβλίου).—ἄκρα ὑψώματα.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

§ 1-3. *συνταξάμενοι συνταχμέντες εἰς τάξιν μάχης.—πεδίον ἀπαν δλο πεδιάδα.—λεῖος δμαλός, δχι πετρώδης.—παρασάγγης, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 130).—βασίλειον ἀνάκτορον.—τῷ σατράπῃ, δηλ. τῷ Ὁρόντᾳ (βλ. σελ. 158).—τύραντις -εως καὶ -ιος, ἥ, πύργος.—σταθμός, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 130).—ὑπερηλθον ὑπερέβησαν.—Τηλεβόας παραπόταμος τοῦ Εὐφράτου.*

§ 4-6. *ἡ πρὸς ἐσπέρον ἡ πρὸς δυσμάς, ἡ δυτική.—ὕπαρχος ὑποδιοικητής.—δόποτε παρείη (βασιλεῖ) δσάκις ἦτο πλησίον τοῦ βασιλέως.—ἀναβάλλω ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβιβάζω, βοηθῶ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν ἵππον.—προσελαύνω προσέρχομαι ἔφιππος.—εἰς ἐπήκοον, βλ. βιβλ. II, κεφ. 5, § 38 (σελ. 143).—σπείσασθαι, ἀόρ. τοῦ σπένδομαι.—ἔφ' φ (μετ' ἀπαρμφ.) ἐπὶ τῷ δρφ νά.—ἀδικῶ βλάπτω.—δέομαι τινος ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι.—ἐπὶ τούτοις μὲ τούτους τοὺς δρους, μὲ αὐτὰς τὰς συμφωνίας.*

§ 7-9. *δύναμις στρατός.—γίγνεται χιῶν πίπτει χιών.—ἔωθεν ἀπὸ πρωίας: πρωὶ πρωί.—διασκηνῶ (-έω) κατασκηνῶ χωριστά.—Ιερεῖν ζῷον πρὸς σφαγήν.—παντοδαπὸς παντὸς εἶδους.—ἀποσκεδάννυμαι διασκορπίζομαι, ἀπομακρύνομαι.—νύκτωρ, ἐπίρρ.: (κατὰ) τὴν νύκτα.—φαίνω φέγγω.*

§ 10-14. *διασκηνῶ (-όω) = διασκηνῶ (-έω). — ἐντεῦθεν*

χρνκ. : μετὰ ταῦτα. — διαιθριάζει ξαστερώνει, καλυτερεύει δ καιρός. — νυκτερεύω διανυκτερεύω. — ἀπλετος ἀφθονος. — ἀποηρύπτω σκεπάζω. — κατακειμένους ἐφ' ὅσον ἡσαν ἔξηπλωμένοι κατὰ γῆς. — συμποδίζω δένω τὰ πόδια. — ὄκνος δκνηρία, ἀποθυμία. — ἀλεεινὸς θερμαντικός ἀλεεινὸν ἦν παρεῖχε θερμότητα. — εἰ μὴ παραρρείη (τοῦ παραρρέω) ἐὰν δὲν ἥθελε καταρρεύσει (καταπέσει) ἀπὸ τὰ πλάγια. — γυμνὸς χωρὶς ἴματιον μὲν χιτῶνα μόνον. — τάχα εὐθύνς. — ἀφαιρεῦμαί τινός τι ἀφαιρῶ (ἀρπάζω) ἀπὸ τινός τι. — χρίομαι ἀλειφομαι. — χρῆμα χρῆσμα, ἀλειμμα. — σύειον ἀπὸ πάχος χοίρου. — σησάμινον ἀπὸ σουσάμι. — ἀμυγδάλινον ἀπὸ (πικρὸ) ἀμύγδαλα. — τερμήνινον ἀπὸ τρεμεντίνα (ποὺ στάζει ὡς ζητίνη ἀπὸ τὴν τέρμινθον—δένδρον ζητινῶδες). — μύρον ἔλαιον εὐῶδες. — ἐνέπρησαν, ἀόρ. τοῦ ἐμπίμπρημι καίω. — ἀτασθαλία ἀπερισκεψία. — δίκην δίδωμι τιμωροῦμαι.

§ 15 - 18. *Τημνίτης* δ ἐκ τῆς Τήμνου, πόλεως Αἰολικῆς. — ἀληθεύω δίδω ἀληθεῖς πληροφορίας. — ἦκε ἐπανῆλθε. — σάγαρις δίστομος πέλεκυς. — [°]*Αμαζόνες*, νοοῦνται ἐδῶ εἰκόνες (γλυπταὶ) [°]*Αμαζόνων*, τὰς δοπίας δ Ξεν. ἔβλεπεν ἐν [°]*Αθήναις* ὕν. — ποδαπός ἀπὸ ποῖον τόπον. — ἐπὶ τίνι πρὸς τίνα σκοπόν. — *Χάλυβες - Τάοχοι*, λαοὶ αὐτόνομοι παρὰ τὴν [°]*Αρμενίαν*. — ύπερθρολή διάβασις. — ἥπερ μοναχῆς εἴη πορεία ἀπὸ ὅπου μόνον ἥμποροῦσε νὰ περάσῃ κανέίς.

§ 19 - 22. ἐπὶ τοῖς μένουσι ἐπὶ κεφαλῆς ἐκείνων, οἱ δοποῖοι ἔμενον. — ἀλόντα (ἐάλων), ἀόρ. τοῦ ἀλίσμομαι κυριεύομαι, λαφυραγωγοῦμαι, συλλαμβάνομαι. — μένω περιμένω. — ἀνακραγόντες, ἀόρ. τοῦ ἀνακράζω δυνατὰ φωνάζω. — ύπομένω ἀνθίσταμαι. — ἔκπωμα ποτήριον. — ἀρτοκόπος ἀρτοποιός. — τὴν ταχίστην (δδὸν) τάχιστα. — ἀνακαλοῦμαι τῇ σάλπιγγι διατάσσω νὰ διοθῇ διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 1-2. δπη δύναιντο δσον ἡδύναντο. — πρὸς τὸν δμφαλὸν σχεδὸν μέχρι τοῦ δμφαλοῦ. — πρόσω μακράν.

§ 3-6. χαλεπὸς πλήρης κακουχιῶν. — ἀποκαίω, ἐπὶ ὑπερβολικοῦ ψύχους: παγώνω, καίω. — πήγνυμι παγώνω. — σφαγιάζομαι προσφέρω θυσίαν. — περιφανῶς διλοφάνερα. — λήγω παύω, κοπάζω. — τὸ χαλεπὸν ἡ σφοδρότης. — πνεῦμα ἀνεμος. — δργυιὰ μέτρον μήκους 6 ποδῶν ἢ 1 μέτρο. καὶ 85 ἑκατοστ. — διαγγνομαι διέρχομαι, περνῶ. — δψὲ ἀργά. — πάλαι πρότερον, πρὸ πολλῆς ὥρας. — προσίεσαν, προτι. τοῦ προσίημι τινα ἀφήνω τινὰ νὰ πλησιάσῃ. — δψίζω ἔρχομαι ἀργά. — μεταδίδωμι (μετὰ γνκ. ἢ μετ' αἰτ.) δίδω μέρος ἔκ τινος. — δ πυρὸς δ σῖτος. — βρωτὸν φαγώσιμον. — ἔνθα δὲ ἔκει δὲ δπον. — διατήκομαι διαλύμαι (λυώνω). — βρόθρος λάκκος. — δάπεδον ἔδαφος.

§ 7-8. βουλιμιῶ παθαίνω βουλιμίαν, δηλ. ὑπερβολικὴν πεῖναν καὶ ἔξαντλησιν τῶν δυνάμεων ἐξ ἀσιτίας. — καταλαμβάνω εὑρίσκω, συναντῶ. — τὸ πάθος ἡ ἀσθένεια. — σαφῶς προφανῶς, ἀναμφιβόλως. — περιών, μιχ. τοῦ περιέρχομαι. — διαδίδωμι διαμοιράζω.

§ 9-11. ἀμφὶ κνέφας περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ σκότους (τῆς νυκτός): ὅτε ἔσκοτείνιαζε. — ἔρυμα τείχος. — δσον περίπου. — κωμάρχης δ προεστῶς, δ ἀρχων τῆς κώμης. — διατελῶ τὴν δδὸν διανύω δλην τὴν δδόν.

§ 12-14. λείπομαι ὑπολείπομαι. — διαφθείρομαι τοὺς δφθαλμοὺς βλάπτομαι εἰς τοὺς δφθαλμούς. — ἀποσεσηπότες, πρκμ. τοῦ ἀποσήπομαι σαπίζω· οἱ ἀποσεσηπότες τοὺς δακτύλους ἔκεινοι, τῶν δποίων οἱ δάκτυλοι είχον σαπίσει (είχον πάθει κρυοπαγήματα). — ἐπικούρημα τῆς χιόνος βοήθημα, μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς χιόνος. — ὑπολόμαι λύω, ἐκβάλλω τὰ ὑποδήματά μου. — ὑποδοῦμαι (-έομαι) φορῶ τὰ ὑποδήματά μου. — εἰσδύομαι εἰσχωρῶ, χώνομαι μέσα. — περιεπήγνυντο ἐπάγωναν περὶ τοὺς πόδας. — ἐπιλείπει δὲν ὑπάρχει πλέον. — καρβάτιναι τσαρούχια. — νεόδαρτος βοῦς δέομα βιδὸς νεογδάρτου.

§ 15 - 16. *ἀνάγκαι* ταλαιπωρίαι, κακουχίαι. — *εἰκάζω* συμπεριφέραινω. — *τετηκέναι*, ποκμ. τοῦ *τήκομαι* διαλύομαι (λιώνω). — *ἀτμίζω* ἀναδίδω ἀτμούς. — *νάπη* κοιλάς δασώδης. — *ἐκτρέπομαι* τρέπομαι ἔξω τῆς πορείας μου πρὸς ἄλλο μέρος: λοξόδρομῶ. — *πάση* *τέχνη* καὶ *μηχανῆ* μὲ κάθε τρόπον καὶ μέσον. — *τελευτῶν* τελευταῖον. — *χαλεπαίνω* δργίζομαι.

§ 17 - 18. *ἐπίοιεν*, εὔκτ. τοῦ *ἐπέρχομαι*. — *οἱ κάμνοντες* οἱ ἀσθενεῖς. — *διαφέρομαι* περὶ *τινος* φιλονικῶ διά τι. — *ῆρπασαν*, περὶ τοῦ πράγμα. βλ. § 12-14 (σελ. κειμ. 79). — *ἔξανταμαι* σηκώνομαι. — *ῆκαν*, ἀόρ. τοῦ *ἴημι* ρίπτω. — *κατὰ τῆς χιόνος* κάτω διὰ τῆς χιόνος.

§ 19 - 20. *ἐπ’ αὐτοὺς* πρὸς παραλαβὴν αὐτῶν. — *ἔγκαλύπτομαι* σκεπάζομαι. — *φυλακὴ* φρουρά. — *καθειστήκει*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *καθίσταμαι* τοποθετοῦμαι. — *προῖοιεν*, εὔκτ. τοῦ *προέρχομαι* προχωρῶ. — *παριών*, μτχ. τοῦ *παρέρχομαι* προχωρῶ. — *παραπέμπω* ἀποστέλλω. — *σκέψασθαι*, ἀόρ. τοῦ *σκοποῦμαι* ἔξετάζω, παρατηρῶ. — *δλον τὸ στράτευμα*, ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τὸν Χειρίσιφον ἐμπροσθοφυλακῆς, ἥ δποια ἐστρατοπέδευεν ἔν τινι κώμῃ. — *αὐλίζομαι* στρατοπεδεύω.

§ 21 - 22. *πρὸς ἡμέραν* *ῆν* *ἐπλησίαζε* νὰ *ἔξημερώσῃ*. — *ἄσμενοι* μὲ χαράν.

§ 23 - 24. *συνεγένοντο* *ἀλλήλοις* συνηνώθησαν. — *σκηνῶ(-όω)* κατασκηνῶ, καταλύω. — *διαλαχόντες*, ἀόρ. τοῦ *διαλαγχάνω* διαμοιρᾶζω μὲ κλῆρον. — *κελεύω*, ἐδῶ: παρακαλῶ. — *εὔξωνος*, βλ. κεφ. 2, § 7 - 8 (σελ. 156). — *ελήχει*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *λαγχάνω* λαμβάνω μὲ κλῆρον. — *κωμήτης* κάτοικος τῆς κώμης. — *πᾶλος* ἵππος ἀδάμαστος, πουλάρι. — *ἐνάτην ἡμέραν* πρὸς ὀκτὼ ἡμερῶν. — *ἐκδίδωμι* *θυγατέρα*, βλ. κεφ. 1, § 23 - 25 (σελ. 154).

§ 25 - 27. *κατάγειος* ὑπόγειος. — *τὸ στόμα* (*ῆσαν αἱ οἰκλαι*) ὕσπερ (*στόμα*) φρέατος τὴν εἰσόδον εἶχον ὅμοιαν πρὸς στόμιον φρέατος. — *δρυκτὸς* ἐσκαμμένος. — *οῖς* (γνν. *οἰδός*) πρόβατον. — *τὰ ἔνγονα* τὰ νεογνά, τὰ μικρά. — *χιλὸς* χλωρὸν χόρτον. — *οἶνος κρίθινος* ζῦθος.

— **κρατήρ** ἀγγεῖον.— **Ισοχειλῆς** ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας μὲ τὰ χείλη ἀγγείου· **κριθαί** **Ισοχειλεῖς** κόκκοι κριθῆς ἐπιπλέοντες ἐπάνω ἐπάνω. — **ἐνέκειντο**, τοῦ ἔγκειμαι κεῖμαι (ενδίσκομαι) ἐντός. — **γόνυ** κόμβος (τοῦ καλάμου). — **μύζω** βυζάνω, ρουφῶ. — **ἀκρατος** κυρίως: δο οἶνος, δο ὅποιος δὲν εἶναι ἀναμεμειγμένος μὲ ὕδωρ· ἔπειτα, δπως ἐδῶ: δυνατός. — **συμμανθάνω** συνηθίζω.

§ 28 - 29. σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα συνδειπνῶ μετά τινος. — **ἀντεμπλήσαντες**, ἀδρ. τοῦ **ἀντεμπλήματημι** εἰς ἀνταμοιβὴν γεμίζω. — **ἀπίστιν**, μέλλ. τοῦ **ἀπέρχομαι**. — **ἔξηγοῦμαι ἀγαθόν** τι παρέχω ὀφέλιμόν τινα ὑπηρεσίαν ὡς ὀδηγός. — **γίγνομαι ἐν τινι φθάνω** εἰς τι. — **φιλοφρονοῦμαι** δίδω ἀπόδειξιν τῶν φιλικῶν μου αἰσθημάτων. — **ἔφρασε**, ἀδρ. τοῦ **φράξω** δεικνύω, φανερώνω. — **κατορθωρυγμένος** (**κατορθύττομαι**) καταχωμένος (κρυμμένος μέσα εἰς τὴν γῆν). — **διασκηνῶ** (-έω) κατασκηνῶ χωριστά. — **ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις** ἔχοντες τὰ πάντα ἄφθονα. — **ἐν φυλακῇ** ὑπὸ φρούρησιν, αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν. — **ἐν δφθαλμοῖς** πόδι τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιόν των.

§ 30 - 32. δπον παρίοι (τοῦ **παρέρχομαι**) **κώμην** ἀπ' ὅποιαν κώμην ἐπερνοῦσε. — **τρέπομαι πρός τινα** ἐπισκέπτομαι τινα. — **ενωχοῦμαι τρώγω** καὶ πίνω καλῶς. — **εὐθυμοῦμαι είμαι** εἰς εὐθυμίαν. — **πύρινος** (**ἀρτος**) (**ἀρτος**) σιταρένιος. — **τῷ = τινι.** — **προπίνω τινὶ** πίνω εἰς ὑγείαν τινός. — **ἐπικύπτω** σκύπτω ἐπάνω.

§ 33 - 34. σκηνῶ, ἐδῶ = **ενωχοῦμαι** (§ 30). — **ξηρὸς χιλὸς** ἔηρὸν χορτάρι, σανός· οἱ ἀρχαῖοι συνήθιζον κατὰ τὰ συμπόσια νὰ φοροῦν στεφάνους ἀνθέων· ἐδῶ τὰ ἀνθη ἀντικατέστησεν ὁ **ξηρὸς χιλὸς**. — **διακονῶ** ὑπηρετῶ. — **ἐνεδὲς κωφάλαλος**. — **φιλοφρονοῦμαι τινα** μὲ φιλόφρονας λόγους χαιρετίζω τινά. — **κοινῇ ἀπὸ κοινοῦ**, καὶ οἱ δύο μαζί. — **περσίζω** διμιλῶ τὴν περσικὴν γλῶσσαν. — **ῆ ποῦ**.

§ 35 - 36. έαυτοῦ, δηλ. τοῦ **κωμάρχου**. — **οικέται** οἰκογένεια, μέλη τῆς οἰκογενείας (τέκνα καὶ γυνή). — **παλαίτερος** ὀλίγον παλαιός, γεροντικός. — **ἀνατρέψω** **ἴππον** τρέψω ίππον καὶ τὸν δυναμών πάλιν (παχύνω). — **καταθύω** θυσιάζω. — **εερδὲς τοῦ Ἡλίου** ἀφιερωμένος εἰς

τὸν Ὁλιον· τὸν Ὁλιον οἱ Πέρσαι ἐλάτευον ὡς θεὸν (Μίθραν) καὶ εἰς αὐτὸν ἐθυσίαζον ἵππους. — ἐκενάκωτο, ὑπερσυντλκ. τοῦ **κακοῦμαι** κακοπαθαίνω, ταλαιπωροῦμαι. — οἱ ταύτῃ ἵπποι οἱ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἵπποι. — μείων μικρότερος. — **θυμοειδής** ζωηρός. — **σακίον** μικρὸς σάκος (ἀπὸ χονδρὸν υφασμα ἢ ἀπὸ δέρμα). — **καταδύομαι** βυθίζομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

§ 19 - 20. διὰ τῆς χώρας, δηλ. τῶν Σκυθηνῶν. — **τεθνάναι ἐπηγγείλατο** ἐδήλωσεν, διτὶ προσφέρεται νὰ θανατωθῇ. — **ἐμβάλλω εἰσβάλλω**. — **παρακελεύομαι** προτρέπω. — **ὅς καὶ** ἐκ τούτου δὲ ἀκοιβῶς.

§ 21 - 24. γίγνομαι ἐπὶ τοῦ δροῦς φθάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δροῦς. — **ξωγρῷ (-ώ)** συλλαμβάνω ζῶντα. — **γέρρα**, βλ. βιβλ. I, κεφ. 8, § 8 - 11 (σελ. 133). — **ῷμοβόειος** ὁ ἐξ ἀκατεργάστου δέρματος βούς. — **οἱ ἀεὶ ἐπιστρεψοις** οἱ ἔκαστοι προσερχόμενοι (στρατιῶται). — **θέω δρόμῳ** προχωρῶ μὲ ταχὺν βηματισμὸν (τροχάδην). — **οἱ ἀεὶ βοῶντες** οἱ ἀκαταπαύστως κραυγάζοντες. — **δσῳ δὴ** δσον βέβαια. — **ἀναλαμβάνω** λαμβάνω μαζί μου. — **παραβοηθῶ** τρέχω εἰς βοήθειαν. — **τάχα δὴ εὐθὺς πλέον.** — **παρεγγυῶ (-άω)** προτρέπω. — **ἔλαύνω κτυπῶ** (ζῆν), διὰ νὰ βαδίζῃ ταχέως.

§ 25 - 27. τὸ ἄκρον ἡ κορυφὴ. — **περιβάλλω ἐναγκαλίζομαι.** — **κολωνὸς** ὑψωμα, λόφος. — **δέοματα ὥμοβόεια** ἀκατέργαστα δέρματα βοῶν. — **ἀνατίθημι** ἐπιθέτω, ἐπισωρεύω. — **αλχμάλωτα** λαφυραγωγηθέντα. — **κατέτεμνε τὰ γέρρα**, ἵνα καταστήσῃ αὐτὰ ἄχρηστα. — **διακελεύομαι** προτρέπω. — **ἀποπέμπω** ἀπολύω. — **ἀπὸ κοινοῦ** ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ταμείου: ἀπὸ τῶν χρημάτων καὶ τῶν λαφύρων τῶν ἀνηκόντων εἰς ὅλους. — **φιάλη** πλατὺ καὶ ἀβαθὲς ποτήριον. — **σκευὴ** ἐνδυμασία. — **φχετο ἀπιών** ἀμέσως ἀπῆλθε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

§ 22 - 24. *λήξομαι λεηλατῶ*. — *ἀγορὰν παρέχω παρέχω τρόφιμα πρὸς ἀγοράν*. — *ξένια δῶρα φιλοξενίας*. — *ἄλφιτα κρίθινα ἄλευρα*. — *συνδιαπράττομαι διαπραγματεύομαι συγχρόνως*.

§ 25 - 26. *ἢν ηὔξαντο*, ἐδῶ δ ἀδρ. μὲ σημασ. ὑπερσυντλκ. περὶ τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. III, κεφ. 2, § 9 (σελ. κειμ. 53). — *ἀποθύνω προσφέρω τὴν θυσίαν, τὴν δποίαν ἔταξα*. — *σωτῆρια (ἴερα)* θυσία διὰ τὴν σωτηρίαν. — *ἡγεμόσυνα (ἴερα)* (θυσία) διὰ τὴν (ἀσφαλῆ καὶ εὐτυχῆ) δδηγίαν. — *δρόμος*, ἐδῶ : στάδιον. — *προστατῶ εἶμαι προϊστάμενος, διευθύνω*. — *τὰ δέρματα τῶν θυσιασθέντων ζῷων (ῶς ἄθλα διὰ τοὺς νικητάς)*. — *καλλιστος καταλληλότατος*. — *δασὺς (τόπος) θαυμώδης (τόπος)*. — *ἀνιῶμαι πονῶ*.

§ 27 - 28. *ἀγωνίζομαι στάδιον* ἀγωνίζομαι εἰς τὸν ἀπλοῦν δρόμον (ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος). — *δόλιχος* μακρὸς δρόμος, ἐπιταπλάσιος τοῦ σταδίου. — *παγκράτιον* ἀγῶν πάλης καὶ πυγμῆς συγχρόνως. — *καλὴ θέα* ώραῖον θέαμα. — *καταβαίνω* κατέρχομαι εἰς τὸ στάδιον : λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας. — *οἱ ἔταῖροι* οἱ συστρατιῶται. — *φιλονικία* ἄμιλλα. — *ἔθεον ἵπποι* ἐγίνετο ἵπποδρομία. — *τὸ πρανὲς* ἡ κατωφέρεια, δ κατήφορος. — *ἔλαύνω τρέχω* μὲ τὸν ἵππον μου. — *ὑποστρέφω* (ἀμτβτ.) στρέφομαι δπίσω. — *πρὸς τὸν βωμόν,* οὗτος δ βωμός, ἐπὶ τοῦ δποίου εἰχον γίνει αἱ θυσίαι, εἰχεν δρισθῆ ὡς ἀφετηρία καὶ τέρμα τοῦ ἀγῶνος. — *κάτω εἰς τὴν κάθοδον, εἰς τὸν κατήφορον.* — *κυλινδοῦμαι* κυλίομαι. — *τὸ ἰσχυρῶς δρῦιον* ἡ λίαν ἀνωφεοής θέσις, δ πολὺς ἀνήφορος. — *παρακλευσίς παρόρμησις*, ἐνθάρρυνσις.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1-3. **ἀπιτέον εἶναι** = δτι ἔδει ἀπιέναι. — **δδοποιοῦμαι**, ἐπὶ δδῶν: κατασκευάζομαι καταλλήλως πρὸς χρῆσιν. — **τριταῖοι** τὴν τρίτην ἡμέραν. — **ἔξετασις σὺν τοῖς δπλοῖς** ἐπιθεώρησις τῶν στρατιωτῶν μετὰ τῶν ὅπλων των. — **ἔγενοντο** συνεποσώθησαν, ἀνῆλθον εἰς. — **καὶ εἴ τις (ἀπώλετο) νόσῳ καὶ μερικοὶ ἐκ νόσου.**

§ 4-6. **διαλαμβάνουσι** μοιράζονται μεταξύ των. — **τὰ αἰχμάλωτα** ἡ λεία, τὰ λάφυρα (αἰχμάλωτοι, ζῷα, σκεύη κ. ἄ.). — **ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων** ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαφύρων. — **ἀργύριον** χρήματα. — **γίγνομαι**, ἐπὶ χρημάτων: εἰσπράττομαι. — **ἡ δεκάτη (μερὶς)** τὸ δέκατον μέρος. — **ἔξειλον**, ἀόρ. τοῦ **ἔξαιρω** (ἔξειλος). — **τὸ μέρος ἔκαστος φυλάττειν** διὰ νὰ φυλάττῃ ἔκαστος τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὸν μέρος. — **Ἄσιντος** δ ἐκ τῆς **Ἄσινης**, πόλεως τῆς Λακωνικῆς. — **τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος μέρος** τὸ δρισθὲν διὰ τὸν **Ἀπόλλωνα** μέρος (τῶν χρημάτων). — **ἀνάθημα** ἀφιέρωμα. — **ἀνατίθημι** ἀφιερώνω. — **δ ἐν Δελφοῖς Ἀθηναῖων θησαυρὸς** ἦτο οἰκοδόμημα, εἰς τὸ δποῖον ἐφυλάσσοντο τὰ προσφερόμενα ἐξ **Ἀθηνῶν** εἰς Δελφοὺς ἀφιερώματα· τοιούτους θησαυροὺς εἶχον ἐν **Ολυμπίᾳ** καὶ Δελφοῖς πολλαὶ πόλεις. — **ἀπήσει εἰς Β.**, τὸ 394 π. Χ. (βλ. εἰσαγ.). — **νεωκόρος** ἐπιμελητὴς καὶ φύλαξ τοῦ ναοῦ. — **ἐπιστέλλω** παραγγέλλω. — **χαριεῖσθαι**, μέλλ. τοῦ **χαρίζομαι τινι εἶμαι** ἀρεστὸς εἰς τινα.

§ 7-8. **φεύγω** εἶμαι ἔξόριστος. — **θεωρῶ** (τοὺς ἀγῶνας) παρίσταμαι ὡς θεατὴς εἰς τοὺς ἀγῶνας. — **παρακαταθήητ** τὸ ἐμπιστευθὲν χρῆμα. — **χωρίον** κτῆμα. — **ἀνοῦμαι** ἀγοράζω. — **ἀνεῖλε**, ἀόρ. τοῦ **ἀναιρῶ** χρηματοδοτῶ. — **δ θεός**, δ ἐν Δελφοῖς **Ἀπόλλων**. — **κόρχη κογχύλιον**. — **ἀγρενόμενα** θηράσιμα (τὰ δποῖα κυνηγῶν δύναται τις νὰ συλλάβῃ).

§ 9-10. **ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυροῦ** μὲ τὰ ἱερὰ χρήματα. — **δεκατεύω** τι λαμβάνω τὸ δέκατον μέρος ἐκ τινος. — **ῳδαῖος** δ παραγόμενος

ἢ γινόμενος κατὰ τὴν κατάλληλον ὕραν (ἐποχὴν) τοῦ ἔτους: ὕριμος· τὰ ἐν τοῦ ἀγροῦ ὕραῖς οἱ ὕριμοι καρποὶ τοῦ κτήματός του.— *οἱ πολῖται*, δηλ. οἱ Σκιλλούντιοι.— *πρόσχωρος* γείτων.— *οἱ σκηνοῦντες* οἱ συμποσιάζοντες.— *τραγήματα* ἔνοροί καρποί (καρύδια, ἄμυγδαλα κ.τ.τ.).— τὰ *θυσιαζόμενα* ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς τὰ θυσιαζόμενα ζῷα, τὰ διποῖα ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ἵερῶν βισκημάτων (δηλ. τῶν ζῷων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἱερόν τῆς Ἀρτέμιδος).— *λάχος* μερίδιον.— *Φοιλόη* δόρος μεταξὺ Ἡλιδος καὶ Ἀρκαδίας.— *σῆς* ἄγριος χοῖρος.— *δορκάς* ζαρκάδι.

§ 11 - 13. *ἔστι* κεῖται.— *ἡ* ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας.— *ἔνι* = *ἔνεστι*.— *λειμῶν* λιβάδι.— *εὐωχοῦμαι* ἐπὶ ζῷων: τρέφομαι ἀφθόνως.— *εἴκασμαι* εἶμαι ὅμοιος.— *ξόανον* ξύλινον ἄγαλμα.— *ἱερός* (*ἔστι*) τῆς Ἀρτέμιδος ἀφιερωμένος εἶναι εἰς τὴν Ἀρτέμιδα.— *τὸν* *ἔχοντα...* *καταθύειν* = *δέχων* ... *καταθύετω*.— *ἔκαστον* *ἔτους* κάθε χρόνο.— *τὸ περιττὸν* τὸ περίσσευμα.— *τῇ* *θεῷ* μελήσει ἡ θεὰ θὰ φροντίσῃ, δηλ. ἡ θεὰ θὰ τιμωρήσῃ αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

§ 7 - 9. *φέρω* πληρώνω.— *δηῶ* καταστρέφω.— *προηγορῶ* ἀγορεύω ἐξ ὅντιματός τυνος.— *δεινὸς* λέγειν ἵκανὸς οἵτιωρ.— *συνησθησομένους*, μέλλ. τοῦ *συνήδομαι* συγχαίρω.— *πράγματα* δυσχέρειαι, κίνδυνοι.— *σεσωσμένοι* παρεγένεσθε σῶοι ἐφθάσατε ἐδῶ.— *πάσχω* ἀγαθόν τι ἀπολαύω, λαμβάνω καλόν τι.— *πάποτε* ποτὲ ἔνως τώρα.— *ὑπάρχω* κάμνω ἀρχήν, πρῶτος ἀρχίζω.

§ 10 - 12. *ἀφαιροῦμαι* τινά τι *ἀφαιρῶ* παρά τινός τι. — *βίᾳ...* οὐ πείθοντας μὲ τὴν βίαν καὶ δχι μὲ τὸ καλό.— *οὐκ* *ἀξιοῦμεν* ἀποδοκιμάζομεν.— *Κορύλας* ἀρχων τῆς Παφλαγονίας.

§ 13 - 15. *ἀγαπῶντες* εὐχαριστημένοι.— *χεήματα* πράγματα, λάφυρα (ζῷα, αἰχμάλωτοι, τρόφιμα κ.τ.τ.).— *ἄγω καὶ φέρω* ἀρπάζω (καὶ

παίρνω μαζί μου). — ἀνδ’ ὅν ἐτίμησαν ἡμᾶς διὰ τὰς τιμάς, τὰς ὁποίας μᾶς ἔκαμαν. — ἀντιτιμῶ τιμῶ καὶ ἐγὼ (τὸν τιμῶντά με). — ἀπέχομαι τῶν φίλων δὲν βλάπτω, δὲν πειράζω τοὺς φίλους. — ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον σὰν τί λογῆς ἀνθρώπους μᾶς ηὔραν (καλοὺς ή κακούς).

§ 16 - 19. *ὕβρει εἴξει ἀλαζονείας.* — *τὰ ἐκείνων = τὰ πράγματα ἐκείνων.* — *ἀλτιῶμαι κατηγορῶ.* — *ἀρμοστής διοικητής.*

§ 20 - 21. *ἴσθι, προστκτκ. τοῦ οἴδα.* — *οἱ κάμνοντες οἵ ἀσθενεῖς.* — *ἢ ... ταύτῃ ὅπου ... ἐκεῖ.* — *ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον αὐτὴ ἀφ’ ἑαυτῆς ἢ θέσις μᾶς ἐδέχετο (μᾶς ἐπέτρεπε νὰ εἰσέλθωμεν).* — *εἰμι ἐπὶ τινὶ εἰμαι εἰς τὴν ἔξουσίαν τινός.* — *κομίζομαι λαμβάνω μαζί μου.* — *εὖ ποιῶ εὐεργετῶ.* — *ἀντευποιῶ ἀνταποδίδω τὴν εὐεργεσίαν.* — *ἀλέξομαι ἀποκρούω.*

§ 22 - 23. δ *Παφλαγῶν* ὁ ἥγεμὸν τῶν Παφλαγόνων. — *συμπράττοντες αὐτῷ, δηλ. ταῦτα συμπράττω τινὶ τι βοηθῶ τινα εἰς τι.*

§ 24 - 25. *χαλεπαίνω τινὶ τοῖς εἰλημένοις ὅργίζομαι ἐναντίον τινὸς διὰ τοὺς λόγους του.* — *παρέρχομαι λαμβάνω τὸν λόγον.* — *ξενίζω φιλοξενῶ.* — *τὰ τε ἄλλα καὶ καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ.* — *ἀναπνυθάνομαι* ζητῶ πληροφορίας.

BIBLION EKTON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 1 - 3. *ἐν τῇ διατοιβῇ κατὰ τὸν χρόνον τῆς διαμονῆς των (ἐν Κοτυώδοις).* — *ζῶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ζῶ ἀγορᾶζων τὰ τρόφιμα.* — *λήξομαι διαρπάζω.* — *κλωπεύω κλέπτω, ληστεύω.* — *ἀποσκεδάννυμαι διασκορπίζομαι μακρὰν ἀπό τινος μέρους, ἀπομακρύνομαι.* — *πρόσω*

μακράν.— **κακουργῶ** βλάπτω.— **πολεμικῶς** ἔχω ἐχθρικῶς διάκειμαι.— **ἴππους καὶ στολὰς καλάς**, διὰ νὰ δώσουν αὐτὰ εἰς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλ. ὡς δῶρα.— **δέχομαι τινα ἐπὶ ξένια φιλοξενῶ** τινα.— **παρακαλῶ προσκαλῶ**.— **δοκῶ νομίζω**.— **δικαιοτάτους εἶναι (παρακαλεῖσθαι) = δικαιότατον εἶναι (παρακαλεῖν)**.

§ 4-6. αἰχμάλωτοι (βόες) λαφυραγωγηθέντες (βόες).— **Ιερεῖσιν** ζῷον σφαζόμενον πρὸς θυσίαν, σφάγιον.— **εὐωχία ἀρκοῦσα** συμπόσιον πλούσιον.— **κατακείμενοι**, οἵ ἀρχαῖοι ἔτρωγον οὐχὶ καθήμενοι, ἀλλὰ κατακεκλιμένοι ἐπὶ χαμηλῶν κλινῶν καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος.— **σκιλπούς χαμηλὴ κλίνη**.— **κεράτινος** καμωμένος ἀπὸ κέρας (βοῦς).— **παιανίζω** ψάλλω τὸν παιᾶν· ἔδω **παιάν** ἄσμα ψαλλόμενον ἐν συμποσίοις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος.— **πρὸς αὐλὸν** κατὰ τὸν ἥχον τοῦ αὐλοῦ· δὲ αὐλὸς ἦτο σωλὴν ὅμοιος πρὸς τὸ σημειρινὸν κλαιονέτον· κατεσκευάζετο ἐκ καλάμου ἢ ἐκ μετάλλου καὶ εἶχε τρεῖς ἢ τέσσαρας δύπλας ἐνίστεται ἀπετελεῖτο ἐκ δύο σωλήνων συνδεδεμένων ἀναμεταξύ των. — **δροχοῦμαι χορεύω**. — **ἀλλομαι πηδῶ**. — **κούφως ἐλαφρῶς**.— **παίω κτυπῶ**.— **τεχνικῶς πως** μὲ κάποιαν τέχνην.— **ἀνέμογον**, ἀδό. τοῦ **ἀνανθράξω** ἐκβάλλω δυνατὴν κραυγὴν (τρόμον).— **σκυλεύω** ἀφαιρῶ τὰ ὅπλα ἀπὸ τοῦ νεκροῦ.— **ἔξηγει**, ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ χοροῦ.— **τὸν Σιτάλκαν**, πολεμικὸν ἄσμα, τὸ δποῖον ἔξυμνει τὸν βασιλέα τῶν Θρακῶν Σιτάλκαν.

§ 7-8. Αἰνιᾶνες, βλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 5-6 (σελ. 130).— **Μάγγητες** οἵ ἐκ τῆς θεσσαλικῆς χερσονήσου Μαγγησίας.— **καρπαῖα** (δηλ. **ծρχησις**) εἶδος ἀγροτικοῦ χοροῦ.— **δὲ μὲν εἴς μὲν** (ἐκ τῶν χορευτῶν).— **παραιθεμαι τὰ ὅπλα** θέτω τὰ ὅπλα μου πλησίον μου κατὰ γῆς.— **πυκνὰ συχνά**.— **ληστής δὲ ἄλλος δὲ (χορευτὴς) προσποιούμενος**, ὃτι εἶναι ληστής.— **προσορῶ** βλέπω ἐμπρός μου.— **ἀπαντῶ ὅρμῶ** (κατά τινος).— **δήσας**, ἀδό. τοῦ **δῶ (-έω)**.— **τὰς χεῖρες = τὰς κεῖρας**.— **ἐλαύνω** δίδηγῶ.

§ 9-11. πέλτη μικρὰ ἐλαφρὰ ἀσπίς. — **τοτὲ μέν ... τοτὲ δὲ** ἀλλοτε μὲν ... ἄλλοτε δέ.— **ώς δύο ἀντιτατομένων**, μιμούμενος μιμούμενος μάχην πρὸς δύο δῆθεν ἀντιπάλους. — **δινοῦμαι περιστρέφο-**

μαι. — ἐκκυβιστῶ κάνω τοῦμπες. — δψις θέαμα. — τὸ περσικὸν δρ-
χοῦμαι χορεύω τὸν περσικὸν χορόν. — δηλάξω κάμπτω τὰ γόνατα. —
ἐξανίσταμαι σηκώνομαι. — ἥσαν ἐβάδιζον· τίνος φήμ. ; — ἐνόπλιος
ὅνθιμὸς ωνθιμὸς τῆς ἐνόπλου δροχήσεως. — αὐλοῦμαι συνοδεύομαι ὑπὸ^{της}
αὐλοῦ. — οἱ θεοὶ, ἔδω : οἱ ναοὶ τῶν θεῶν. — πρόσοδος ἴερὰ πομπὴ
(εἰς ναὸν μὲν χοροὺς καὶ ἄσματα).

§ 12 - 13. δεινὰ ποιοῦμαι θεωρῶ ὡς φοβερά, ἐκπληκτικά: ἐκ-
πλήττομαι. — δραχηστρὸς χορεύτρια. — ἐνσκευάζω ἐνδύω, στολίζω. —
πνυροίχη ἐνόπλιος χορός. — ἐλαφρῶς μὲ εὔκινησίαν. — κρότος (χει-
ρῶν) χειροκροτήματα.

§ 14 - 16. προσάγω παρουσιάζω. — ἀναβαίνω ἐπιβιβάζομαι. —
ἡμέραν καὶ νύκτα μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα. — πνεῦμα καλὸν
ἄνεμος οὐριος. — δραμίζομαι ἀγκυροβολῶ. — Αρμήνη λιμὴν τῆς Σινώ-
πης. — μέδιμνος μέτρον χωρητικότητος στερεῶν = 38 περίπου δκ.
(52 $\frac{1}{4}$ λίτρ.). — κεράμιον μέτρον χωρητικότητος ὑγρῶν = 30 περίπου
δκ. (39 λίτρ.). — ἥλιθε, ἐκ Βυζαντίου, ὃπου εἶχεν ἀποσταλῆ, διὰ νὰ ζη-
τήσῃ πλοῖα ἀπὸ τὸν ναύαρχον τῶν Λακεδ. Ἀναξίβιον. — μισθοφορὰ
μισθός.

§ 17 - 18. εἰσήγει αὐτοὺς ἥρχετο εἰς τὸν νοῦν των. — δπως ἀν
ἀφίκοιντο πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ φθάσουν. — χρῶμαι τῷ στρατεύματι
διοικῶ, χρησιμοποιῶ τὸ στράτευμα. — λανθάνω τι μένω ἀπαρατήρη-
τος ὡς πρός τι, κάμνω τι χωρὶς νὰ ἐννοηθῶ. — μᾶλλον εὐκολώτερον.
— φθάνω προλαμβάνω. — ὑστερίζω καθυστερῶ, βραδύνω. — τὸ δό-
ξαν τῷ ἐνὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἀποφασισθέν, ἢ ἀπόφασις τοῦ ἐνός. — πε-
ραίνομαι ἐκτελοῦμαι. — ἐκ τῆς νικώσης (δηλ. γνώμης) κατὰ πλειον-
ψηφίαν.

§ 19 - 21. τρέπομαι ἐπὶ τινα στρέφομαι πρός τινα (διὰ νὰ τὸν
παρακαλέσω). — γιγνώσκω φρονῶ. — ἐνδείκνυμαι δεικνύω, δίδω ἐν-
δείξεις. — ἔπειθεν προσεπάθει νὰ πείσῃ. — ὑποστήναι, ἀόρ. τοῦ ὑφί-
σταμαι ἀναλαμβάνω. — τῇ μὲν ἀφ' ἐνὸς μέν. — ἐνθύμημα σκέψις. —
ἔπηρεν, παρτικ. τοῦ ἐπαλρω παρακινῶ. — αὐτοκράτωρ ἀρχων ἀπό-

λυτος, μόνος ἄρχων.—**ἐνθυμοῦμαι** σκέπτομαι.—**δπως** ἔξει πῶς θ' ἀποβῆ.—**προειργασμένος** ἀποκτηθεὶς πρότερον.—**ἀποβάλλω** χάνω.—**ἀποροῦμαι** εὑρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν, δὲν ἡξεύρω τί νὰ κάμω.—

§ 22, 24. ἀνακοινῶ τινι ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος, ἐρωτῶ τινα.—**παρίσταμαι τι** διατάσσω νὰ φέρουν τι πλησίον μου.—**δύο ιερεῖα**, ἵνα εὐθὺς προσφέρῃ δευτέραν θυσίαν, ἐὰν ή πρώτη δὲν ἀποβῆ εὑνοϊκή.—**διαφανῶς** διοφάνερα.—**σημαίνω** δεικνύω διὰ σημείων, συμβουλεύω.—**προσδέομαι τινος** ἐπιζητῶ τι.

§ 25 - 28. προβάλλομαι προτείνω.—**ἐπιψηφίζω** θέτω τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν.—**εἴπερ** ἀφοῦ βέβαια.—**χάριν ἔχω** ὑμῖν σᾶς ὁφείλω εὐγνωμοσύνην: σᾶς εὐχαριστῶ.—**δοῦναί μοι** νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐκαιρίαν.—**προκρίνω** προτιμῶ.—**ἡττον** δυσκολώτερον.—**τυγχάνω** ἐπιτυγχάνω.—**δέομαι τι** ἔχω ἀνάγκην τινά, χρειάζομαι τι.—**οὐ πάνυ τι** οὐδόλως.—**πολεμοῦντες**, τὸν Πελοπόνν. πόλεμον.—**ώμοιλγησαν**, κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 404 π. X.—**πέρα** μακρότερον.—**ἄκυρος** ἀνευ κύρους, ἀνίσχυρος, μικρός.—**ποιεῖν** ὅτι προσπαθῶ νὰ καταστήσω.—**σωφρονίζομαι** ἔρχομαι εἰς φρόνησιν, τιμωροῦμαι.

§ 29. ἐννοῶ σκέπτομαι.—**ἴστε,** προστκτ. τοῦ οἰδα.—**ἄχθομαι** δυσαρεστοῦμαι.

§ 30 - 31. σύνδειπνος δ συνδειπνῶν, συνδαιτυμῶν.—**συμποσίαρχος** πρόεδρος τοῦ συμποσίου' οὗτος ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῶν συμποτῶν διηγόμενος τὰ τοῦ συμποσίου, ὥριζε δηλ. πόσον καὶ ποίου εἶδους οἰνον νὰ πίνουν, ποῖα παιγνίδια νὰ παίζουν, ποῖα ἕσματα νὰ ψάλλουν κ.τ.τ. —**λοχαγῶ** εἶμαι λοχαγός.—**ώς** **ἔσοικε** ὡς φαίνεται.—**ώς** **εὖ εἰπόντος** τοῦ Ἀγασίου ἐπειδή, κατὰ τὴν γνώμην των, καλῶς ὡμίλησεν δ 'Αγ.—**ἀναθορυβῶ** μὲ θορυβώδεις φωνὰς ἐπιδοκιμάζω.—**πλείονος ἐνδέον = ὅτι πλείονος ἐνδέοις** πλείονος ἐνδεῖται ὑπάρχει ἀνάγκη σπουδαιοτέρων ἐπιχειρημάτων.—**παρέρχομαι** λαμβάνω τὸν λόγον.—**ώς πάνυ εἰδῆτε** (τοῦ οἰδα) ἵνα βεβαιωθῆτε.—**δμνύω** ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας σᾶς δρκίζομαι εἰς δλους τοὺς θεοὺς καὶ εἰς δλας τὰς θεάς.—**ἢ μήν** βεβαίως.—**ἐπιτρέπω** ἀναθέτω.—**τὰ ίερὰ** ή θυσία.—**Ιδιώτης** ἀπειρος (τῆς μαντικῆς).

§ 32 - 33. ἐὰν πλοῦς η̄ ἐὰν εἰναι οὔριος ἄνεμος πρὸς πλοῦν. — ἀνάγομαι ἀποπλέω. — Ἡράκλεια παράλιος πόλις τῆς Βιθυνίας παρὰ τὸν Εὔξεινον. — κατέχω προσορμίζομαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

§ 2 - 4. μισθοφορὰ μισθός. — ἀπαλλάττομαι ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

§ 5 - 6. συμπροσθυμοῦμαι προθύμως ἐνεργῶ καὶ ἔγώ. — μεταμέλει μοι μετανοῶ. — τελῶ πληρώνω. — τελείτω, ὁ Σεύθης, ὅστις θὰ ὑπεσχέθη χρηματικὴν ἀμοιβὴν εἰς τὸν Ξεν., ἢν οὕτος συνήργει εἰς τὴν διάβασιν τοῦ στρατεύματος. — οἱ ἐπικαίριοι τὰ σπουδαιότατα πρόσωπα ἐν τῷ στρατῷ (δηλ. οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ). — προσφέρομαι (συμπερει)φέρομαι.

§ 7 - 10. κηρύττω διὰ κήρυκος παραγγέλλω. — ὡς ἀποπέμψων διότι δῆθεν εἶχε σκοπὸν νὰ στείλῃ αὐτοὺς ὅπισω (εἰς τὴν πατρίδα των). — ἀριθμὸν ποιῶ ἀριθμῶ. — ἀχθομαι δυσαρεστοῦμαι. — ἐπιστίλξομαι εἰς τὴν πορείαν προμηθεύομαι τρόφιμα διὰ τὴν πορείαν. — ἀσπάζομαι ἀποχαιρετίζω. — ὡς ἀποπλευσόμενος διότι εἶχε σκοπὸν νὰ... — αἰτλαν ἔχω κατηγοροῦμαι. — αἰτιῶμαι κατηγορῶ. — ἀθυμῶ πρὸς τὴν ἔξιδον δὲν ἔχω ὅρεξιν νὰ ἔξελθω. — ὡς συμπροσθυσόμενος προσποιούμενος, διτι θὰ... — ἔξω γίγνομαι ἔξερχομαι (ἐδῶ : ἐκ τοῦ Βυζαντίου). — διαπράττομαι τι κανονίζω τι.

§ 11 - 14. τὴν ταχίστην (δδὸν) τάχιστα. — προσανειπεῖν νὰ κηρύξουν προσέτι τοῦ ο. προσαναγορεύω. — ἔαυτὸν αἰτιάσεται θὰ ἔχῃ νὰ κατηγορῇ τὸν ἔαυτόν του (κατόπιν, δταν θὰ τιμωρηθῇ). — ἀρδην ἐντελῶς. — συγκλείω κλείω καλῶς. — μοχλὸς ἑύλον παχὺ τιθέμενον ὅπι-

σθεν τῆς θύρας ἀπὸ τοῦ ἐνδὸς παραστάτου μέχρι τοῦ ἄλλου (ἀμπάρα). — **πυρὶς σιτάρι.** — **Κυνίσκος** Σπαρτιάτης ἀριστής ἐν Χεροονήσῳ. — **ἐπακούω** ἀκούω μακρόθεν. — **διαγγέλλω** δι’ ἀγγελιαφόρου γνωστοποιῶ. — **πυνθάνομαι** ζητῶ πληροφορίας. — **Ίερὸν δρός** δρός τῆς Θράκης. — **κύκλω** (τοῦ δροῦς) περὶ τὸ δρός.

§ 15 - 17. κόπτω κρούω, κτυπῶ. — **κατασχίζω** σπάνω, κάνω κομμάτια. — **κηλὴ** λίθοι προβεβλημένοι ἐμπροσθεν τοῦ τείχους πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κυμάτων (μᾶλος). — **ἔνδον** ἐν τῇ πόλει. — **τὰ πράγματα** τὰ συμβαίνοντα. — **διακόπτω** συντρίβω, θραύσω. — **ἀναπετάννυμι** ἀνοίγω. — **εἰσπίπτω** εἰσοδομῶ.

§ 18 - 20. ἀνήκεστος ἀθεράπευτος, ἀνεπανόρθωτος. — **δχλος** πλῆθος (στρατιωτῶν). — **ἔνδον**, ἔδῶ : εἰς τὰ σπίτια των. — **καθέλκω** σύρω ἐκ τῆς ἡηρᾶς εἰς τὴν θάλασσαν. — **Ἐτερνικος** Λακεδαιμόνιος, ὑποστράτηγος τοῦ Ἀναξιβίου. — **ἀποφεύγω** καταφεύγω. — **σχεῖν** (τοῦ ἔχω) νὰ ἀναχαιτίσουν, νὰ ἐμποδίσουν (ἀπὸ διαρπαγῶν κ.τ.τ.).

§ 21 - 24. προσπίπτω τινὶ προστρέχω, τροχάδην προσέρχομαι πρός τινα. — **ἔξεστί σοι** δύνασαι, ἔχεις εὐκαιρίαν. — **ἀνήρ γίγνομαι** φαίνομαι (σπουδαῖος) ἀνήρ. — **δνήσαις**, ἀόρ. εὐκτε. τοῦ δνίνημι ὠφελῶ. — **τίθεμαι τὰ δπλα** ἐν τάξει παρατάσσομαι. — **παρεγγυῶ** παραγγέλλω, διατάσσω. — **εἰς δκτὼ** ἐγένοντο παρετάχθησαν εἰς βάθος δκτὼ ἀνδρῶν (εἰς δκτὼ σειράς). — **ἐπὶ τὸ κέρας** ἐκάτερον καὶ εἰς τὴν μίαν πτέρυγα καὶ εἰς τὴν ἄλλην. — **παρεδεδραμήκεσαν**, ὑπεροσυντλκ. τοῦ παρατρέχω προστρέχω. — **τὸ χωρίον** ὅς (ἐπιτακ.) **κάλλιστον** ἐκτάξασθαι ἔστι τὸ μέρος (ὅπου παρετάχθησαν οἱ στρατιῶται) εἶναι κατ’ ἔξοχὴν κατάλληλον εἰς παράταξιν στρατεύματος.

§ 25. ἔκειτο τὰ δπλα εἶχε γίνει ἡ παράταξις. — **κατηρεμίζω** κάμω τινὰ ἐντελῶς ἥρεμον, καθησυχάζω, καταπραύνω. — **θαυμάζω** παραξενεύομαι. — **χαρίζομαι** τῷ θυμῷ παρασύρομαι ὑπὸ τῆς δργῆς μου. — **τιμωροῦμαι** τινα τῆς ἐξαπάτης ἐκδικοῦμαι τινὰ διὰ τὴν ἀπάτην. — **ἐντεῦθεν** μετὰ ταῦτα, κατόπιν.

§ 26 - 27. ἀποδεδειγμένοι κεκηρυγμένοι. — **εἰκάζω** συμπεραίνω.

— **νῦν δὴ** πρὸ δὲ τούτου, τώρα δά.— **ἔρχομαι εἰς τὸν πόλεμον** ἀρχίζω τὸν πόλεμον.— **νεώριον** τόπος ἐστεγασμένος παρὰ τὴν θάλασσαν, ὃπου ἔφυλάσσοντο τὰ πλοῖα καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα σκεύη κ.τ.λ.: ναύσταθμος.— **ἐν τῇ ἀκροπόλει,** τότε — κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοπονν. πολέμου — ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ 6.000 τάλαντα.— **πρόσσοδος** εἰσόδημα.— **τὰ ἔνδημα** οἱ φόροι τοῦ ἐσωτερικοῦ (δηλ. τῆς Ἀττικῆς).— **ὑπεροχία** (γῆ) ἡ ἔξω τῶν συνόρων (τῆς Ἀττικῆς) χώρα: ἡ χώρα τῶν συμμάχων.— **καταπολεμῶ** διὰ πολέμου καταβάλλω, διοσκερῶς νικῶ.

§ 28. τότε, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπόνν. πόλεμον.— **προσγίγνομαι τινι** προστίθεμαι εἰς τινα.— **πολεμιώτατος** μέγιστος ἐχθρός.— **δ ἄνω βασιλεὺς** δι βασιλεὺς τῶν Περσῶν.— **δν ἥλθομεν ἀφαιρησόμενοι** κατὰ τοῦ δποίου ἐξεστρατεύσαμεν, διὰ νὰ ἀφαιρέσωμεν παρ' αὐτοῦ.— **τούτων δὴ πάντων δμοῦ δντων** ὅταν λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ εἴναι ἦνωμένοι (συμμαχοῦν) καθ' ἡμῶν.— **περιγίγνομαι** ὑπερισχύω.

§ 29 - 31. μαίνομαι εἶμαι τρελός.— **εἰ ἀφοῦ**.— **καὶ ταῦτα** καὶ μάλιστα.— **κρατῶ** εἶμαι νικητής.— **ἐκπορθῶ** λεηλατῶ, διαρράξω.— **πρὸν ἐπιδεῖν** προτοῦ ζήσω καὶ ἤδω.— **μυρίαι** ἀναρίθμητοι, ἄπειροι.— **κατὰ τῆς γῆς γίγνομαι** χώρομαι μέσα εἰς τὴν γῆν ὑποκάτω.— **τῶν δικαίων τυγχάνω** εὑρίσκω τὸ δίκαιόν μου.— **γοῦν τοῦλάχιστον.** — **οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες** δχι διὰ νὰ διαπράξωμεν βίαια ἔργα.— **εὐρίσκομαι** εὑρίσκω (ἐπιτυγχάνω) διὰ τὸν ἕαυτόν μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

§ 1 - 2. δεξιάς δόντες καὶ λαβόντες ἀφοῦ ἀντήλλαξαν χειραψίαν: ἀφοῦ συνῆψαν συνθήκην.— **γίγνομαι ἐπὶ στρατοπέδῳ** φθάνω εἰς τὸ στρατόπεδον.— **πλὴν οἱ Νέωνος,** δι Νέων μαζὶ μὲ δκτακοσίους περίπου ἄνδρας είχεν ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὸ στράτευμα καὶ εἶχε στρατοπεδεύσει χωριστά.

§ 3 - 6. αὐτὸς = δ αὐτός.— **κρατῶ τινος** γίνομαι κύριός τινος.

— ἔξαπατήσεσθαι = ἔξαπατηθήσεσθαι. — περιορῶ παραβλέπω, ἀνέχομαι. — νῦν τῷδε δά.— τοῦτο βουλεύεσσθε θ' ἀποφασίσετε περὶ τούτου (ἄν δηλ. πρέπει νὰ ὑπακούσετε εἰς τὸν Ἀρίσταρχον ή νὰ μεταβῆτε εἰς τὸν Σεύθην). — εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἔκει, δπον ὑπάρχουν τρόφιμα (δηλ. εἰς τὰς παρὰ τὸ Βυζάντιον κώμας). — οἱ ήττους οἵ ἀσθενέστεροι, οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντεπεξέλθουν (κάτοικοι τῶν κωμῶν). — δ, τι τις ἡμᾶν δεῖται εἰς τὶ μᾶς χρειάζεται καθένας (ἀπὸ τοὺς δύο). — διψ δοκεῖ δστις ἐγκρίνει, ἐπιδοκιμάζει. — ἀράτω, προστκ. ἀορ. τοῦ αἰρω ὑψώνω. — τὸ ἥγονμενον τὸ προπορευόμενον τμῆμα (τοῦ στρατοῦ): ἡ πρωτοπορία (τοῦ στρατοῦ).

§ 7-9. ἐπειδὸν = ἐπειδῶντο πειθεῖν (αὐτούς). — ἀποτρέπομαι ἐπιστρέφω. — δσον περίπου. — προσελαύνω πλησιάζω. — δτι πλείστων ἀκουόντων ἐνώπιον δσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων ἀκροατῶν. — κῶμαι ἀθρόαι κῶμαι (κείμεναι) δχι μαροάν ή μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.

§ 10-12. δέομαι ὑμῶν, πρβλ. § 6 «δ, τι ἡμᾶν δεῖται». — οὐ-
ξικηνὸς νόμισμα λσης ἀξίας μὲ τὸν δαρεικόν. — τὰ νομιξόμενα τὸν
συνήθη μισθὸν (δηλ. εἰς ἔκαστον μὲν λοχαγὸν δύο κυζικηνὸνς κατὰ
μῆνα, εἰς ἔκαστον δὲ στρατηγὸν τέσσαρας). — ἔξω ἐκτός, πλήν. — τιμῶ
ἀνταμείβω. — διατίθεμαι πωλῶ. — κειδοῦμαι καταβάλλω, ὑποτάσσω.
— ἀπὸ θαλάττης, δηλ. τῆς Προποντίδος. — οὐδαμῆ εἰς κανὲν μέρος.
— πολλαχῆ εἰς πολλὰ μέρη.

§ 13-14. δίδωμι τινι λέγειν ἐπιτρέπω εἰς τινα νὰ δμιλήσῃ. —
κατὰ ταῦτα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, δμοίως. — παντὸς ἀξια παντὸς
λόγου ἀξια, ἀξιόλογα. — διαγίγνομαι ἐν φιλίᾳ (χώρᾳ) διαμένω εἰς
φιλικὴν χώραν. — προσλαμβάνω λαμβάνω προσέτι, ἐπὶ πλέον. — εὔ-
ρημα κέρδος ἀνέλπιστον. — ἀντιλέγω ἔχω ἄλλην γνώμην. — ἐπιψη-
φίζω ταῦτα θέτω τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς ψηφοφορίαν.

§ 15-17. σκηνῶ, ἐδῶ = εὐωχοῦμαι τρώγω καὶ πίνω καλῶς. —
πλησίον, δηλ. τῶν κωμῶν, εἰς τὰς δροίας κατεσκήνουν οἱ Ἕλλ. —
ἐπὶ θύραις παρὰ τὰς θύρας (τῆς ἐν τῇ κώμῃ κατοικίας τοῦ Σεύθου).

— ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες ἑτοιμαζόμενοι νὰ εἰσέλθουν διὰ τὸ δεῖπνον.— **Μαρωνείτης** δ ἐκ τῆς Μαρωνείας, πόλεως τῆς Θράκης.— **Παραινοὶ** κάτοικοι τοῦ Παρίου, πόλεως ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς παραλίας τῆς Προποντίδος.— **διαπράττομαι φιλίαν πρός τινα** συνάπτω φιλίαν μετά τινος.— **Οδρύσαι λαὸς θρακικός.**— ἄνω εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Θράκης).— **ἄμεινον διακείσεται (ἀπρόσ.)** ὅμιν θὰ εἶναι καλύτερα διὰ σᾶς.— **πρόσω παρούσαν**

§ 18 - 20. αὐθις δὲ ἔπειτα δέ.— **ἔκπωμα ποτήριον.** — **τάπις,** -ιδος τάπης.— **νομίζεται** συνήθεια εἶναι.— **δωροῦμαι κάμνω** (προσφέρω) δῶρα.— **καταγαγεῖν**, δ Τιμασίων ἦτο ἔξοριστος· περὶ τοῦ ο. **κατάγω** βλ. βιβλ. I, κεφ. 1, § 6 - 7 (σελ. 128).— **τείχη ὁχυρωμένοι τόποι, φρούρια.** — **ῶσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων**, δ Ἡρακλείδης ὑπονοεῖ τὸν Ἀλκιβιάδην.— **χώρα γῆ, κτῆμα.**— **ἄξιον (ἐστι)** = **πρέπον (ἐστι)** ἀριμόζει. — **πείσει,** μέλλ. τοῦ **πάσχω** πάσχω ἀγαθὸν ἀπολαύω, λαμβάνω καλόν.— **εἰ μὴ** (κατόπιν ἀρνήσεως) παρὰ μόνον. — **παῖς δοῦλος, ὑπηρέτης.**— **ἔφοδιον τὰ ἀναγκαιοῦντα ὄδοιπορικὰ ἔξοδα.**

§ 21 - 22. οἱ **κράτιστοι** οἱ πρώτιστοι, οἱ διαπρεπέστατοι.— **τρίπους, -οδος τραπέζῃ** μὲ τρεῖς πόδας.— **κρέα νενεμημένα κρέατα κομματιασμένα.**— **ξυμίτης** ἔνζυμος.— **προσπεπερονημένοι** (τοῦ προσπερονῶμαι) πρὸς τοὺς κρέασι καρφωμένοι (περασμένοι) μαζὶ μὲ τὰ κρέατα εἰς ὅβελούς.— **αἱ τράπεζαι, δηλ. οἱ τρίποδες.**— **κατὰ τὸνς ξένους πρὸ τῶν ξένων.**— **νόμος συνήθεια.**— **ἀναιροῦμαι σηκώνω, λαμβάνω.** — **διακλῶ (-άω)** κόπτω.— **κατὰ μικρὸν εἰς μικρὰ τεμάχια.** — **ὅπιτῶ (-έω)=ὅπιτω.**— **κατὰ ταντά,** βλ. § 13.— **καθ' οὓς, προβλ.** «**κατὰ τὸνς ξένους».**

§ 23 - 25. **φαγεῖν δεινὸς φοβερὸς φαγάς.**— **διαρροιπτῶ** φίπτω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διανέμω.— **ἔῶ τι χαίρειν ἀφήνω τι νὰ πάῃ στὸ καλό,** ἀδιαφορῶ περὶ τινος.— **δσον τριχοίνικον ἀρτον** ἀρτον περίπου τριῶν χοινίκων· ἥ χοινικὲς μέτρον χωρητικότητος στερεῶν=315 δράμια σημερινά· ἥ μία χοινικὲς σίτου ἥτο τὸ καθημερινὸν σιτηρέσιον ἀνδρός.— **κε-**

οας ποτήριον ἐκ κέρατος.— **σχολάζω** κάθημαι ἀργός, δὲν κάμνω τίποτε.— **οὐδέποτε** (**σχολάζω**) δὲν εύκαιρῶ ἀκόμη.

§ 26 - 28. **αἰρῶ** συλλαμβάνω.— **φιάλη** πλατὺ καὶ ἀβαθὲς ποτήριον.

§ 29 - 31. **ἀποροῦμαι** εὑρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν, δὲν ἔξεύρω τί νὰ κάμω.— **δίφρος** κάθισμα ἄνευ ἐρεισινάτου, «σκαμνί».— **δρέγω** προτείνω, προσφέρω.— **ἔταιρος** σύντροφος.— **οὐδέν σε προσαιτῶ** οὐδὲν ζητῶ ἐπὶ πλέον παρὰ σοῦ.— **προῖται** προσφέρω τὸν ἑαυτόν μου, ἀφοσιοῦμαι.— **προκινδυνεύω** ὑπέρ τινος ὑπομένω κινδύνους ὑπέρ τινος.— **ἀπολαμβάνω** λαμβάνω ὅπίσω, ἀνακτῶ.— **κτήσει,** μέλλ. τοῦ **κτῶμαι**.— **κατακτῶμαι** ἀποκτῶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου ἐντελῶς: ἔχω ὑπὸ τὴν πλήρη κατοχήν μου.— **παρέσονται πρὸς σὲ** θὰ ἔλθουν πρὸς σέ.— **συνεκπίνω τινὶ πίνω** συγχρόνως μὲ τινὰ ὅλον (τὸ ποτόν).

§ 32 - 33. **κέρασι...** οἵοις σημαίνοντοι μὲ τοιαῦτα κέρατα, μὲ τὰ ὅποια δίδονται ἐν τῷ στρατοπέδῳ τὰ σημεῖα.— **σάλπιγγες ὀμοβόειαι** σάλπιγγες καμωμέναι ἀπὸ ἀκατέργαστον βόειον δέρμα· αὗται ἦσαν εἴδος τι ἀσκαύ λου ἢ γάιδας.— **οἶον μαγάδιδι** ὅπως μὲ τὴν μάγαδιν· ἢ μάγαδις ἦτο μουσικὸν ὅργανον μὲ εἴκοσι χορδάς, εἴδος ἄρπας.— **ἀνακράζω πολεμικὸν** ἐκβάλλω πολεμικὴν κραυγὴν.— **ἐξάλλομαι** ἀναπηδῶ.— **ἐλαφρῶς** μὲ εὐκινησίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

§ 1 - 4. **Δάμψακος** πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἐλλήσποντον.— **Φλειάσιος** ὁ ἐκ τοῦ Φλειοῦντος, πόλεως τῆς βορείου Πελοποννήσου.— **συνήδομαι τινὶ** συγχρίω τινά.— **χρυσίον** χρήματα.— **ἐπομέσας εἰπε** ἐβεβαίωσε μεθ' ὅρκου.— **ἢ μὴν τῷ δόντι, ἀληθῶς.**— **ἐφόδιον,** βλ. κεφ. 3, § 18 - 20 (σελ. 177).— **ἀπόδοιτο,** ἀδό. τοῦ **ἀποδίδομαι** πωλῶ.— **ἢ ἀμφ' αὐτὸν εἰχε,** δηλ. τὰ περιττὰ ἐνδύματα, σκεύη, ὅπλα.— **παρίσταμαι τινα** προσκαλῶ τινα, ὅπως παραστῇ.— **τὰ**

Ιερὰ τὰ σπλάγχνα τῶν σφαγίων. — σὺ σαυτῷ, ὑπονοεῖ τὸν ἀφιλοχρήματον χαρακτῆρα τοῦ Ξεν.— **μειλίχιος πρᾶος**, εὐμενῆς.— **οἶκοι**, δηλ. ἐν Ἀθήναις.— **δλοκαυτῷ** προσφέρω θυσίαν διὰ τοῦ πυρὸς ἀπὸ θύματα δλόκληρα.— **συνοίσειν**, μέλλ. τοῦ **συμφέρει** συμφέρει ἐπὶ τῷ βέλτιον ἀποβαίνει εἰς καλόν.

§ 5 - 6. **Οφρύνιον** πόλις τῆς Τροφάδος.— **πάτριος νόμος** συνήθεια τῆς πατρίδος.— **καλλιερῶ** ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ.— **Βίων καὶ Ναυσικλείδης** ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Θίβρωνος.— **ξενοῦμαι τινι** φιλοξενοῦμαι ὑπό τινος.— **πεπρακέναι**, προκ. τοῦ πωλῶ.— **λύομαι** ἔξαγοράζω.

§ 7 - 8. **"Ιδη** ὅρος τῆς Τροφάδος.— **"Αντανδρος** πόλις τῆς Τροφάδος.— **Ἀδραμύττιον** πόλις τῆς Μυσίας.— **Κυτώνιον** αἱ σημεριναὶ Κυδωνίαι (τουρκ. Ἀϊβαλί).— **Κάϊκος** ποταμὸς τῆς Μυσίας καὶ Λυδίας.— **καταλαμβάνω** **Πέργαμον** φθάνω εἰς τὴν Π.

§ 24. **συμμείξας**, ἀόρ. τοῦ **συμμείγνυμι τί τινι** συνενώνω τι μέ τι.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγὴ	Σελ.
1. Βίος Ξενοφῶντος	5
2. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις	6

Βιβλίον πρώτον

A'. Αἰτία τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ προπαρασκευαὶ δι' αὐτὴν (1, 1 - 11)	9
B'. Συγκέντρωσις τῶν Ἐλλήνων μισθοφόρων εἰς τὰς Σάρδεις.— Ἀναχώρησις τοῦ στρατεύματος ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ πορεία αὐτοῦ διὰ τῆς Λυδίας καὶ Φρυγίας (2, 1 - 18)	11
Περιίληψις τῶν κεφ. 2 (§ 19 - 27), 3, 4, 5 (§ 10) καὶ 7	15
G'. Ἡ παρὰ τὰ Κούναξα μάχη.— Νίκη τῶν Ἐλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Κύρου (8, 1 - 27)	17
Περιίληψις τοῦ κεφ. 9	21
D'. Συνέχεια τῆς μάχης.— Δευτέρα νίκη τῶν Ἐλλήνων (10, 1 - 19)	21

Βιβλίον δεύτερον

A'. Διαπραγματεύσεις τῶν Ἐλλήνων μετὰ τοῦ Ἀριαίου καὶ τοῦ Ἀρταξέρξου (1, 2 - 23)	27
Περιίληψις τοῦ κεφ. 2	30
B'. Σπονδαὶ μεταξὺ βασιλέως καὶ Ἐλλήνων (3, 1 - 14, 17 - 29)	31
Περιίληψις τοῦ κεφ. 4	34
G'-α'. Συνέντευξις Κλεάρχου καὶ Τισσαφέροντος (5, 1 - 21, 24 - 26)	35

Σελ.

Γ'- β'. Προσέλευσις εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Τισσαφέροντος πέντε στρατηγῶν καὶ εἴκοσι λοχαγῶν.—Σύλληψις καὶ θανάτωσις αὐτῶν (5, 27 - 42)	39
Περίληψις τοῦ κεφ. 6	41

Βιβλίον τρίτον

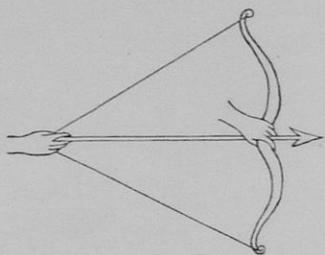
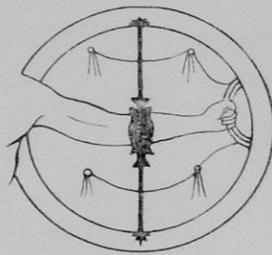
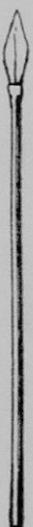
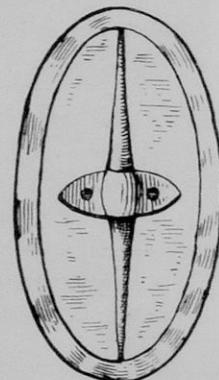
Α'- α'. Ἀθυμία τῶν Ἑλλήνων.—Ἐνθάρρυνσις τῶν λοχαγῶν τοῦ Προξένου ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος (1, 2 - 25)	45
Α'- β'. Συνέλευσις τῶν διασωθέντων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν τῶν Ἑλλήνων.—Λόγος τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἐκλογὴ νέων στρατηγῶν (1, 32 - 47)	49
Β'. Γενικὴ συνέλευσις τοῦ στρατεύματος. Λόγοι ἐν αὐτῇ καὶ ἀποφάσεις (2, 1 - 39)	52
Περίληψις τῶν κεφ. 3 καὶ 4	59
Γ'. Διαμονὴ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πεδιάδι, τῇ μεταξὺ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὁρέων.—Ἀπόφασις αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας (5, 1 - 18)	60

Βιβλίον τέταρτον

Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων (1, 5 - 28)	65
Β'. Περικύλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων κατεχομένης διόδου καὶ ἄλωσις αὐτῆς.—Ἄγωνες τῶν ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα δπισθιοφυλάκων (2, 1 - 23)	68
Γ'. Διάβασις τοῦ Κεντρίτου ποταμοῦ (3, 1 - 23)	71
Περίληψις τῶν λοιπῶν παραγράφων (24 - 34) τοῦ 3 κεφ.	75
Δ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας.—Εἰσιτηνικὴ καὶ ἔχθρικὴ συνάντησις αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἀρμενίας Τιριβάζου (4, 1 - 22)	75
Ε'- α'. Κακουχίαι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν διὰ τῆς Ἀρμενίας (5, 1 - 22)	78
Ε'- β'. Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς κώμας τῆς Ἀρμενίας (5, 23 - 36)	81

	Σελ.
Περιήληψις τῶν κεφ. 6 καὶ 7 (§ 1 - 18)	83
Στ'. Ἀφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ δόρος Θήχην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θέα τῆς θαλάσσης (7, 19 - 27)	84
Περιήληψις τοῦ κεφ. 8 (§ 1 - 21)	86
Ζ'. Ἀφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Τραπεζούντα (8, 22 - 28)	87
 Βιβλίον πέμπτον	
Περιήληψις τῶν κεφ. 1 καὶ 2	91
A'. Ἀφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα. — Διανομὴ τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος τῶν διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντων εἰς αὐτὸν χρημάτων (3, 1 - 13)	92
Περιήληψις τῶν κεφ. 4 καὶ 5 (§ 1 - 6)	94
B'. Αἱ ἐν Κοτυώδοις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβεων μετὰ τῶν Ἑλλήνων (5, 7 - 25).	94
Περιήληψις τῶν κεφ. 6 καὶ 8	97
 Βιβλίον ἔκτον	
Συνθῆκαι τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Παφλαγόνων. — Ἀφιξις εἰς τὴν Σινώπην καὶ ἐκλογὴ ἐνὸς ἀρχοντος (1, 1 - 33)	101
Περιήληψις τῶν κεφ. 2, 3, 4, 5 καὶ 6	105
 Βιβλίον ἔβδομον	
A'. Οἱ Ἑλληνες ἐν Βυζαντίῳ (1, 2 - 32)	111
Περιήληψις τῶν κεφ. 1 (§ 33 - 40) καὶ 2	115
B'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην καὶ τὸ παρ' αὐτῷ δεῖπνον (3, 1 - 33).	116
Περιήληψις τῶν κεφ. 3 (§ 34 - 48), 4, 5, 6 καὶ 7	121
G'. Ἐπιστροφὴ εἰς τὴν Ἀσίαν. — Παράδοσις τοῦ στρατεύματος εἰς τὸν Θίβρωνα (8, 1 - 8, 24)	123
'Ερμηνευτικὰ σημειώσεις	127

^aΕτυπώθη εἰς τὸ Τυπογραφεῖον Γερτρ. Σ. Χρήστου, Γλάστρανος 12 — Ἀθήναι

*Δόρυ**Τόξον**'Ασπίς στρογγύλη**'Ακόντιον**'Ασπίς ωοειδής*

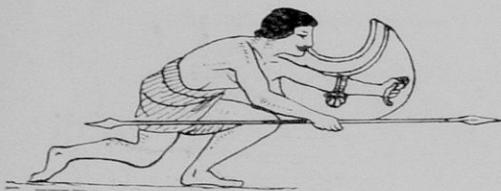
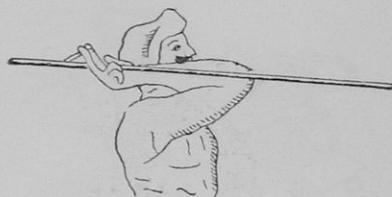
Κράνη

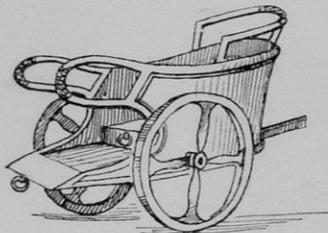

Θώραξ

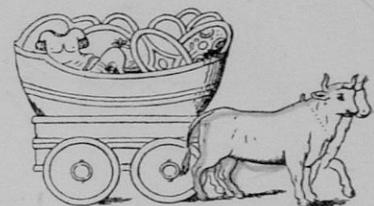

Κνημὶς

*Πελταστής**Ακοντιστής**Σφενδονήτης**Οπλίτης*

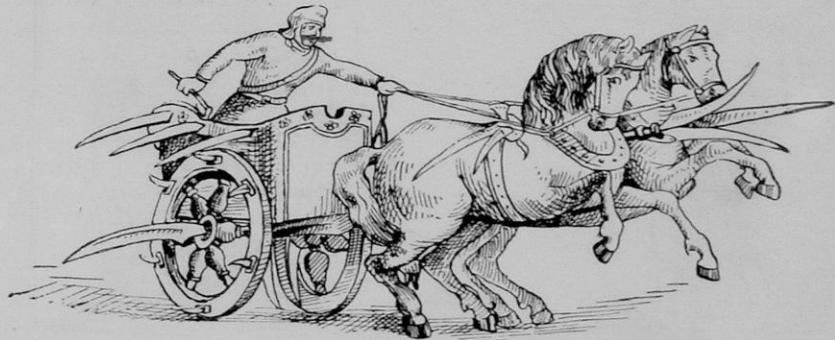
"Αρμα

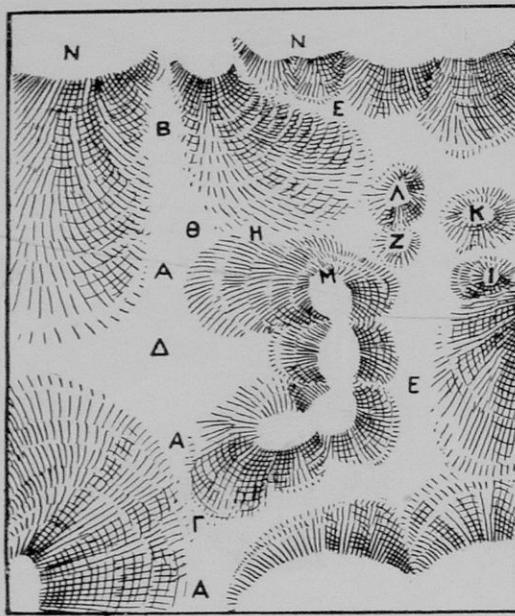
"Αμάξα

Δαρεικός

"Αρμα δρεπανηφόρον

Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων

A ἡ φανερὰ ὅδος

B ἡ ὁρθία ὅδος ἡ ἡ φανερὰ ἔκβασις

Γ δ σταθμὸς

Δ ἡ χαράδρα

Ε ἡ στενὴ ὅδος (εὔοδωτάτη τοῖς ὑποζυγίοις)

Z οἱ φύλακες

H ἡ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔφοδος

Θ οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὅδῷ πολέμιοι

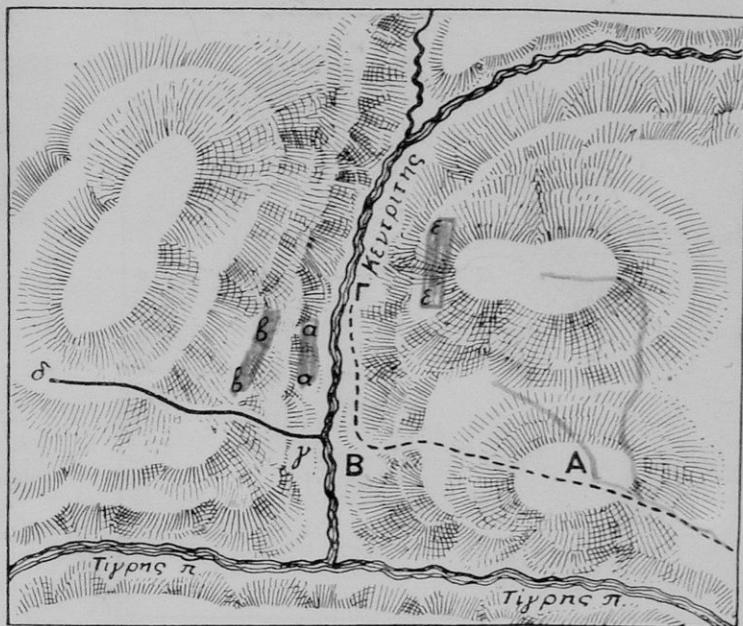
I ὁ πρῶτος λόφος

K ὁ δεύτερος λόφος

Λ ὁ τρίτος μαστὸς πολὺ ὁρθιώτατος

M ὁ ἀντίπορος λόφος

N τὸ δμαλὸν

Διάβασις τοῦ Κεντρίτου ποταμοῦ

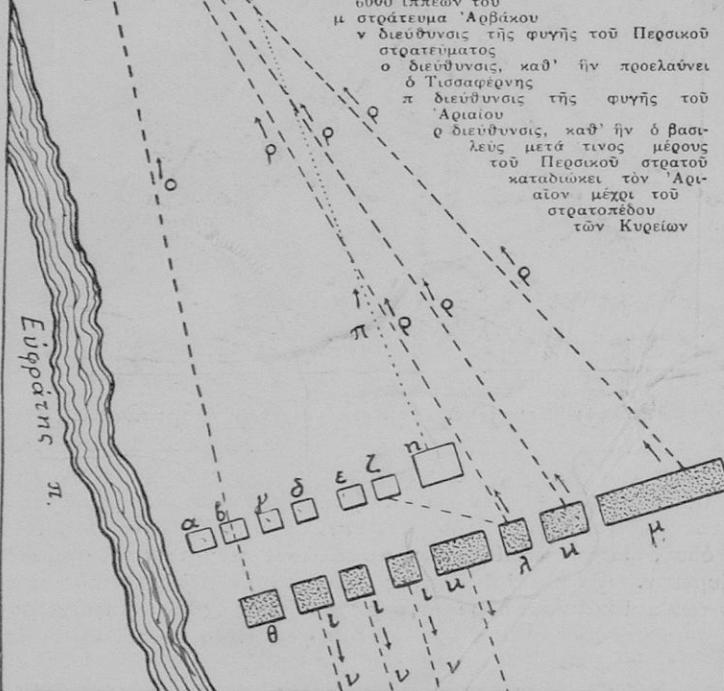
- A Αἱ ὑπεράνω τῆς πεδιάδος κῶμαι, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον καταλύσει οἱ "Ἐλληνες"
- B Θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐστρατοπέδευσαν οἱ "Ἐλληνες" μετὰ τὴν ματαιωθεῖσαν προσπάθειάν των νὰ διαβοῦν τὸν Κεντρίτην. Ἀπέναντι ἔκειτο ἡ ὀδός γδ, ἡ ἄγουσα πρός τὰ ἄνω
- Γ Τὸ εὔκολοδιάβατον πέρασμα τοῦ Κεντρίτου τὸ ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τῶν δύο νεανίσκων
- αα Οἱ βάρβαροι ἵππεῖς εἰς τὴν ἀπέναντι ὅχθην
- ββ Οἱ βάρβαροι πεζοὶ τεταγμένοι ἄνωθεν τῶν ἵππέων
- εε Οἱ Καρδοῦχοι

Στρατόπεδον

ΕΛΛΗΝΩΝ

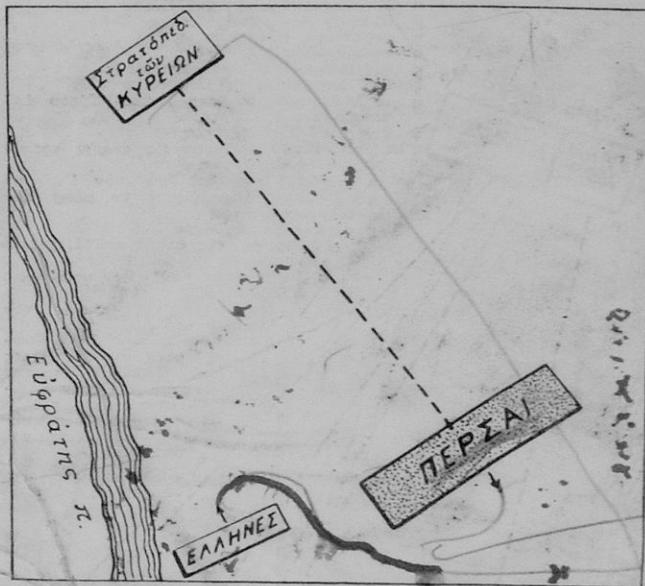
ΚΥΡΕΙΩΝ

α Παφλαγόνες ίππεις τοῦ Κύρου
 β Ἐλληνες πελτασται
 γ στράτευμα Κλεαρχου
 δ στράτευμα Ποσείδου
 ε τοῦ Μένωνος τὸ εὐώνυμον κέρας
 ζ δ Κύρος και οι 600 ίππεις του
 η τον Ἀριαίον στράτευμα τοῦ Κύρου ύπο
 θ θεσις τοῦ Τισσαφεργους
 ικ το ύπο τῶν Ἐλλήνων εις φυγὴν τραπέν
 Περσικον στράτευμα
 κ Περσικος στρατος ύπο τὸν Γωθρύαν
 λ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐν μέσῳ τῶν
 6000 ίππεων του
 μ στράτευμα Ἀρβάκου
 ν διεύθυνσις τῆς φυγῆς τοῦ Περσικοῦ
 στρατειματος
 ο διεύθυνσις, καθ' ήν προελαύνει
 δ Τισσαφεργης
 π διεύθυνσις τῆς φυγῆς τοῦ
 Ἀριαίου
 ρ διεύθυνσις, καθ' ήν ὁ βασι-
 λεὺς μετά τινος μέρους
 τοῦ Περσικον στρατον
 καταδιωκει τὸν Ἀρι-
 αίον μέρον τοῦ
 στρατοπέδου
 τῶν Κυρείων

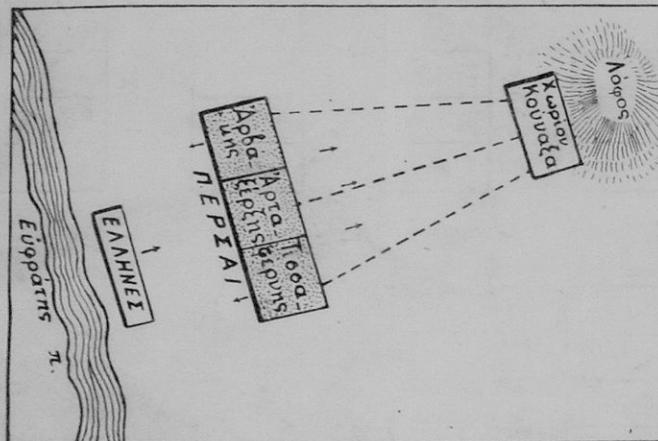
Η παρὰ τὰ Κούναξα μάχη

Εύθυς ως ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς (α-ε) ἥρχισε τὴν προσβολήν, οἱ ἀπέναντι ἴσταμενοι Πέρσαι (ι-κ) τρέπονται εἰς φυγὴν καταδιωκόμενοι ύπο τῶν Ἐλλ. κατὰ τὴν διεύθυνσιν (ν), ἐνῷ συγχρόνως ὁ Τισσαφέρηνς μετά μέρους τινὸς τοῦ στρατοῦ του (θ) διέρχεται ἔφιππος διὰ μέσου τῶν Ἐλλ. πελταστῶν (β) κατὰ τὴν διεύθυνσιν (ο) πρὸς τὸ ἔλλ. στρατόπεδον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐφορμᾶ ὁ Κύρος (ζ) κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου (λ), ἀλλὰ φονεύεται. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ὁ Ἀριαῖος (η), καταδιωκόμενος ύπο τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν διεύθυνσιν (ρ) φεύγει κατὰ τὴν διεύθυνσιν (π) πέραν τοῦ στρατοπέδου τῶν Κυρείων.

Συνέχεια τῆς μάχης. Μετακινήσεις τῶν στρατευμάτων

'Ο βασιλεὺς εἰσβάλλει εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Κυρείων καὶ διαρπάζει αὐτό' ἐνώθεις δὲ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ μετὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἀνασυντάττει τὸν στρατόν του καὶ ἐπιστρέφει διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὅποιας εἶχε προελάσει μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Κυρείων. Οἱ νικηταὶ "Ἐλληνες ἔπαυσαν ἐν τῷ μεταξύ τὴν καταδίωξιν τῶν καὶ κάμνουν στροφήν, ὅτε εἶδον τοὺς ἔχθρούς προχωροῦντας,

*Μεταβολὴ τῆς παρατάξεως τῶν ἀντιπάλων.
Δευτέρα νίκη τῶν Ἑλλήνων*

Οι Ἑλλήνες, ἐπειδὴ παρετήρησαν, δτὶ ἐπερχόμενος ὁ βασιλεὺς ἔβα-
διζεν ἔξω τοῦ κέρατος τοῦ στρατοῦ των, φοβηθέντες μὴ περικυκλω-
θοῦν, ἀναπτύσσοντι τὴν παράταξιν των καὶ λαμβάνοντι τοιαύτην θέ-
σιν, ὡστε νὰ ἔχουν τὸν ποταμὸν Εὐφράτην ὅχι πλέον εἰς τὰ πλάγια,
ἀλλ' ὅπισθέν των. Ἡ μεταβληθεῖσα αὕτη παράταξις τῶν Ἑλλήνων
ἀναγκάζει τὸν βασιλέα νὰ ἀντιπαρατάξῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων τὸν
στρατὸν του εἰς τὸ ἴδιον σχῆμα, ὅπως κατ' ἀρχὰς ἐπήρχετο, ἵνα
πολεμήσῃ. Ἀλλ' οἱ Πέρσαι φεύγουν ἐκ νέου καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων μέχρι κώμης τινὸς (τῶν Κουνάξων) κειμένης εἰς τοὺς πρό-
ποδας λόφου τινός.

1 λόχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

2 λόχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

3 λόγος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

4 λόγχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

Σχηματισμός δροθίων λόχων

1 λόχος	1 λόχος	1 λόχος	1 λόχος
1	ένωμ.	ένωμ.	ένωμ.
2	ένωμ.	ένωμ.	ένωμ.
3	ένωμ.	ένωμ.	ένωμ.
4	ένωμ.	ένωμ.	ένωμ.

Πορεία κατὰ νέρας

τὰ πρόσθεν, τὸ ἥγοιμενο-

πλευρά

τὰ σκευο
φόρα καὶ
δι πολὺς
οὐχίος

πλευρά

τὰ ὅπισθεν, ἢ οὐδὲ

*Πλαισιον ἐν τῷ στρατῷ
τῶν Μυρίων*

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΣΙΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

προς Β. Παπαγονάνθου Αθηναί

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ Π. ΩΣΤΕΥΟΥΣΗΣ

ΔΡΧ. 32.—

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΡΧ. 35.20